

de kinderen van het **R**uige **V**veld

door

**A. WAS-
OSINGA**

DE KINDEREN VAN HET
RUIGE VELD

A. WAS-OSINGA

DE KINDEREN VAN HET
RUIGE VELD

Illustraties van Jan Lutz

DERDE DRUK

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

VOOR MARIAN ALEID

HOOFDSTUK I

In de oude boot zitten 'n jongen en een meisje. De jongen zit aan 't roer, het meisje roeit. Rondom hen is zonneschijn. Overal sprankelt 't licht. De blauwe lucht is er vol van, in 't riet schitteren de helgele lissen en op 't water springen en dartelen vonkjes in alle kleuren, die je denken kunt. Het meisje roeit zo licht en gemakkelijk, alsof ze het altijd gedaan heeft. En dat scheelt niet veel. Geboren in 't kleine huis midden tussen water en riet, heeft ze als klein kind al leren roeien. Evenals de jongen. Maar voor hem is het beter te zitten en te sturen. Z'n taak is niet moeilijk, want de boot glijdt als vanzelf vooruit.

De jongen en het meisje zijn de oudste kinderen van 't Ruige Veld, Gerben en Liesbeth. De jongen heeft 'n smal gezicht met stille peinzende ogen. Hij is vijftien jaar, maar in zijn voorhoofd staat 'n rechte scherpe rimpel. En die komt niet door het turen in de verten van het vlakke rietland, 't is alsof hij aldoor ingespannen luistert naar iets binnen in hem. Hij is 'n vreemde jongen, Gerben Holt, vinden de mensen van 't dorp, dat ergens achter 't rietland tussen de weiden verscholen ligt.

Maar 't meisje! Een gezichtje rond en vrolijk. Een lach, die plotseling als 'n heldere zonnestraal te voorschijn springt.

Liesbeth is heel anders dan de oudere broer. Zij verbergt niets. Ze geeft zich met heel haar vriendelijke hart. Waarom

niet? Ze kan immers niet anders. De zon schijnt en de wind waait toch ook omdat ze niet anders kunnen.

Nu werpt ze 't hoofd achterover en zingt. Haar stem is licht en jubelend als van een lijster in de voorzomer. En 't is nu voorzomer, alles is vrolijk en blij om haar heen, waarom zou Liesbeth niet zingen? Ze laat even de riemen rusten en kijkt naar de jongen.

„Nou, Ger!” zegt ze en dat betekent: zing toch ook 's mee. Gerben kijkt niet op. Hij is zo verdiept in z'n gedachten, dat hij de vrolijke uitnodiging niet eens heeft gehoord. De boot glijdt verder, de riemen snijden recht en scherp in 't water. Liesbeth zwijgt, in 't minst niet verstoord. Ze kent Ger immers. En zo, zonder te zingen, is alles ook wonderlijk mooi. Zo vaak is ze tegenwoordig niet op 't meer. Haar leventje is druk en vol genoeg.

Het is 'n vreugde deze vrije middag met Ger in de boot, het water, het riet, de lissen, al de vele andere bloemen en de fijne blauwe libellen, die op en neer dansen. Dan zijn er nog de wilde eenden, die plotseling wegfladderen van de waterkant en neerdalen op de eilandjes, die overal verspreid liggen en waar zo'n geheimzinnig vogelleven is. Zou Joep, die altijd in de natuur aan 't zwerven is met Ank, z'n tweelingzusje, de nesten weten?

Die Ger droomt maar. Nu zal ze hem toch 's wekken!

Plotseling heft ze beide riemen omhoog. Een regen van glinsterende druppels stort naar beneden.

„Liesbeth,” zegt Ger, „wat doe je?”

Zijn haar is nat en z'n gezicht.

„Denk om mijn boeken!”

Z'n arm reikt naar een pakje onder de middenbank.

„Zo'n enkele drup,” lacht Liesbeth. „Ze zijn goed ingepakt

in vaders beste zakdoek. 'n Mooie rode! Maar wacht 's. . . .”
Ze staat op, neemt een stuk stevig zeildoek, dat in de boot
ligt voor alle mogelijke gevallen en wikkelt er de boeken in.
„Zo,” zegt ze tevreden. „Voor als 'k weer een gekke bui
krijg.”

Gerben antwoordt niet. Maar Liesbeth constateert, dat hij
ook niet boos kijkt, dus dat is in orde.

Rustig roeit ze nu verder. Even is het stil. Ze zijn thans zo
dicht bij de oever, dat je 't riet kunt horen ruisen. Er is wat
wind gekomen en de boot glijdt nog vlugger met de golfslag
mee.

Daar ziet Liesbeth een grote plek waterlelies. Op stevige
blaren liggen wijd uitgespreid de sneeuw witte bloemen. Die
moet ze toch plukken, die groeien bij 't Ruige Veld niet.
Dàt kun je nu toch niet laten. Ze heeft 'n gevoel of haar
handen reeds vol zijn van al dat mooie blanke.

Ze wendt de boot. Ze moet dwars over 't water om bij de
lelies te komen.

„Wat doe je nou weer?” vraagt Gerben.

„Waterlelies, Ger,” roept ze verrukt.

„En die moet je hebben!”

„Ja.” De lach springt te voorschijn. „Handen vol, Ger!”
Gerben zegt: „Als jullie iets zien wat mooi is, dan moet je
't hebben. En als je al dat mooie kapotmaakt — als er straks
een zielig hoopje natte bladeren en zowat onder in de boot
ligt, dan is 't in orde, dan heb je je zin.”

„Ouwe brompot,” zegt Liesbeth, „wat staat je muts weer
scheef.”

Maar hij hééft gélijk. Waterlelies doen het niet als je ze
plukt. 't Is wel even jammer om je wens op te geven, maar
ze laat liever de bloemen rustig waar ze zijn, dan Ger te hin-

deren. Als 'n ander, zó met die strakke stem, haar had willen weerhouden, dan zou ze slechts hebben gelachen: „Ga nou gauw door.” En ze zou gedaan hebben, wat ze zich had voorgenomen.

Maar Ger

Hij ziet nauwelijks hoe Liesbeth de boot wendt en, als vanzelfsprekend, haar levendige wens opgeeft. Het meisje denkt weer: „Zo is Ger. En toch hou ik zoveel van hem.” Ze weet ook hoe het komt, dat ze zoveel van hem kan verdragen, terwijl ze tegenover 'n ander soms driftig kan uitvallen.

Ze kijkt naar Ger en haar ogen worden donker. Zijn handen, veel minder bruin dan de hare, houden 't roer. Hij draagt 'n wit sporthemd, open aan de hals, en 'n lange grijze broek. Welke jongen van vijftien in 't waterland loopt met 'n lange broek? Ger wel. Ach! Daar op de bodem van de boot ligt een kruk en daarnaast — star en bewegingloos — Gers houten been naast het andere, dat gezond en sterk is en waarvan de voet omsloten wordt door 'n nette goedpassende schoen. Slechts één schoen. Hoe moet 'n jongen als Ger met zo'n rechte ferme hals en zulke schouders door het leven strompelen op één gezond been!

Liesbeth draagt klompen, witte blankgeschuurde, zoals allen in 't huisje op 't Ruige Veld. Natuurlijk zijn die van Joep en Ank nooit netjes geschuurd, die twee zijn niets nut, maar zelfs moeder draagt in de tuin klompen. Vader heeft hoge waterlaarzen, waarmee hij op de visvangst gaat. Als Ger ook eens kon rondstappen op twee flinke klompen, dan zou hij wel anders zijn, misschien! Heel zeker is Liesbeth ook daar niet van. Gerben is zoals hij is en zo houdt ze van hem, en alles, alles zou ze voor hem doen. Ze weet nog zo goed van het ongeluk — dat is nu twee jaar geleden. In 't hooiland

was 't, 't stukje, dat van vader is en dicht bij 't dorp ligt. Daar speelden ze. Ze stoeiden, kropen door 't hoge gras, riepen en zochten elkaar. Ger was op de wagen en hielp met hooien. Toen schrok het paard ergens van — trok onverwacht heftig aan en Ger stortte naar beneden. De wielen van de wagen gingen over hem heen. Vader greep de teugels en het paard stond dadelijk stil. Maar voor Ger was 't te laat. Zijn ene been was tot ver boven de knie verbrijzeld. Liesbeth zag het gebeuren. En kon niet helpen. En toen — weken en weken in 't ziekenhuis hadden het been niet kunnen redden. Toen hij uit het ziekenhuis kwam, had hij deze houten stelt en 'n kruk om op te steunen. Misschien zal er eens 'n echt houten been komen, zodat Ger ook daaraan een schoen kan dragen. En met 'n gewone stok lopen. Dat is 'n illusie van Liesbeth. Ze wil later heel hard werken en mèt Ger zoveel verdienen, dat dit mogelijk wordt. Ze weet hoe ze thuis thans nog moeten sparen en overleggen om het geld voor 't ziekenhuis en alles wat vader geleend heeft, terug te kunnen betalen. Maar dat is niet erg. Waarom zouden ze niet zuinig zijn voor Ger?

Ger zal nu niet als vader visser kunnen worden en boer en 's winters rietsnijden en alles wat vader nog meer doet om voor allen thuis de kost te kunnen verdienen. Dat moet Joep nu later maar doen. Ger zal iets anders worden.

Meester Boomsma wil hem helpen en geeft hem woensdag- en zaterdagmiddag les. Als 't goed weer is, roeit Liesbeth hem erheen. De drie kwartier lopen over de dorpsweg naar 't meestershuis is een heel ding voor Gerben, al klaagt hij er nooit over.

Misschien zal hij later op een kantoor komen. Liesbeth, die op zeldzame ogenblikken zijn vertrouwelinge is, weet wel,

dat hij iets anders wil. Dat hij zijn hart gezet heeft op vreemde mooie dingen, waarvan je op 't Ruige Veld nooit hebt gehoord. Maar zoiets kàn toch niet.

„'n Kantoorbaan is het beste voor hem,” zegt meester.

Vader vindt dit ook. En Gerben? Die werkt en werkt maar.

„Ik moet wel,” zegt hij. „En meester is 'n beste.”

Dat is zo. Liesbeth houdt van meester en van z'n vrouw. Er zijn veel mensen van wie ze houdt.

Maar van één niet. Van Herman Smit niet!

Zoals vaak, als ze zich Gerbens ongeluksdag in 't geheugen terugroept, denkt ze aan Herman. Want ze geeft hem de schuld — ja — dàt doet ze.

Nu is hij gelukkig niet meer op 't dorp. Dokter Smit is verleden jaar naar de stad vertrokken. 't Is wel niet zover weg, maar Herman zijn ze kwijt. Fijn!

Toen hij laatst met vakantie op de molen was, is ze hem netjes uit de weg gebleven.

Joep zei: „Herman heeft naar je gevraagd, Liesbeth.” Hij hééft niet naar haar te vragen. Laat de hele Herman opvliegen!

Maar waarom zal ze aan Herman denken. Alles om haar heen is zo heerlijk! Haar gezichtje, dat even verdonkerd was, staat alweer vrolijk. Ze doopt de riemen dieper in 't water en haar stevige armen doen de boot vooruit schieten. Fijn gaat dat zo.

Ze roept:

„Hallo, Ger! Zeg 's wat!”

„Ik?” De jongen heft z'n hoofd op. Hij ziet thans weer de dingen om hem heen.

„Meisjes willen ook altijd praten.”

„Natuurlijk, waarom niet?”

„Laat mij maar 's roeien, Liesbeth.”

„Best.” Ze legt de riemen in de dollen en staat bereidwillig op. Gerben scharrelt naar de roeibank. Ze zijn nu tussen de weiden, waar 't water glad is als 'n spiegel. Een grote witte wolk zie je erin glanzen, net als boven in de blauwe lucht. 't Water staat hier zo hoog, dat je vanuit de boot over 't bloeiende grasland kunt kijken, dat lila schemert van de pinksterbloemen.

Maar de gedachte aan Herman Smit spookt nog rond in Liesbeths hoofd.

„Gerben!”

„Ja?”

„Onze Joep zei, dat Herman van de dokter weer in 't dorp komt. En op school.”

„Hier? Toe nou.”

„Ja — hij moet buitenlucht hebben, vertelde Joep.”

„Die Joep weet ook altijd meer dan 'n ander. Nou, om mij mag hij komen, hij loopt mij niet in de weg.”

— Mij wel! denkt Liesbeth.

„Mag jij hem, Ger?”

Maar nu wordt Gerben ongeduldig.

„Nee! En zeur niet, Liesbeth.”

Dus zwijgt ze maar. Ze zet nu voorgoed al die onvriendelijke gedachten van zich af en kijkt om zich heen.

De ene hand op de stuurstang, de andere rustig liggend op 't korte rokje, geniet ze van een volkomen rustig en heerlijk-lui kwartiertje.

Ze zijn er. Gerben legt de riemen op de pinnen en staat op. Plotseling is het meisje vol gespannen aandacht — want dit vastleggen van de boot, het uitstappen van Ger, het voor-zichtig speuren naar het ogenblik, dat ze de jongen steunen

moet, vraagt haar éven helemaal op. Hij mag niet merken, dat ze zorg voor hem heeft, o, volstrekt niet, het zou hem zo hinderen.

De ketting heeft ze handig om de kleine ijzeren paal geslagen, de boot ligt stevig gedrukt tegen de houten stap. Eerst springt nu Liesbeth erop, haar handen gestrekt naar Ger. Hij zet z'n kruk op de planken, steunt daarop en op Liesbeths stevige arm. Dan staat hij op de oever. Gelukkig is dit weer volbracht. 't Is altijd éven moeilijk. Soms laat 't Gerben onverschillig, soms verdriet 't hem. Ook nu. Want de kruk glijdt uit op de gladde planken en Liesbeth moet zich schrap zetten om een val te voorkomen.

„Die ellendige poot!” zegt Ger.

Liesbeths ogen kijken in de zijne. Haar glimlach is nu weg. Als 'n moedertje troost ze, ze zegt:

„Wacht maar, als we geld hebben.” Dit treft Gerben. Hij weet wat ze bedoelt. Een goed kind is Liesbeth toch. Z'n gezicht, dat even vertrokken was, verzacht zich, een glans legt zich er overheen. Een aardig gezicht heeft hij zo. Nu lijkt hij op Liesbeth.

Het meisje leidt hem van de glibberige opstap naar 't tuinpad, waar hij nu rustig staat te wachten. Liesbeth springt terug in de boot en brengt hem zijn pak met boeken, gebonden in de rode zakdoek. Maar er is meer. Haar flinke handen graaien nu in de opening onder de roerbank. Ze haalt 't net op vol wriemelende gladde palingen.

„Laat het tweede net maar liggen waar 't is,” roept Gerben.

„Ze liggen er goed.”

„Ja,” roept Liesbeth terug.

Als ze bij Gerben op 't tuinpad staat, houdt ze triomfantelijk het net omhoog.

„Veel, hè!”

Gerben knikt haar toe. Hij vindt het fijn, dat er zoveel zijn. Meester geeft gratis les. Die van 't Ruige Veld geven graag iets terug voor wat ze krijgen. En paling zal meester zo vaak niet eten, die zijn bar duur tegenwoordig, zoveel weet Gerben er wel van.

Liesbeth kijkt stralend naar 't net. Wat heeft vader er 'n reuze maal van gemaakt! Het visserskind denkt geen ogenblik aan het lot van die schuivende en wriemelende dieren. Ze is dit immers gewend zolang ze zich kan herinneren. En juist die dure paling is 'n groot deel van hun inkomen thuis.

Ze gaan door de geurende tuin naar het meestershuis. Alles bloemen en zonneschijn. De rozen ranken overal. Maar ze bloeien nog niet. Dus zal ze nog niet handen vol kunnen meenemen naar moeder. Dat komt nog wel, want meesters juffrouw geeft graag. Ze gaan naar de achterdeur, waar Liesbeth haar klompen uittrekt op de witte dweil. Ze zijn erg netjes in 't meestershuis, maar op 't Ruige Veld zijn ze het ook. Daar staan vaak zovele klompen op een rijtje in de schuur.

Gerben roept door de open deur zijn „Hallo”.

Meesters juffrouw komt. Ze is blond, dik en gezellig. Ze groet de kinderen en steekt verrukt de handen uit naar het prachtige zootje paling.

„Maar dit is te veel, Gerben, Liesbeth. Zul je ze thuis hartelijk bedanken?”

Ger zegt beleefd en heerchtig: „Zeker, mevrouw.”

Liesbeth knikt alleen heftig met haar hoofd, dat de vlechten opspringen en de krulletjes dansen.

Even later zit Gerben in de leskamer en Liesbeth bij meesters

juffrouw in de woonkamer. Deze schenkt limonade in prettig grote glazen. „Kinderen houden er wel van,” denkt ze en ze kijkt vertederd naar 't frisse gezichtje. Zelf heeft ze geen kinderen en ze heeft ze toch zo graag om zich heen. 't Is wel heel stil in 't meestershuis.

Ze presenteert koekjes. Dit is iets wat heel zelden gebeurt in Liesbeths leventje, zó maar koekjes op een gewone dag. „Breng het maar even, Liesbeth,” zegt ze dan. En het meisje stapt met twee glazen en twee koekjes keurig op 'n blaadje naar de leskamer. Daar zitten meester en Gerben in de zon. De boeken liggen al open op de tafel. Meester heeft veel op met Gerben Holt, die zo hard werkt en altijd zo volop „erbij” is. Hij heeft er z'n zin op gezet Gerben vooruit te helpen, zodat hij, niettegenstaande zijn gebrek, zoveel mogelijk van zijn leven maken kan. Hij zal hem alles bijbrengen wat hijzelf weet. Frans leert hij hem ook. En Engels. Zo haalt hij zijn eigen kennis meteen op. Maar hij kan zelf niet altijd in 't waterland blijven, hoeveel hij er ook van houdt. Hij wil ook de wereld verder in. Daarom is 't zo goed, dat de jongen hard werkt. Je geeft hem niet zoveel op of hij slaat er zich door.

„Drink maar eens, Ger,” noodt hij hartelijk.

Gerben kijkt even verwonderd op van z'n boek. Hij was er reeds zo in, dat hij Liesbeth noch de limonade heeft gezien. Terwijl hij zijn hand uitsteekt naar 't glas, ziet hij hoe wondermooi die limonade tintelt, zo warmrood, zo vol zon. Hij wacht nog even en geniet — en dan pas drinkt hij. Meester heeft het niet gezien, Liesbeth wel. Ze weet, zo is Ger. Maar zèlf is ze blij, dat haar glas nog vol is. Zij zal genieten van de limonade, die zo koel is en zo zoet. En van de koek, die zo groot is. Heerlijk groot. Maar toch — ze zou, als ze durfde — er heel graag de helft afbreken en meenemen voor moeder,

die zou zeggen: kind, heb je daar ook aan mij gedacht? En dan zou moeder kijken zó als Liesbeth het graag heeft. En de koek? Die ging dan in zoveel stukjes als er monden om haar heen waren — en moeder zelf kreeg niets. In 't denken aan dit tafereeltje springt de glimlach weer op Liesbeths gezichtje.

„Als je de gedachten van zo'n kind 's kon raden,” is de wens van meesters juffrouw. Maar dat kun je niet. . . . en als je ernaar vraagt, worden ze maar verlegen. Ze zucht even.

„Hoe oud ben je, Liesbeth?”

„Twaalf, juffrouw,” zegt Liesbeth, „en van de winter al dertien.”

„En blijf je nog op school na de vakantie?”

Liesbeth weet 't niet. Ze is dan alle klassen door. Er blijven soms kinderen, die nog wat meer willen leren. Liesbeth leert graag. Maar of 't om thuis kan?

„Zou je geen zin hebben om bij ons te komen voor 'n eerste dienstje, Liesbeth? Je moet toch eens beginnen. We zouden het gezellig hebben samen. Ik ben zo daags ook maar alleen. En ik zou je heel wat kunnen leren. 'k Ben op de huishoudschool in de stad geweest.”

Meesters juffrouw kijkt wat gespannen naar 't meisje. Ze merkt, dat ze bezig is zichzelf netjes aan te prijzen en lacht er inwendig wat om. Maar ja, ze zou haar werkelijk graag hebben. Zo'n lief vrolijk kind met een gewillig hartje en flinke handen. En dan uit 't gezin van 't Ruige Veld. Ze wou goed betalen. Bij de Holts zou het wel te pas komen.

Liesbeth kijkt over de rand van het limonadeglas.

„Dan zou ik toch eerder moeder helpen.” Ze kijkt wat verbaasd over het aanbod.

„Ja, tegen je moeder kan ik niet op, Liesbeth.” 't Meisje

schudt overtuigd haar hoofd. Want tegen moeder kàn immers niemand op.

Weer glimlacht meesters juffrouw. O, als ze toch zo'n kind had, dat zó voor je voelde! Ze heeft met Liesbeths moeder schoolgegaan. Er was geen liever en fijner meisje op de hele school. En leren dat ze kon. Ze was naaister geworden en had jaren „in stad” gewoond. Als ze soms in het dorp terugkwam, had ze op hoge hakjes getippeld en er uitgezien als een plaatje. Toen was ze op 'n goede dag teruggekomen en met Jan Holt getrouwd. Nu woonde ze op 't Ruige Veld en had 'n huis vol kinderen en natuurlijk vol zorgen. Ja, zo kon het gaan in de wereld, bedenkt ze.

Liesbeth zet haar lege glas neer, bedankt vriendelijk en springt dan op.

„Nu moet ik nog naar Lindensteyn, met paling. Mag Ger nog wat hier blijven, als ik niet precies op tijd terug kan zijn?”

Dat mag natuurlijk. Hij kan als hij wil in de tuin zitten of in de leskamer alvast z'n werk maken. Liesbeth hoeft zich niet te haasten, de dag is nog lang.

Even later zit het meisje weer in de boot, die lustig door 't water schiet. Ze zingt; nu ze alleen is, kan ze niemand storen en haar heldere stem schalt over het water.

In de tuin van 't Huis, zoals men in het dorp de grote villa Lindensteyn noemt, staat Gep, de keukenmeid, te praten met Sientje, het werkmeisje, dat bezig is haar helderwitte wasgoed op te hangen.

Gep heft 'n wijsvinger omhoog.

„Hoor 's, dat is vast Liesbeth van 't Ruige Veld. Wat kan dat kind zingen.”

Sientje staat even luisterend stil, de struise arm met de knijpers in de hoogte.

„Ja, dat is Liesbeth.”

„Ze zal de paling brengen,” veronderstelt Gep.

„Fijn,” vindt Sientje, „paling, dat 's nou 't lekkerste wat je eten kunt.”

Dan lopen ze samen naar de steiger. De boot ligt er al. Het meisje springt eruit. Liesbeth groet en haar glimlach straalt naar de beide vrouwen heen, die vriendelijk teruggroeten:

„Dag, Liesbeth.”

„Nou,” begint Gep, „dat 's een flink maal. Je vader heeft zich wàt best gehouden. Ga maar mee naar binnen. Daar is vast wel iets voor jou in de keuken. Je hebt wel wat verdiend voor de boodschap.” Ze neemt de paling over en glundert: „Dat 's nog eens de moeite waard, treft fijn dat mijnheer morgen thuiskomt, je vader heeft 't zeker geraden.”

Als Liesbeth in de keuken zit aan de met keurig zeildoek overtrokken tafel en verwend wordt met 'n boterham met jam, gaat de deur open en verschijnt een meisje van 'n jaar of elf. 't Is het enige dochtertje van de heer van Lindensteyn — een tener kind met lange blonde krullen afhangend over 'n fijn wit jurkje, dat zo blank en schoon is als pas gevallen sneeuw.

Liesbeth heeft Lidia Lindensteyn nog niet vaak gezien en nog nooit gesproken. Ze denkt: „Lidia is net 'n kerstengeltje.” „Lidia,” pruttelt Gep, „wat doe je in de keuken?” En Liesbeth verwondert zich hoe Gep zoiets liefs zó onvriendelijk toe kan spreken. „Ga gauw naar binnen,” bromt Gep, „je hoort hier niet. En dat weet je.”

„Och, loop.” Lidia steekt een roze tongpunt uit naar Gep,

neemt totaal geen notitie van 't gebod en wendt zich tot Liesbeth.

„Waarom heb jij die leuke tweeling niet meegenomen? Vorige keer, toen jullie zoet bij mekaar in de keuken zaten, hebben we 'n schik met mekaar gehad, nou jô.”

„De kinderen waren op 't veld,” zegt Liesbeth.

„Och!” Lidia schudt haar blonde hoofd. „De kinderen! Om die kleine prullen geef ik niets. Maar Joep en Ank, die zijn lollig, zeg!”

Liesbeths ogen worden groot. Zo praat Lidia! Ze kijkt even naar Gep. Maar die schijnt 't heel gewoon te vinden.

Dat Lidia Joep en Ank zo leuk vindt! Ze zijn 't ook, dat weet Liesbeth. Enig zijn ze. Maar toch niet voor zo'n popje als Lidia. Maar ze kan ze wel 's weer meenemen als ze willen.

„Een andere keer komen ze mee,” zegt Gep. „Maar zeur nou niet en ga naar binnen. Als straks de visite komt. . . . en je mooie witte jurk. . . .”

„Die blijft toch niet lang schoon en 't zal mij een zorg zijn ook.” Lidia haalt haar fijne schouderjes op. „k Heb het land aan witte jurken. En dat weet tante Henriëtte net zo goed als jij. Jullie bent allemaal even vervelend.”

„Nou,” zegt Gep, „je moet 't zelf weten. Als je tante boos wordt. . . .”

„Dat hoeft ze niet meer te worden, dat is ze altijd als vader er niet bij is,” zegt 't kerstengeltje langs haar neus weg.

„Gep, geef mij ook een boterham met jam.”

„Nee.” Gep schudt vastberaden haar hoofd. „Geen sprake van. Je mag tussen de maaltijden niet eten, dat is ongezond en je tante wil het niet. . . .”

„Je tante wil het niet,” bouwt Lidia haar na. „Weet je wat ik wou: dat die hele tante opvloog en nooit weer terugkwam.

Dan komt tante Betsy, die is nog 's leuk, die vindt 'n overall goed genoeg voor me en ze zegt, dat geen enkel kind groot wordt zonder blauwe plekken en vallen en opstaan."

Nu is 't kerstengeltje echt boos, haar mooie zwarte lakschoen stampst heftig op de vloer. „En jij ook, Gep,” beschuldigt ze. „Als tante Bets er is, vind je het net zoals zij. Dan zeg je: zo'n kind moet toch ook wat hebben. En nu tante Henriëtte er is. . . .”

Gep schudt het hoofd. Er komt iets van medelijden in haar zwarte ogen. Zo'n kind ook, zonder moeder. Mijnheers zuster, tante Henriëtte, is werkelijk zo makkelijk niet. Als die 't in het stille Lindensteyn niet uit kan houden, gaat ze naar haar eigen huis en laat ze de boel over voor tante Betsy, die de jongste zuster is van de overleden mevrouw Lindensteyn. Huishoudsters zijn er genoeg geweest. Maar ze vonden het hier allemaal saai. Mijnheer is vaak weg en dan loopt dat kind maar wat om. Lieten ze haar maar naar een gewone school gaan! Maar nee. . . . er komen leraren uit de stad. . . . Als Gep 't voor het zeggen had. . . . enfin!

„Vooruit dan maar,” zegt Gep en maakt nog twee flinke boterhammen met jam, een voor Lidia en 'n tweede voor Liesbeth. „Een servet voor,” bromt ze vriendelijk tegen Lidia. „Morsepot, hier heb je een keukenhanddoek. Anders krijgt Gep nog op haar kop van tante Henriëtte,” eindigt ze grimmig.

Dus smullen beide meisjes. Want voor alle twee is het een extraatje deze boterham, al is het dan ook om verschillende redenen. Ze kijken elkaar aan en lachen.

Leuk is Lidia. . . . vindt Liesbeth, maar ze heeft nu wel door, dat deze volstrekt geen kerstengeltje is. . . . al lijkt ze erop.

Lidia brengt haar later naar de boot.

„Neem je de tweeling 'n andere keer mee?”

„Maar als er geen paling is, dan kom ik immers niet.”

„Nou, zorg dan, dat je wel paling hebt. . . . je vader kan ze toch vangen. Je moet Joep horen vertellen over zijn vader,” grinnikt ze, „die kan gewoon alles.”

„Dat kan hij ook,” zegt Liesbeth, „maar hij heeft niet altijd 'n goede vangst.”

„Vast wel genoeg voor ons.”

Liesbeth verwondert zich over dit aandringen.

„Je hebt toch zeker kinderen genoeg om mee te spelen?”

„Nee, alleen van die verwende meisjes. Niks gedaan. Ik hou niet van poppen of van die zoete spelletjes. Vader zegt altijd, je had 'n jongen moeten zijn. Tante Henriëtte wil 'n juffertje van me maken, maar dat lukt haar nooit.”

„Nee,” lacht Liesbeth, „dat zal haar niet meevallen.”

Nu roeit ze weer terug en haalt Gerben af bij 't meestershuis. Hij zit in de tuin te lezen. Hij is helemaal weg in zijn boek. Liesbeths schaduw valt over hem heen, vóór hij haar opmerkt. Langzaam slaat hij enkele bladen om van het zware boek en toont haar de platen. Vreemde platen, vindt Liesbeth. Zijn ze mooi? Ze weet het niet, maar Gerben weet het wel. Hij toont haar de titel: „Beeldhouwwerken uit verschillende tijden”. Er staan namen in, waarvan de meester op school wel heeft verteld. Ze herinnert zich enkele: Michel Angelo. . . . nee, meer niet. Maar Gerben noemt ze zó maar op. Z'n gezicht straalt. En daarom straalt ook Liesbeths gezicht en zegt ze: „Fijn, Ger.”

Ze groeten meester en zijn vrouw en even later zitten ze weer in de boot. Het grote boek ligt veilig geborgen onder de lesboeken. Gerben heeft de riemen en roeit rustig voort. De

zon is nu laag gezonken en overal op 't water en de weiden is haar licht als een diepe rode gloed. Zo mooi is de wereld. . . . en zo goed is alles. . . .

HOOFDSTUK II

Het vissershuis staat aan het lange meer onder de groene elzen en zijn ramen blinken in de zon. Lang geleden is er 'n Holt geweest, die op deze hoge plek tussen de moerassen een huis heeft gebouwd. Men zegt, dat hij 'n vreemde eenzame man was, die niet van de

mensen hield. Hij was hier gekomen na de dood van zijn vrouw en woonde hier met zijn zoontje. Dit groeide op en trouwde later met een meisje uit 't dorp. Dat waren dan de grootouders van Jan Holt, die nu de eigenaar is van 't Ruige Veld. In al die jaren is er niet veel veranderd. Alleen is 't huis wat vergroot en door stoer werken en doorzetten hebben de Holts een deel van het moeras omgezet in 'n flinke moestuin. . . . en er is 'n kleine wei, waar thans de enige koe haar voedsel vindt. Er is ook een betrouwbaar voetpad, dat stevig en hoog ligt. En waarlangs de kinderen naar school trekken.

Maar eenzaam is het hier gebleven. Het dorp lijkt ver weg. Je ziet de school en de huizen, de kerk en de mooie witte molen als 'n uitgeknipte silhouet tegen de horizon. Vlak achter de weide, die nu straalt van boterbloemen, is nog 'n lange smalle dobbe, waar riet groeit en waterplanten. In de zomer zijn delen van die dobbe droog en is 't een heerlijke speelplaats. In de winter staat het water er soms zo hoog, dat de kinderen thuis de schaatsen kunnen aanbinden en zo naar school rijden. En overal rondom is water en riet. Wat de kinderen „'t Lange Meer" noemen, is eigenlijk een aaneenschakeling van veenplassen; soms kan men de bodem zien, soms zijn ze diep en gevaarlijk. Daarom is er weinig scheepvaart. Een enkele kano, een boot van natuuronderzoekers. Dan is het altijd vader Holt, die als gids dient. Niemand weet als hij de geheimen van het wonderlijke rijke planten- en dierenleven, niemand is zo voorzichtig en heeft zo oneindig veel geduld.

Moeder kan met een glimlach, die haar vriendelijk gezicht verlicht, haar hand op Joeps rossige pruik leggen en zeggen: „Joep wordt net als vader." En dat is in 't oog van alle kin-

deren van 't Ruige Veld een grote onderscheiding. Maar ze weten, dat moeder gelijk heeft. De wilde jongen kan urenlang stil en onopgemerkt op wacht zitten als 'n vogel zijn nest bouwt of zijn jongen komt voeren. En evenals vader heeft hij een grote liefde voor alles wat leeft in 't wijde moerasland. Niemand zal het wagen een nest uit te halen of 'n vogel te hinderen als Joep in de buurt is. En waar je Joep vindt, daar is meestal ook Ank. Ze zijn bijna altijd samen die twee. Misschien vindt Joep dit wel 's wat lastig. Ank is nu eenmaal een meisje en heeft niet altijd evenveel kracht en moed als hij, maar hij laat 't zelden merken. En als hij 't laat merken, trekt Ank zich er nog weinig van aan. Ze is 'n parmantig ding en zegt: „Wat Joep kan, kan ik ook.” Maar inwendig weet ze, dat het niet helemaal waar is. En in haar hartje is 'n grote bewondering voor Joep, die zich echter meestal uit in wat onschuldig geplaag.

Thans zijn ze er ook samen van door. 't Is zaterdagmiddag. Hij heeft deze week een nest ontdekt van een bosrietzanger. Vijf lichtbruine eitjes liggen erin, met roodachtige streepjes, die lijken op krabbels, die kleine kinderen maken als ze menen, dat ze schrijven kunnen.

„Schrijvereitjes” noemt hij ze. Alleen Ank weet ervan. Ze willen vanmiddag proberen of ze de kleine bruinegevlekte vogel niet kunnen verleiden z'n komedietje te spelen en te doen of hij bijna dood is en gemakkelijk te vatten en zo de grote boze mensenkinderen af te leiden van zijn kostbare nest. Slechts één keer is het hun nog gelukt. Toen was 't een toeval. Vol medelijden strekte Ank haar hand uit naar een schijnbaar dood vogeltje, toen dit eensklaps met 'n schuine zwaai opvloog en tussen de wilgeroosjes terecht kwam, juist buiten hun bereik. Maar daar was zijn nest niet!

Het diertje zou wel oppassen te verraden waar dit zich bevond. Het vermoedde niet, dat Joep en Ank het precies wisten te zitten en ook niet, dat deze twee geen vijanden waren, maar heel goede vrienden.

Moeder heeft al eens gevraagd: „Weet je ook waar Joep en Ank naar toe zijn, Liesbeth?” Maar hoe zou iemand weten waar die twee aan 't rondscharrelen zijn.

„De kinderen moeten in de kuip vóór het eten.” En als de tweeling aan de beurt is, mogen ze moeder niet laten wachten. Er is veel te doen zo'n zaterdag. Liesbeth helpt dapper mee. Ze heeft het rode stenen pad rondom het huis al geschrobd, dat het zo helder ziet als het maar mogelijk is en de ramen gelapt, dat ze haar vrolijk gezicht met de vlechten op zij weerspiegelen. Ze heeft daarbij gezongen, want ze doet 't zo graag.

Nu zitten ze met elkaar te naaien. Moeder, Liesbeth en Geerte. De tafel is voor 't raam geschoven en de naaimachine snort. Sedert het ongeluk van Gerben heeft moeder haar oude vak weer opgevat. Voor sommige mensen in 't dorp naait ze. Thans is ze bezig met 'n japon voor de dochter van dominee Vermeer. Die gaat trouwen en het maken van enige daagse jurken heeft ze aan moeder Holt toevertrouwd. Deze kan het nog wel, al gaat het niet zo gemakkelijk meer als vroeger. Toen wist ze precies wat de mode was. En schikten en plooiden haar vingers vlugger dan thans. Toen was er ook meer tijd. Maar toch gaat het. En elke gulden, die zo verdiend wordt, gaat in het potje voor Ger.

Die zit thans in zijn kamertje, dat vader voor hem heeft afgeschoten van de schuur. Dat helemaal voor hem is en waar hij studeren, werken en slapen kan.

Thans valt het zonlicht door het raam naar binnen. En

Gerben studeert. Met zijn handen in het welige haar gedrukt, de ellebogen op tafel, leert hij. Geschiedenis en aardrijkskunde, alles wat meester hem heeft opgegeven, en meer. En binnen in hem is aldoor het weten: als ik hiermee klaar ben, dan kan ik mijn avond gebruiken voor 't boek met de platen. Dus kan hij niet hard genoeg werken.

Hij weet niet, dat het naaien van moeder alleen is voor hem. Dat weten alleen vader en Liesbeth. Moeders hand draait en de rode wollen stof glijdt door de machine. Liesbeth boordt de naden van de mouwen, die nog moeten worden ingezet. Moeder heeft beloofd, dat de jurk deze week klaar zal komen, als 't mogelijk is. 't Is mogelijk, maar ze zou heel graag vanavond nog 'n uurtje voor zichzelf hebben. Een uurtje van volkomen rust. Welnu, de kinderen helpen. Geerte, het blonde ranke ding, dat binnenkort negen jaar wordt, zet haken en ogen aan 'n brede ceintuur. Ze doet het keurig. Ze is veel preciezer dan Liesbeth. Eens, denkt Geerte, zal ik net zulke mooie japonnen maken.

Want ze doet niets liever dan naaien.

Als ze groot is, zal ze de mooiste jurken maken voor zichzelf. Misschien wel van zij of van fluweel, waarvan ze hoort in de sprookjes, die Liesbeth zo goed vertellen kan. Pas dan geniet Geerte volop van die sprookjes, als er prinsessen in voorkomen in schitterende gewaden. Dan ziet ze zichzelf zo. Want de aardige fijne Geerte Holt is 'n kleine ijdeltuit. Of moeder dat niet weten zou!

Aan 'n hoek van de tafel zit het jongste kind. Tineke. Ze bekijkt de modeplaten, die de mensen zelf moeten meebrengen. Want daarvoor geeft moeder geen geld meer uit, zoals vroeger. Tinekes ernstig gezichtje is vol aandacht neergebogen en ze bedenkt wat al die mooie dames en kinderen allemaal

wel doen. En als er eens een oude plaat tussen verzeilt en Tineke mag al die poppetjes uitknippen, dan is het kind stil gelukkig bezig met die te laten bewegen en spreken. 't Is dan of klein Tineke zelf sprookjes verzint.

Nu zijn de mouwen klaar en moeder neemt ze, om ze in te zetten. Dat is 'n werkje, dat erop aankomt. Moeder is dan ook ingespannen bezig.

Er komt iemand langs het raam en Liesbeth zegt: „Gep!”

Doch ze blijven rustig doorwerken.

Het is Gep. Vanuit het kleine portaal roept ze: „Kan ik er inkomen?”

Moeder roept terug: „Kom er maar in.”

Gep stapt in de kamer en bezielt het vlijtige clubje.

„En dat op zaterdagmiddag,” verwijt ze. „Zijn jullie dan nooit klaar?”

Moeder zegt: „Werken is gezond, Gep. Neem een stoel en kom wat bij ons zitten. We leggen de boel maar niet neer. 't Moet af.”

„Kan ik helpen?” vraagt Gep. En dat kan ze. Even later zijn ook haar handen bezig. Ze schilt de aardappelen, meteen voor morgen ook. En ze bromt: „Is me dat op visite gaan.” Maar haar krentoogjes stralen nu ze zich zo opgenomen voelt in 't gezellige kringetje.

Dat is nu altijd zo, bedenkt ze. Op 't Ruige Veld voel je je meer thuis dan waar ook. Misschien omdat ze zo gewoon doen. Zo of je een van hen bent.

„En hoe is het met onze Tineke?” informeert Gep. Ze is dol op Tineke. Ze trekt haar gewoon onbehoorlijk voor. Dit zachte stille kindje met haar diepe ogen en haar tevreden snuitje heeft de stugge Gep helemaal ingepikt.

Tante Gep heeft wat voor haar meegebracht. 'n Hele doos

bonbons. Lidia's tante Betsy stuurde een pakje en voor Gep deze doos erbij. Tineke mag presenteren. Nu snoepen ze en alle gezichten stralen. Zó iets lekkers! Net iets uit 'n sprookje! Bonbons!

Geerte knijpt haar ogen toe. Ze zijn lekker en ze komen van 't Huis. Dat maakt ze nog veel heerlijker. Ze vraagt: „Toe, Gep, vertel nou 's wat over Lidia?” Ze kent Lidia. Maar hoewel deze zich totaal niets aan haar gelegen laat liggen, ziet Geerte toch tegen haar op. Om haar mooie jurkje, de brede zijden strik in het haar en de glanzende lakschoenen. Haar eigen geschuurde klompjes had ze wel onder de tuinstoel willen verstoppen. Want ze waren in de tuin bij 'n bezoek aan Gep, en Lidia was er ook. Die had juist zo naar die klompjes gekeken. Vond ze zeker gek! Geerte wist niet, dat juist die klompjes iets waren, wat Lidia zich zo van harte wenste.

„Vertellen over Lidia?” Gep kijkt over haar bril naar de blonde Geerte.

„'n Kwajongen, kind, 'n deksels ondeugende kwajongen! Ze moest eens 'n flink pak voor d'r broek hebben!”

„Gep,” protesteert Geerte.

„Nou,” zegt Gep, „dan weet ik wat beters. Ze moest 'n tijdje hier komen op 't Ruige Veld. Dat zou haar goed doen.” Ze wrijft zich met de grote hand over haar neus en zegt: „'t Is toch eigenlijk een stakkertje.” Wat Geerte dan al heel dwaas vindt, maar wat Liesbeth een beetje begrijpen kan. Ze ziet Lidia nog voor zich toen ze haar naar de boot bracht. Hoe ze weer door het park terugging. Zo'n zielig eenzaam kind.

„En ze zijn daar zo rijk,” zegt Geerte. Liesbeth antwoordt: „Maar als je geen moeder hebt.” En daar is dan alles mee gezegd.

Nu drukt Tineke zich wat verlegen tegen Gep aan. Haar kleine vinger wijst naar de doos met lekkers.

„Mag Ger ook wat?” vraagt ze.

Ja, ze kan naar Gerben gaan! Dat is een heel ding, want Gerben zijn kamer is voor allen 'n heiligdom.

Haar handje scharrelt aan de deurknop.

„Kom er maar in, Pukkie,” roept Gerben.

Het kind opent de deur. Ze houdt de doos voorzichtig vast. Daardoor let ze niet op waar ze loopt en stoot zich gevoelig tegen een openstaande kastdeur.

„Ai,” zegt Tineke. Ze weet, dat men niet huilt om dergelijke kleinigheden, al heeft men zich bezeerd. Dus zet ze haar tandjes in de onderlip en houdt zich groot. Gerben trekt haar naar zich toe. „Hallo, Puk, heb je je pijn gedaan?” Ze geeft geen antwoord, want dan moet ze huilen. De jongen neemt de zorgvuldig behoede doos en zet die op tafel, dan buigt hij zich voorover en trekt het zusje op zijn gezonde knie. Zo, zit ze nu goed? Hij zegt het met een stem zo zacht en vriendelijk, dat Tineke van zelfmedelijden de tranen in de ogen komen. Ze drukt vertrouwelijk haar blonde kopje tegen z'n ruige trui.

Een warm gevoel stijgt in Gerben omhoog.

Zo'n klein ding, zo'n lief klein ding. Zij denkt niet aan zijn gebrek. Allen hebben medelijden met hem. Hij ziet het in hun ogen. Dat maakt hem schuw en stil. Maar voor Tineke is hij de grote broer, die wel troosten zal. Nu, dan kan hij ook troosten.

Hij stopt zijn eigen bonbon in haar mondje, hij maakt kleine grapjes. Hij schuift het grijze kousje omlaag, ziet de blauwe plek en geneest die, zoals moeder, met 'n kus. Hij vraagt naar haar pop en de grote beer, die nog van Lidia afkomstig is en

Tinekes grootste schat. Hij was toch ziek? Hoe is 't nu met hem? En haar verdriet vergetend, loopt Tineke naar de keuken om Ger te laten zien hoe de beer helemaal weer beter is. Gep roept. Ze gaat weg, moet Tineke geen goedendag komen zeggen? Gerben kijkt haar na met een vertederde glimlach. Dan gaat hij weer aan 't werk en de glimlach ligt nog op zijn gezicht.

Als Gep verdwenen is, moeten de kinderen in de tobbe.

Het water staat op het fornuis te stomen en Liesbeth staat al water te pompen, het goed ligt klaar. Even later klinkt er een verheugd geschater en luid geblas uit de bijkeuken. Moeder opent nog even de deur.

„Liesbeth, kijk eens even uit naar de tweeling.”

't Meisje dreunt naar buiten. Wat is 't mooi weer. Ze haalt diep de kostelijke lucht in. Ze zou best nog een eindje willen omwandelen, maar natuurlijk, dat gaat niet. Daar hoort ze luide stemmen. Joep en Ank. 't Werd ook tijd!

Nu ziet Liesbeth hen. Maar in plaats zich te haasten vanwege de verschoonpartij zijn ze nog bezig bij de sloot. Joep springt er overheen met een polsstok. Wat 'n prachtsloot om er van de kant van 't Ruige Veld af over te springen. Hier is het veel hoger dan aan de overkant. Nu is 't de kunst om terug te springen, de hoogte op. 't Lukt reusachtig. Daarom springt Joep maar door, heen en terug. En Ank moedigt hem juichend aan:

„Toe maar, Joep!”

„Joep,” roept Liesbeth. „Je moet komen, dadelijk.”

Maar het gaat Joep veel te mooi! Hij springt en Ank ligt in 't laatst op de grond van 't lachen.

Ineens zakt de polsstok dieper in de weke bodem en blijft stijf rechtop staan, alsof hij er nu de brui aan geeft. Joep

duwt en drukt, de stok zakt steeds meer en de jongen kan niet voor- of achteruit. Hij klemt zich steviger vast en Ank roept:

„Precies 'n aapje op 'n stokje!” Ze ziet vuurrood van de lach.

„Toe, Joep,” dringt Liesbeth aan, „kom eraf!”

Maar hij kan niet. Hij rukt en rukt. Plotseling geeft de stok mee en de jongen stort in het donkere water. Meteen is hij achter de hoge wal verdwenen. De meisjes gillen, roepen zijn naam. Ze bukken zich over de hoge wal om te helpen, maar Joep krabbelt al op eigen gelegenheid naar boven. Hij is kopje onder geweest en ziet er verschrikkelijk uit, maar hij lacht alweer, z'n tanden blinken in z'n vrolijke snuit, waar 't slootwater afdruipt.

„O, Joep,” zegt Liesbeth.

Maar Joep heeft wel meer in het water gelegen. Zoiets is voor hem maar een kleinigheid. Hij springt op de wal en schudt zich als een jonge hond, zodat de zwarte druppels naar alle kanten spatten. Liesbeth voelt ze op haar gezicht en haar handen. Ze liggen als kleine vlekken op haar schort. Ank lacht maar. Plotseling wordt Liesbeth driftig. Soms heeft ze dat. Zo'n wilde jongen! En al die rommel op zaterdag, nu alles zo lekker schoon is buitenom.

En Ank, die zich maar van alles afmaakt, omdat ze van 't voorjaar ziek was en de dokter zei, dat ze vooral veel in de lucht moest. Nu, daar mankeert 't niet aan!

Plotseling springt Joep op als 'n paard en hinnikt tegen Liesbeth, tot nieuwe pret van Ank. Maar Liesbeth roept fel: „Lummel die je bent, grote lummel!” en geeft Joep met de vlakke hand 'n stevige draai om zijn natte oren.

„Dat 's gemeen.” Ank dringt zich naar Liesbeth op. „Je mag niet slaan. Je weet, dat je niet slaan mag van moeder.” 't Lijkt of er een fris vechtpartijtje tussen de zusjes zal beginnen. Joep staat al te kijken wat er van komen zal. Maar Liesbeth heeft zichzelf alweer in de macht. Dat zou ook wat moois zijn, twee meisjes van 't Ruige Veld aan 't vechten! Ze zou zich moeten schamen. Ze is immers de oudste. „Laat maar,” zegt ze, „'t was niet goed van mij.” Ze wendt zich om en gaat op 't huis toe. De tweeling, plotseling tam en stil, volgt.

't Is net of ze nu pas begrijpen hoe ze op deze zaterdag de boel in de war gestuurd hebben.

Daar is moeder. Erg verbaasd is ze niet, ze is wel wat gewend van Joep! Ze stuurt hem naar buiten, hij kan zich daar afspoelen. Ank en hij moeten samen de rommel opruimen die ze gemaakt hebben en Joep z'n bovenkleren netjes uitwassen. In de schuur hangt nog een oude overall van vader, die kan Joep aantrekken. Dat hij niet past is minder. En Liesbeth mag wel naar binnen gaan, de kinderen wachten al.

Als Liesbeth in de kamer komt, zitten de jongsten zoet op 't bankje bij de grote buiskachel. Dit is nu eenmaal hun gewone plaatsje als ze in de kuip zijn geweest. Ze zien er zo heerlijk fris uit in hun schone hansopjes. Hun blote voeten zijn gestoken in zeildoek-pantoffels, zoals vader ze voor alle voeten in 't Ruige Veld heeft gemaakt.

En Liesbeth vertelt van de molenaarsdochter, die voor de koning goud moest maken uit stro. Ank komt ook binnenvallen, ze is klaar en Joep is 't eerst aan de beurt. Ze doet wat onverschillig, maar ze luistert ook graag, want Liesbeth kan zo goed vertellen, dat je de dingen gewoon vóór je ziet. Geerte vindt 't het leukst, dat de molenaarsdochter koningin wordt. Als zij ook 's goud kon spinnen uit stro! Dan zou ze rijk worden en prachtige kleren kopen. Tineke vindt het erg, dat die lelijke kabouter 't kindje van de koningin wil stelen. Ze zucht van verlichting als alles later toch in orde komt.

Nu klinkt er van buiten tuf-tuf van 'n motorbootje, vergezeld van een luid geblaf. Ineens is het hele clubje uiteengestoven naar de deur, want ze weten: „Nu komt vader.” Eerst moet hij nog de boot vastleggen en de netten uithangen. Liesbeth doet de deur open. Tippië, 'n kleine witte hond, springt naar binnen, rent van 't ene kind naar 't andere en

gooit ten slotte Tineke bijna tegen de grond. Maar ze slaat haar armen om zijn hals en zegt: „Stil, Tippie,” en Tippie is stil. Dan legt ze haar kopje tegen Tippies vacht en vleit: „Zoete Tippie.”

Vader komt de kamer in. Hij is zo lang, dat hij zich moet bukken om door de deur te kunnen.

„Dag, jongens,” groet hij. Hij geeft handen en heeft in 'n wip Tineke op zijn schouder.

„Waar is moeder?” Ja, moeder is nog niet klaar. Vaders stem dreunt door het huis: „Hallo!” Moeder opent even de deur en zegt: „Ik ben zo klaar, Jan. Joep kan zichzelf wel redden!” Nu wordt het een druk poosje. De tafel moet gedekt; 't eten verzorgd. Allen helpen mee, zelfs Tineke, die zich inbeeldt vaders grote laarzen te helpen uittrekken. Terwijl deze zich wast in het achterhuis, scharrelt ze zijn pantoffels op, die Tippie zich beijvert haar af te pakken, of hij doet maar zo.

De kinderen moeten vertellen wat ze vandaag alzo gedaan hebben. Vader zet 'n raar gezicht als hij hoort van Joeps avontuur. Maar dat is ook alles. Gerben komt binnen, hij heeft natuurlijk 't lawaai gehoord. Als vader en zoon elkaar groeten, verschijnt er in beider ogen 'n zelfde glans. Ze zijn zulke echte vrienden, Jan Holt en z'n oudste zoon.

Dan eten ze. Gelukkig is Joep op tijd klaargekomen.

Even is er een eerbiedige stilte, als vader het gebed uitspreekt en Gods zegen vraagt over de eenvoudige maaltijd.

Daarna is er zoveel te vertellen. Moeder glimlacht en denkt: laat ze maar. Vader heeft nog niet alles gehoord wat er in zo'n lange, lange dag in al die kleine levens is voorgevallen.

Later wassen Joep en Ank samen af. 't Was hun beurt niet, maar ze hebben 't aangeboden in 't gevoel, dat ze iets moesten goedmaken. Nu is al 't kleine volk naar bed. Liesbeth

geniet. Ze zit te lezen en er is niets wat ze liever doet. Gerben is naar z'n kamertje getrokken. Er is 'n som, die niet uit wil komen en dat gunt hem geen rust. Moeder heeft de rode jurk gestreken, die hangt nu fleurig te glanzen over 'n stoel. Eigenlijk moet hij nog weggebracht. Ze heeft echter niet 't hart dit aan vader te vragen. Hij zit zo rustig z'n zaterdagse krant te lezen met Tippie aan z'n voeten, in elkaar gedoken in 'n tevreden sluimering. Maar na 'n tijdje legt hij de krant weg. 't Is of hij de wens van zijn vrouw voelt.

„Pak hem maar in,” biedt hij aan, „ik breng hem nog wel even. Op de fiets is 't maar een eindje.” Als hij opstaat, beweegt Tippie zich. Als de deur kraakt, gromt hij even. Maar hij ligt te heerlijk om het offer te brengen en in de avond mee te rennen met de fiets. Hij zal maar doen of hij er geen erg in heeft, dat de baas er nog op uit moet.

Nu is het in de kamer zo wonderlijk rustig. Moeder zit heel stil. Haar handen liggen volkomen bewegingloos op de donkere jurk, die goede vlijtige handen. Haar ogen kijken zoals die van Gerben soms doen, alsof ze luisteren naar wat binnen in haar leeft.

De grote hangklok tikt langzaam en afgemeten de seconden. Dan slaat hij: negen uur. Liesbeth kijkt op van haar boek. 't Is haar tijd, maar moeder merkt het niet. Zal ze vragen om nog één hoofdstuk? Ze ziet naar moeders gezicht. Dan klapt ze het boek dicht.

„Nacht, moeke.” Even een nachtzoen en Liesbeth verdwijnt. Ze loopt heel zacht de trap op, alsof het kraken ervan moeder zal hinderen.

Nu is het huis stil. Er is wat wind gekomen, buiten bewegen de elzetakken. Een tikt er telkens zachtjes tegen het raam, als de klopp van 'n vinger. Moeder merkt het niet. Maar als er

in de gang het tik-tak gaat van Gerbens kruk, zit ze dadelijk recht en luistert.

„Ik kom 'n poosje bij je, moeke. Is 't goed?”

„'t Is fijn, jongen!”

Ze staat op en zorgt voor thee. Ze is blij met Gerbens gezelschap. Er valt slechts 'n enkel woord. Maar er is zo'n warme verbondenheid, ze hebben geen woorden nodig. Het lamplicht schijnt op moeders gezicht, op haar blonde haren. Gerben kijkt naar haar. Later, in zijn rijk en gezegend leven, als hij in verre vreemde landen woont, zal hij zich vaak dit beeld voor de geest halen: zijn kleine blonde moeder in 't licht van de ouderwetse petroleumlamp.

HOOFDSTUK III

Het regent. De lucht is grijs. Het water heeft de kleur van lood en ligt zwaar en onbeweeglijk. Grote druppels glijden langs de ramen. Soms lijkt het of ze 'n wedstrijd houden, wie het eerst beneden zal zijn, dan schieten ze ineens doelloos uit, links-rechts in grote haast en verdwijnen. Tineke slaat met stille aandachtige ogen dit spelletje van de regen gade.

Joep is niet zo geduldig. Hij kan er niet goed tegen als iets misloopt. Hij meent eigenlijk, dat alles bij Joep Holt voor de wind moet gaan. De jongens op school zeggen: Joep is 'n geluksvogel. Als hij valt, bezeert hij zich nauwelijks; als hij vecht, is er altijd wel een of ander toeval dat zijn overwinning in de hand werkt; als er een wedstrijd is, gaat hij met een van de prijzen strijken; als hij z'n les slecht heeft geleerd, vraagt

meester een ander en als hij zijn best erop heeft gedaan, krijgt hij zeker 'n beurt. Hij is sterk en gezond en ieder mag hem lijden.

Zonder er eigenlijk over te denken, vindt hij zo langzamerhand, dat dit alles hem toekomt. En nu heeft die regen 't in zijn hoofd gehaald Joeps fijne dag te bederven!

Joeps onderwijzer moet een of ander examen doen. Waarvoor, interesseert de jongen minder, wèl, dat hijzelf er een vrije dag door heeft. Want nu neemt meester Boomsma vandaag de ene helft van z'n klas en morgen de andere, waar Ank in zit. Ank heeft dus morgen vrij.

Nu is Joep eens helemaal alleen. En hij wil ook alleen blijven. Heeft met geen van de jongens iets afgesproken. Hij had bergen plannen, die in 't water vallen door de regen.

Hij zag vanmorgen de meisjes naar school trekken. Met hun drieën onder 'n bakbeest van een paraplu en gestoken in tamelijk aftandse regenjassen. Toen had hij weer zo echt dat geluksgevoel, hij was ervan overtuigd dat, als hij zich, bij wijze van spreken, had omgedraaid, de zon wel zo netjes zou zijn om te voorschijn te komen. Maar de zon vertikte het, 't regende nu pijpestelen. Pech!

Hij had het wel 's geschikt gevonden, dat hij nu 'n hele dag van de zusjes bevrijd zou zijn. Want de kinderen van 't Ruige Veld bleven tussen de schooltijden in 't dorp over. De bedoeling was, dat ze, zoals meer kinderen deden, hun boterham in de school zouden opeten. Maar dit kwam zelden voor. Er was altijd wel iemand, die hun gastvrijheid aanbod. De kinderen Holt waren eigenlijk bevriend met 't hele dorp en overal welkom. Maar nu miste Joep Ank reeds. Met je beiden was er altijd wel iets leuks te verzinnen. Laatst had Ank op 'n regenmiddag 'n hele verkleedpartij in elkaar gezet

en ze hadden gelachen om de dwaze vertoning tot ze haast omtolden en moeder vroeg of ze van plan waren 't hele huis af te breken. Maar moeder had er toch ook plezier in gehad. Wat begon je op je eentje! Tineke telde nog niet mee. En Gerben? Ja. . . . Gerben! Joep trok zijn wenkbrauwen hoog op. Hij peinsde of hij Gerben misschien zou kunnen inschakelen.

Toen zei moeder: „Als je je verveelt, Joep, neem dan de mand maar en ga 'n flink maal peulen plukken.”

Joep verweerde zich:

„Maar moeder, 't regent zo bar.”

Waarop moeder lachend zei: „Had je gedacht, dat dit 'n nieuwtje voor me was? Vader is in al dit weer uit met de boot en 'n maaltje peulen is nog te veel voor jou?”

Dit was 'n logica waar Joep niet tegenop kon. Dus trok hij zijn klompen aan, die volstrekt niet waterdicht zijn, omdat vader 'n flinke scheur erin met 'n randje blik heeft proberen te herstellen. Als hij jarig is, krijgt hij een paar nieuwe. Maar zover is 't nog niet. En och, hoelang blijven nieuwe klompen heel bij Joep!

En nu is hij aan het peulen plukken. En hij is zo dicht bij 'n slecht humeur als hij maar zijn kan.

Hij heeft zijn mand vol, loopt voorbij het raam van Gerbens kamer en ziet zijn broer staan. Deze kijkt naar buiten, waar niet veel te zien is, vindt Joep. 't Is duidelijk, dat hij de jongere broer totaal niet opmerkt, hij kijkt weer op z'n eigenaardige manier, alsof wat er om hem heen gebeurt hem totaal niet aangaat. Nu ja, Joep zal toch proberen of er bij hem wat te beleven is.

Hij zet zijn oogst in de schuur, gooit zijn oude cape af, doet zijn klompen uit en voelt 's aan z'n met vilt gezoalde sokken.

Hij vindt, dat het nogal gaat, trekt z'n zeildoeken pantoffels aan, omdat moeder anders zegt, dat je kunt zien waar Joep z'n voeten heeft gezet en hijzelf met 'n doekje de sporen moet wegwissen. Hij doet thans alles op muizenmanier, volkomen tegen zijn gewoonte, maar onhoorbaar volgens zijn eigen idee.

Moeder heeft echter haar ogen en oren overal. Joep moet de peultjes nog draden ook en nog wel vier keer per stuk. Enfin, als moeder iets wil, ontkom je er niet aan. Eindelijk is hij klaar, hij voelt weer, dat hij een vrije dag heeft. Moeder schenkt koffie, die verleidelijk geurt en als hij zijn kop heeft leeggedronken en in z'n haast om de kamer uit te komen zijn tong gevoelig heeft gebrand, biedt hij aan: „Ik zal Ger de koffie wel brengen.” Dit gebeurt en zo heeft slimme Joep toegang.

„Alsjeblieft, Ger,” zegt hij vriendelijk en kijkt vol aandacht toe als Gerben de koffie, genietend, langzaam opdrinkt. „Tjonge, jonge,” zegt Gerben, „wat ben jij gediensstig, broer Joep.”

„Ja.” Joep knikt overtuigd met zijn rossige hoofd en zegt eerlijk:

„Ik verveel me, Ger, heb jij niets voor me te doen?”

Meteen kijkt hij belangstellend naar alles wat op de tafel 'n plaats heeft. Gelukkig geen boeken, die liggen netjes op stapeltjes op de vensterbank. Maar wel allerlei dingen: dozen, lijsten en zo. En allerlei werktuigen: beitels, messen, potloden, 'n liniaal. Hij ziet: Gerben was aan het houtsnijden. Hij heeft 'n grote doos onderhanden met een mooi koperen slot. Gerben durft! Hij ziet ook, dat de doos anders wordt dan 't gewone houtsnijwerk, dat vader en Gerben maken voor 'n

winkel in de stad. Geen mooi gesneden figuren. Anders!
„Mag 'k ook houtsnijden, Ger?”

Gerben kijkt hem aan, ziet 't aardige guitige gezicht, de leuke vragende kijkers en knikt.

Natuurlijk heeft Joep weer gewonnen. „Hier is 'n proefplankje,” zegt Gerben, „probeer 't maar 's, je bent er eigenlijk ook al wel groot genoeg voor.”

Hij maakt 'n plaatsje vrij aan tafel. Joep sleept 'n bankje aan, dat ergens in 'n hoekje staat en kijkt naar Gerben op met dezelfde aantrekkelijke oplettendheid, die maakt dat ook de meester zoveel van Joep Holt verdragen kan. Maar toch merkt deze verstolen op, dat Ger de doos, waar hij mee bezig was, voorzichtig wegschuift buiten Joeps bereik. Die doos is zeker iets bijzonders!

Gerben blijkt een goede leermeester. Rustig en geduldig wijst hij hem, hoe hij 't mes moet houden om gelijke inkevingen te krijgen en om de sneden scherp en vooral even diep te maken. Geen hoekje mag harig of splinterig zijn.

Gerben zelf heeft ook een werkstuk onder handen genomen. 't Gaat hem zo vlug en gemakkelijk af. De scherfjes hout spatten over de tafel. 't Lijkt of Ger de figuren te voorschijn tovert.

„Hoe kun je het zo,” bewondert Joep en de grote broer antwoordt:

„Als je het eenmaal kunt, Joep, is dit zo'n moeilijk werkje niet. De tekening staat er immers op.”

Joep, die zwoegt over 'n enkel vierkantje, zegt: „Ja, maar,” en zucht een beetje.

„'t Zou een mooi ding voor vader zijn,” vervolgt Gerben.

„Als je 't werkelijk goed wou leren, Joep. . . . Er is heel wat werk, vooral in de winter.”

„Ik wil het wel leren, Ger!” zegt Joep gedwee.

Zo werken ze samen tot etenstijd toe. Pas als Joep het mesje neerlegt, komt hij tot de ontdekking, dat de regenlucht verdwenen is en heel de wereld straalt in de meest verrukkelijke zonneshijn. Dan doet hij 'n luchtsprong en besluit er 's middags zo gauw mogelijk op uit te trekken. Welke van zijn plannen hij zal uitvoeren, bedenkt hij nog wel.

Hij hoeft na 't eten niet af te wassen, want Ger zegt: „Zal ik wel doen, moeder, dat jong heeft gewerkt als een paard vanmorgen.”

Reuze van Ger.

Moeder zou het liever zelf doen. Het verdriet haar dat moeizaam gaan en bewegen van Gerben bij huishoudelijk werk, het telkens verplaatsen van de kruk, het strompelen op de houten vloer. Maar dat mag ze natuurlijk niet in 't minst laten merken. Ze biedt zelfs niet aan, dat Joep of zij helpen. Zij knikt dankbaar en aanvaardt: „Graag, jongen!”

Maar Joep heeft helemaal geen bezwaren. Hij groet vluchtig en gaat er van door. Hij wil vissen vanmiddag. Hij weet 'n plekje, waar 't reusachtig wil bijten. Hij heeft 'n tijdje geleden er 'n pracht zootje baars en voorn gevangen. Vader heeft er zijn handen van in elkaar geslagen, zóveel. En gisteravond heeft hij 'n potje vol pieren gezocht, waar je van omvalt. Hij is vol goede moed en blakend van ijver.

Zijn bootje ligt in de dobbe, achter 't huis. Hij sleept het over land naar het meer, haalt hengels en al wat hij nodig heeft en even later peddelt hij er vrolijk op los. Hij houdt de kant. Hij ziet jonge waterhoentjes zwemmen, maar neemt zelfs geen notitie van het nest, dat hij toch zo precies weet te zitten. Hij hoort het jubelend zingen van de rietzanger en tuurt slechts even door zijn wimpers of hij hem ook ziet, maar hij

laat zich niet afleiden. Als Joep eenmaal 'n doel in zijn hoofd heeft, dan gaat hij erop af.

Eindelijk is hij waar hij wezen wil, 'n pracht plaatsje is 't. Hij zit onder overhangende wilgen. Zo vrij en rustig alsof hij alleen op de wereld is. Rondom hem liggen donkere schaduwen van de wilgetakken, maar daar tussendoor is 't één fonkelen en stralen van de zon op 't water. Na 'n poosje duikt zijn dobber en haalt hij 'n voorn op, 'n kanjer! Zal vader kijken! „Jij wordt 'n visser, Joep,” heeft die de vorige keer gezegd. Hij zal laten zien wat voor 'n visser hij nú al is!

En weer zit hij volkomen bewegingloos te turen naar de dobber. Soms heft hij even het hoofd op en kijkt. Voor hem ligt 't Lange Meer, dat dicht bij 't Ruige Veld overgaat in 'n brede wijk, die verder voert, almaar verder tot aan het echte merengebied. Daar is Joep wel geweest met vader als er zeilwedstrijden gehouden werden. Soms, bij buitengewoon helder weer, zie je aan de horizon blanke zeilen schitteren! Z'n toekomstdroom is om eenmaal zo'n pracht boot te hebben, zo'n sterk, trots schip, waarvan in de wind de zeilen bollen. En dan mee te doen met zo'n wedstrijd en die te winnen! Waarom zou hij niet? Hij is toch eenmaal 'n geluksvogel! Hij zal vragen of hij in de vakantie 's mee mag met vader als hij naar de grote meren tuft om te vissen. De wedstrijden zijn al voorbij, maar later. O, wat kan er later niet allemaal gebeuren in 't leven van Joep Holt!

De dobber trekt weer zijn aandacht. Daar gaat hij. Het lijkt 'n grote vis die aan zijn aas zit, de dobber duikt, komt weer omhoog, wordt 'n heel eind meegetrokken. Nu komt het er op aan precies te weten wanneer je met 'n vlugge zwaai het snoer omhoog moet slaan. Weer lukt het. 'n Zware voorn.

Joep wordt er rood van. Zo'n vis heeft hij nog nooit gevangen. Wat dit voor een kostelijke middag wordt.

Hij zit hier zo veilig. Geen mens zal hem storen. Achter hem is 't hek van Lindensteyn en daarachter weer het park. Daar is 't altijd doodstil. 't Verwondert Joep soms wat mensen doen met zo'n reuze tuin als ze er zo goed als nooit in komen. En zeker zijn ze achter hun huis zo'n prachtige visplaats niet waard. Des te beter. Joep Holt, die weet hoe je er gebruik van moet maken.

In 't Huis staat Lidia voor de spiegel. Op haar gezichtje is 'n ontevreden trek.

Zo'n onzin ook.

De hele morgen les gehad. Saai, zo alleen. Ze had toch werkelijk haar best gedaan, maar wat had je er zo aan? Nu schijnt de zon en kan ze opzitten en pootjes geven, omdat tante Henriëtte visite krijgt en een van de dames twee dochtertjes meebrengt. Kinderen die ze nog nooit heeft gezien en die haar, dat weet ze zeker, geen spat kunnen schelen. Ze zal moeten pianospelen. O, dat doet ze graag. Maar niet zoals tante Henriëtte het wil. Om ermee te pronken! „Is het niet bijzonder zoals dat kind spelen kan!” En dan complimentjes, die misschien niet eens gemeend zijn, want wat kan ze er nog van. . . . moet je de pianoleraar horen!

Tante Henriëtte komt de kamer in.

„Waar blijf je, Lidia?”

„Dat ziet u toch wel,” zegt Lidia brutaal. Ze rimpelt haar voorhoofd en kijkt met boze ogen naar tante omhoog.

„Kind,” valt tante uit, „wees toch niet altijd zo ontevreden. Heb ik me niet uitgesloofd! Denk je, dat de kinderen Verhooge er zo keurig zullen uitzien als jij! Je stond ook niet zonder reden voor de spiegel, zou ik zo zeggen!”

Lidia geeft geen antwoord. Nooit zal 't haar lukken om tante Henriëtte te doen begrijpen hoe ze het land heeft aan zo'n piekfijne jurk met kantjes en plooien, hoe ze veel liever met wilde zwierende haren door 't park zou hollen met 'n paar leuke kinderen. Ze heeft gezien, dat haar haren wel gesponnen goud lijken en dat 't brede zijden lint, dat ze bijeenhoudt, reuze mooi staat. Maar ze geeft er niet om! Ze wil niet mooi zijn. Niet zo aan de leiband zitten; 'n beetje blij en gelukkig zijn, dat wil ze.

„En die knieën van jou,” vervolgt tante, „als van 'n kwa-jongen.”

„Ik wou, dat 'k een jongen wàs!” zegt Lidia. „Alles beter dan zo'n opgeprikt popje!” en met grote verachting bekijkt ze haar mooie jurk. Dan zegt ze iets wat tante Henriëtte wel het meest van alles kan ergeren:

„Ik wou, dat tante Betsy maar weer hier kwam.”

Tante Henriëtte knijpt haar mond te zamen. 'n Moeilijk kind! En dat is Lidia Lindensteyn ook. Tante Henriëtte weet niet hoe weinig moeite 't zou kosten dit weerspannige hartje te winnen. Wat liefde, 'n zacht innig woord en ze zou zijn als was in haar handen. Maar deze tante heeft in haar leven nooit veel zachte of innige woorden gebruikt.

„Er wordt gebeld,” zegt ze. „Kom, Lidia, men mag bezoek dat genodigd is nooit laten wachten!”

Dit is zo, weet Lidia. En ze slentert mee naar beneden, naar de salon.

Er is 'n boodschap gekomen. Een van de meisjes, die verwacht werden, is ongesteld geworden. Nu blijven ze nog op het laatste moment weg. Lidia vindt het best. Maar piano-spelen moet ze. De salon is nu vol mensen. Allemaal dames, want mijnheer Lindensteyn is in het buitenland en tante

Henriëtte heeft 'n massa dameskennissen in de stad. Er staan in de oprijlaan heel wat auto's. Men vindt die visites bij Henriëtte Lindensteyn best geschikt, als dat opgedofte kind haar kunsten niet behoefde te vertonen. Maar men luistert geduldig als ze voor de piano zit. Ze speelt slecht en dat weet ze. 't Is niet met opzet. Maar voor al die ogen!

Als die kwelling voorbij is, zit Lidia in een van de brede vensterbanken en kijkt naar buiten. Hoe 't haar trekt. Zie hoe de zon schijnt. Hoe prachtig de rozen bloeien! Ze zit heel stil, de handen aan de geschonden knieën, die zo slecht passen bij haar fee-achtig uiterlijk en peinst erover of 't niet mogelijk zal zijn te ontsnappen. Plotseling ontdekt ze, dat niemand op haar let. En ineens, bijna onhoorbaar, is ze door een van de grote, half openstaande vleugeldeuren verdwenen. Ziezo, dat is dat.

Buiten blijft ze nog even staan. Ze hoort niets. En meteen is ze tussen de bomen. Heerlijk geurt het na de regen, zo fris en goed. Ze loopt verder tot 't eind van het park, waar dit grenst aan de veenplassen. Er is 'n stevig hek en prikkeldraad als scheiding. Lidia weet, dat 't haar streng verboden is om daar overheen, of onderdoor te gaan. Ze staat 'n tijdje bij het witte hek te kijken. Binnen in haar is zo'n vreemd, zo'n knagend gevoel. Waarom is vader er niet. Of tante Betsy. Of nog liever allebei. Ze verlangt, dat vader zijn grote hand op haar hoofd legt en zegt: „Je lijkt op je moeder, goudkopje,” of dat tante Betsy haar aanmoedigt: „Kom, Lidekind, laten we eens om het hardst gaan rennen, ik win het vast van je.” Maar alles is zo onmogelijk saai.

Daar hoort ze 'n plonzend geluid, 'n juichkreet. Of ze 't zich verbeeldde? Nu is 't weer even stil als daarnet. Je hoort alleen de insecten zoemen.

Er is iets kleurigs daar tussen de wilgen. 'n Visser? Ze wil 's kijken. 't Mag niet, nou ja!

Ze klimt als een eekhoorn over het hoge witte hek, dringt zich tussen de bomen door en staat plotseling achter Joep Holt. Alle verdriet is ineens vergeten.

„Joep,” roept ze blij en nog eens: „Joep!”

„Zeg!” Joep keert zich om in grote verontwaardiging. Hij ziet Lidia. Net iets voor zo'n pop om juist als je dobber weer begint te bewegen plotseling te gaan schreeuwen als 'n mager varken. Weg is de vis!

„Zeg,” valt hij uit, „ben je nu helemaal gek?”

Dit is 'n taal, waarop Lidia antwoord heeft.

„Een beetje misschien, maar niet zo erg als jij. Ga even wat op zij, dan kom ik bij je in de boot, joch!”

Joep wendt zich naar haar toe: „Als je durft.”

„Wil ik 't je laten zien?”

De ogen van het meisje, die nu schitteren van ondeugendheid en durf, tarten hem. Hij begrijpt, dat er hier niets te bevelen valt en verandert zijn tactiek:

„Toe, Lidia, ga nou weg. 'k Heb aldoor beet en als jij er nu bijkomt. . . .”

„Geef mij dan ook een hengel,” beslist Lidia. „Jij hebt er nog een daar apart liggen. Jij twee en ik geen, dat is niet eerlijk. Vooruit, Joep, wees nu sportief!”

Sportief is iets wat Joep onder alle omstandigheden wil zijn. Hij kijkt naar het vastbesloten gezichtje naast hem. Hij moet of zijn beste plek in de steek laten of Lidia d'r zin geven. Hier kan hij niet tegenop.

Hij klimt in de boot, haalt de tweede hengel, die hij, omdat 't zo wonderlijk goed gaat, heeft uitgelegd en geeft die aan Lidia. Deze neemt hem aan, lacht tegen Joep en zegt:

„Joep, hoe vind je mijn nieuwe jurk?” Tegen zijn zin kijkt Joep, dan trekt hij zijn schouders op en zegt: „Niks an,” en prutst verder aan de hengel.

Nu schatert Lidia zo hartelijk, dat 't ver over het water klinkt.

„Hij vindt er niks an, niks. Enig! En tante Henriëtte heeft er zich een week lang dik om gemaakt.”

„Schei uit,” roept Joep. En hij vindt, dat het toch een ellende is met zo'n meisje. 't Staat op zijn gezicht te lezen. Lidia wil hem volstrekt niet boos maken. Ze heeft kans, dat hij er dan tussen uit trekt en ze mag Joep Holt zo graag, haast nog liever dan het tweelingzusje. Ze zegt dus zoet:

„Ja, Joep en mag ik dan ook vissen? Wil je me leren hoe 't moet, Joep? 'k Weet er niets van af.”

„Dat is 't juist,” beslist de jongen. „Waarom begin je er dan aan?”

„Ik moet toch ééns beginnen.”

Joeps hand grijpt het pierenbakje en hij graait er 'n lange, kronkelende, rode worm uit, die hij aan de haak wringt.

„Bah,” griezelt Lidia.

„Doe het dan zelf, als je 't beter kunt.”

Lidia houdt zich of ze het niet hoort. „Wat nou verder?”

Joep geeft zijn instructies. Maar in de boot komt ze niet. Ze zal natuurlijk willen kletsen en schommelen en van al die meisjesdingen doen en Joep wil vissen.

„Je moet je mond houden,” eist hij, „en stilzitten, anders ga ik er van door.”

Lidia's ogen lachen in de zijne. „Doe je toch niet, maar 'k zal zo stil zijn als 'n muisje.”

„Als je daar dan vast maar 's mee begon.”

Nu zitten ze beiden roerloos. Lidia op de wal tussen de wilgeroosjes. Ze kijken gespannen naar de dobber.

Natuurlijk heeft Lidia de vissen kopschuw gemaakt, denkt Joep. Er komt geen beweging in 't water. Maar hij waardeert het toch, dat 't meisje zich zo volkomen stil houdt. Ze zitten vijf minuten, tien minuten, 'n kwartier. Eens is er wat ge-

rucht van 'n roerdomp, die met trage vleugelslag uit 't riet omhoog vliegt. Eens trekt een vlucht wilde eenden snaterend voorbij. Libellen schieten geruisloos langs hen heen, van die mooie teerblauwe dingetjes, die je altijd doen denken aan elfen en sprookjes en maneschijn. Maar de beide kinderen hebben alleen oog voor hun dobber, die slechts 'n beetje heen en weer deint, als 'n kikker hoog uit de wal springend in 't water schiet.

Joep zucht een beetje en trekt rimpels in zijn voorhoofd. 't Is mis voor vandaag en 't ging toch zo goed. Dat meisje naast hem heeft de hele boel bedorven.

Plotseling fluistert Lidia: „Joep!”

Ja, ze heeft beet en goed beet ook. Joep legt zijn vinger tegen de lippen en sist even later: „Haal op, direct!”

Ze doet het. Echt handig voor 'n meisje werpt ze de hengel omhoog; de vis zweeft als 'n stukje spartelend zilver in de lucht en ligt even later op 't gras zich heen en weer te wentelen.

Lidia juicht: „'k Heb er een, Joep. 'k Heb er een!” Ze knielt op de natte bodem en bemerkt er totaal niets van, dat de jurk daarvan lelijke zwarte sporen vertoont.

Maar dan ontdekt Joep tot zijn grote ergernis weer, dat hij met 'n meisje te doen heeft. Blij voor haar dat ze zo'n pracht vis gevangen heeft, roept hij hartelijk:

„Dat is fijn, jô. Haal 'm eraf.”

„Eraf?” Ja, natuurlijk moet hij eraf. Maar hoe?

„Pak hem vast. Trek de haak uit zijn bek!”

Dat eerste gaat, maar het tweede. . . .

Lidia heeft de vis in haar hand, ziet hoe de haak zich heeft vastgezogen in de trillende bek en zegt vastbesloten:

„Dat doe ik niet. Ik gooi hem weer in 't water.”

„Ben je nou!” Joep is al uit zijn boot en knielt naast Lidia. Hij maakt de vis vrij van de haak en zegt: „Wil jij 'm?”

„Ik zeg toch, dat ik 'm er weer ingooi!”

D'r weer in? Zoiets snapt Joep helemaal niet. Voor hem is een gevangen vis hetzelfde als 'n boterham; je moet hem opeten. Hij is over Lidia's eis te verbaasd om boos te zijn. „Of jij hem nu opeet of dat 'n snoek 't doet, dat is toch net eender.”

Een ogenblik zien de kinderen elkaar ernstig en peilend aan. Dan zegt Joep: „En wij moeten ervan leven.”

Ineens weet Lidia iets waar ze nog nooit aan gedacht heeft. Ze ontdekt 'n wet, die in het leven heerst. Het is als 'n ketting, die je niet verbreken kunt. Eerst is er de worm, dan de vis, de snoek, de mensen. Ze moeten allemaal eten. Ja, zij, Lidia, ook. Allemaal moeten ze het. Daartegen kun je je niet verzetten. Ze staat op, terwijl ze de vis uit de hand laat vallen. „Neem hem maar, Joep!”

Meteen klinkt er in 't park luid geroep.

„Lidia, Lidia, waar ben je?”

„Hier,” roept ze terug.

Geps gezicht kijkt over het hek. Ze barst uit in een zee van verwijten, klachten over de mooie jurk en over de ongerustheid, waarin ze hen allen weer heeft laten zitten. Lidia hoort het nauwelijks. Ze heeft geen zier respect voor Geps bromstem. Ze weet, dat ze, als 't erop aankomt, toch van haar gedaan krijgt wat ze wil.

„Maak je maar niet dik, Gep,” antwoordt ze zachtzinnig, „ik kom al.”

Gep ziet haar klimmen.

Ze heeft een diepe frons tussen haar krentoogjes, die nu ver-

vaarlijk schitteren. Is 't geen schandaal? Die fijne lichtblauwe jurk. . . . allemaal modder!

Boven op het hek wendt Lidia zich nog even om. „Dag, Joep,” schalt haar hoge stem.

„Zo,” zegt Gep, „die aap van 't Ruige Veld, heeft die 't op zijn geweten! Je bent net zo'n kwajongen als hij.”

Lidia wipt op de grond en haakt haar arm in die van Gep. „k Ben geen kwajongen,” zegt ze dan met diepe overtuiging, „en geen jongen ook!” Want sedert het geval met de zilveren voorn, die zulke grote visogen had, weet ze: „Ik ben anders dan 'n jongen!”

Gep, die nu eenmaal gewend is 't laatste woord te hebben, bromt: „'t Heeft er anders veel van,” maar haar ogen kijken al veel zachter. Die tengere blote arm op haar katoenen mouw en die meisjeshand op de hare. Maar ze geeft zich nog niet gewonnen en herhaalt: „'t Lijkt er anders heel wat op!” „Alles is niet zoals 't lijkt,” zegt Lidia wijs en dan stappen ze samen door 't park. Gep naar haar keuken en Lidia naar 't standje, dat ze vast niet ontlopen zal.

HOOFDSTUK IV

Terwijl Joep nog zit te vissen, Lidia op haar kamer haar ondeugende streken overdenken moet en het diner misloopt, wandelen Liesbeth, Ank en Geerte over 't hoge pad naar huis. Ze komen niet vlug vooruit, want ze plukken bloemen, handen vol. De pinksterbloemen zijn uitgebloeid, maar er is zoveel anders op de wallekanten. Liesbeth buigt zich over het water, waarbij de andere twee haar stevig vasthouden. Daar groeien de mooie paarse moeras-

andoorn en de sterke lilakleurige zwanebloem. Te zamen met veel, veel witte margrietten en fijne veerachtige varenbladeren zijn ze 'n prachtig boeket. Ze zullen ze straks schikken in potten en vazen. Moeder zal er blij mee zijn en 't zal zo vrolijk staan in de kamer.

In deze kamer zit thans vader met Tineke op zijn knie. Hij is met de motorboot uit geweest en vroeg thuisgekomen. Het gebeurt niet vaak, dat hij zo rustig in de rieten leunstoel zit, of er geen werk in de wereld is en hij geniet ervan. Moeder is bezig in de keuken. De zon schijnt door de beide ramen en 't licht valt op Tinekes zijig hoofdje. Vader ziet het. „Allemaal blondjes,” denkt hij en hij glimlacht.

Daar hoort hij Gerben komen. De jongen opent de deur en gluurt naar binnen.

„Ga maar naar moeder, Tineke.” Vader laat 't kleintje van zijn knie glijden en 't gehoorzame kindje tippelt weg.

„Vader, de doos voor juffrouw Truus van de dominee is klaar.” Vader denkt: er is zeker wat met die doos. Zou hij er 'n ongeluk mee gehad hebben? Nu, dat is te verhelpen. Hij gaat morgen met de boot naar de stad en kan 'n andere meebrengen. Ze hebben er meer in die zaak, waarvoor ze werken.

„'k Mocht zelf kiezen hoe ik hem snijden wou. Ze lieten 't helemaal aan mij over. En nu is hij zo anders geworden. Zouden ze hem goed vinden, denk je, vader?”

Deze neemt de doos en bekijkt hem. Ja, hij is zeker „anders”. 't Is niet het gewone houtsnijwerk, waar ze beiden zo'n grote handigheid in hebben, hij en Ger, en dat zo in de smaak valt bij de vreemdelingen, die naar de grote meren komen voor de watersport. Wat is die jongen nu begonnen? Vaders vingertoppen gaan over de versiering. Geen scherpe fijngesneden inkepingen, alles is vlak gehouden en laag. Je vingers

glijden bijna zonder weerstand over het gladgewreven hout. Hij gaat met de doos naar 't raam en de zonneschijn glijdt erover. Hij ziet waterlelies, slechts even aangegeven. Eén van de bloemen ligt rechts beneden op 't deksel, rustig en open, zoals zo'n bloem doet. Uit de kelk rijst 'n fijn figuurtje, een nimf. Haar handen zijn uitgestrekt, haar hoofd geheven alsof ze zó omhoog zal stijgen. Rondom haar zijn libellen. Ze vliegen overal, ook op de randen van de roos, en hun fijne vleugeltjes glanzen.

Vader kijkt wat bevreemd. Hij begrijpt er niet veel van. Is dat nou een goeie manier van werken? En of ze de doos zullen nemen bij de dominee? Hij twijfelt eraan.

„'k Zal vanavond even vragen of hij naar de zin is,” zegt hij ontwijkend.

Daar komt Liesbeth binnen. Ze ziet, dat er iets te bekijken valt, legt een reuze bos bloemen op de tafel en wipt naar 't raam.

Even zwijgen ze alle drie. Liesbeth staat plotseling heel stil. Haar ogen glijden even naar vader en Ger, nemen de uitdrukking op van beider gezicht. Ze voelt 'n spanning en kijkt weer, vol aandacht, naar de doos. Dan zegt ze: „Maar dat is mooi, Ger. Ik heb nog nooit zoiets moois gezien. Daar kun je van vertellen. Het is als 'n sprookje! Heeft moeder hem al gezien?”

Moeder komt. Vindt ze de doos mooi? Ze weet 't eigenlijk niet. Maar het is werk van haar eigen jongen, dus moet 't goed zijn. Hij heeft er zo zijn best op gedaan, dat heeft ze wel gemerkt.

„Als ze 'm niet nemen, dan wil ik hem graag, Ger.”

„Goed, moeder,” zegt Gerben stil.

Hij zou eigenlijk 't liefst wegsluipen en z'n doos laten staan.

Maar dan zouden de ouders merken hoe teleurgesteld hij is. En dat wil hij niet. Misschien had hij vader eerst moeten vragen; hij heeft er niet aan gedacht.

Hij neemt z'n doos op en gaat rustig heen. Liesbeth merkt wel, dat hij niet antwoordt op haar verrukte uitroep, maar Gerben doet wel meer anders dan je verwacht. Ze zegt: „Fijn, laat moeder 'm maar nemen, dan blijft hij hier in huis.” Ze grijpt met beide handen de bloemen. Die zal ze 's gauw in water gaan zetten. Ank en Geerte hebben er natuurlijk al heel wat in allerlei dingen gedaan en als ze niet voortmaakt, blijft er voor haar niets over.

Gerben zit in z'n kamer, z'n ellebogen op de tafel. Hij bekijkt zijn werk.

't Is natuurlijk niets. Kinderwerk! Daarom vond Liesbeth hem mooi. „Je kunt ervan vertellen,” heeft ze gezegd. En is 'n doos nu iets om van te vertellen?

Hij heeft gedacht van wel.

Hij houdt van juffrouw Truus. Ze heeft hem zondagsschoolles gegeven. Toen hij in 't ziekenhuis lag, kwam ze hem vaak opzoeken. Dan praatte ze met hem. Als ze wegging, wist hij weer, dat er nog zoveel was om gelukkig mee te zijn, ook voor hem. Dat hij het zo vaak vergat, kon juffrouw Truus niet helpen.

Als ze trouwde, zou ze gaan wonen in 'n grote stad. Hij had 'n foto gezien van haar huis. Het stond in 'n straat, waar je niets anders zag dan stenen. De jonge bruid had twee kruisjes geweest, die iemand geplaatst had bij twee ramen ergens tussen veel andere ramen, allemaal precies gelijk.

Toen hij de doos ging snijden, wou hij haar iets geven van thuis, van alles wat ze bij al die stenen zou missen.

Hij had gedacht aan de waterlelies, die Liesbeth had willen

plukken op 't Lange Meer. Ze lagen daar zo maar te bloeien onder de blauwe lucht en in 't blinkende water. Libellen speelden er overheen. En de kleine elf? Die vertelde van wat je toen in 't ziekenhuis met juffrouw Truus besproken had; van de gevoelens van geluk en dankbaarheid, die in je kunnen opstijgen voor Hem, die de wereld zo mooi geschapen heeft.

En nu was 't kinderwerk.

Hij sloot z'n ogen. Hoe was het geweest toen hij het alleen nog maar binnen in zich had gezien? Toen was het mooi. En nu?

Hij deed z'n ogen open en zag thans z'n werk zoals anderen het moesten zien. Het was heel anders dan z'n droom. Niet zo mooi. Nee, het was niet, zoals hij gemeend had.

Ineens wist hij, dat 't ook niet kon. Je kon niet maar zo ineens iets maken zoals je 't je had voorgesteld. Hij had geen oefening in dit werk. Hij kon wel houtsnijden, maar dit was iets geheel anders.

Zoals de doos daar stond in de schaduw leek z'n versiering maar wat lijntjes. En hij had er toch zo op gewerkt.

Hij ging ermee naar 't raam en zie, ineens glansden de vleugels van de libellen, leken de bloemen zo echt en scheen het elfje naar omhoog te willen stijgen.

Gerben dacht: „Het is de zon die het doet.”

Op dit ogenblik van moedeloosheid begreep hij niet wat hij anders toch zo goed wist: dat de zon alleen een stuk werk mooi kan doen lijken, dat in zichzelf iets moois verbergt.

„Ik probeer het nooit weer, nooit!” Maar hij weet, dat kan hij niet. Hij zal het aldoor weer proberen. Maar dan zal hij niet denken: ik heb al iets bereikt. Misschien gaan er jaren en jaren heen met zoeken en leren. Ja, leren! Was er maar kans

dat hij 't leren kon. Dat hij leiding kreeg. Dat iemand, die 't weten kon, zei: dit is slecht of dat is goed. Wat zou hij werken! Wat zou hij z'n best doen. Maar dat is toch niet mogelijk voor de zoon van 'n visser. Hij met z'n gebrek moet al blij zijn, dat hij iets anders mag leren om later z'n brood te kunnen verdienen. En dáár zal hij ook voor werken. Zo hard hij maar kan.

't Is goed, dat er zoveel te doen valt. De dagen zijn lang. En als het moeilijk lijkt, hij weet immers waar hij hulp moet vragen. Z'n gevoel van moedeloosheid is helemaal weg.

't Is net of nieuwe kracht door hem heenstroomt. Hij staat op en gaat naar binnen. Daar is zijn vader nog.

Die zegt: „k Wou eigenlijk voor 't eten nog even naar jufvrouw Truus, geef me de doos maar mee, Gerben.”

„Ik zou liever 'n andere maken, vader. Een gewone.”

Jan Holt kijkt z'n jongen even aan. Is hij teleurgesteld? Dat valt mee.

„Dat zullen we dan maar hebben, jongen,” zegt hij verlicht.

„Ga maar even naar moeder en vertel haar, dat ze de aardappelen wel kan opzetten, want dat 'k niet naar 't dorp ga.”

Gerben doet dit en loopt naar buiten. Daar ziet hij Joep komen, die heeft Blinkie, de enige koe, gemolken.

„Zie 's, Gerben,” roept hij opgewekt, „hoeveel Blinkie gegeven heeft! Wij kunnen morgen boekweitgrutten eten.”

Dat 's Joeps lievelingskostje. Gerben geeft er nooit zoveel om wat ze eten, maar hij roept terug: „Fijn, jô,” en ziet meteen hoe prachtig blank de melk schuimt in de groen-rood geverfde emmer.

Onwillekeurig kijkt hij uit naar wat hij noemt „de andere helft”. En ja, daar komt Ank aangerend. Ze heeft zich opgehouden in de wei. Puffend en blazend met 'n kleur als vuur

probeert ze nog intijds Joep in te halen, ze gilt: „Blijf toch staan, malle, 'k wil helpen dragen.”

Joep probeert nog harder te spurten, zonder 'n druppel melk uit z'n emmer te verliezen; z'n hele gezicht is één grijs, heeft ie Ank lekker ertussen!

Zo was ik ook toen 'k even oud was, schiet 't door Gerbens hoofd. Wat zijn ze vrolijk en gelukkig.

En hijzelf? Juffrouw Truus had gelijk, er is voor hem ook nog zoveel om gelukkig mee te zijn.

HOOFDSTUK V

De vakantie is begonnen. De kinderen van 't Ruige Veld zijn allemaal overgegaan, behalve Liesbeth, want er is geen hogere klas dan de zesde waar ze inzate. Toch zal ze nog blijven; meester heeft beloofd 't clubje, dat graag nog wat meer wil leren, apart te nemen. Dus heeft Liesbeth ook vakantie en ze is de dag dan ook vrolijk en gelukkig begonnen, vol prettige plannetjes om er heel wat van te maken.

Maar hoe het alles misliep.

Om te beginnen is Tineke, met wie je nu nooit iets hebt, op 'n stoel geklommen om 'n vlinder te verlossen, die 't glas voor de buitenlucht aanzag en angstig zat te vleugelklappen, omdat hij er niet uit kon. De stoel is onder haar uitgegleden en Tineke viel op haar blonde hoofd. En dat juist nu er zoveel ogen waren om op haar te letten, want al de kinderen waren thuis, maar allemaal ergens anders. Toen moeder in de kamer kwam, lag Tineke zo stil als 'n muisje en was helemaal

bje,

wit. Joep had op vaders fiets dokter moeten halen en nu ligt Tineke in bed. 't Was gelukkig niet erg. Over 'n paar dagen zou ze weer helemaal beter zijn. Maar 't Ruige Veld en 'n dokter, dat paste nu helemaal niet bij elkaar, dat had dokter zelf tegen moeder gezegd, toen ze hem uitliet.

Later had Joep bij de dobbe gezeten om riet te snijden. Hij had van Gerben een van z'n scherpste mesjes gekaapt. Hij wou fluitjes maken van fluitenkruid. Dat groeide bij massa's in hun eigen dobbe. Joep had 'n reuze slag van fluitjes maken. Hij wist precies de geschiktste stukken te vinden, voelde met z'n vingers wat hij ervan gebruiken kon en hoe hij het voor elkaar kreeg begreep je niet, maar z'n fluitjes hadden altijd 'n zuivere toon. De jongens in 't dorp waren er gek op. Joep had er soms heel wat in z'n zakken en voelde zich dan als 'n koning, die goedertieren uitdeelt van z'n overvloed.

Maar zover zou 't vandaag niet komen. Want reeds bij 't tweede fluitje had hij zich zo geweldig in z'n hand gesneden, dat hij weer naar de dokter moest en nu voor zichzelf. Met 'n verband om z'n rechterhand kon hij niets beginnen en hij was tamelijk lastig in huis.

„Lees dan 's,” zei Liesbeth en ze bracht hem 'n boek. Maar hij was veel te onrustig om te lezen. Toen was hij maar weer naar 't dorp getrokken en 't nieuws, dat hij daar had opgedaan, vond Liesbeth helemaal niet prettig.

„Herman Smit komt terug,” vertelde Joep. „Ze zeggen, dat z'n gezondheid niet in orde is — nou, dat leek er ook wel wat op toen hij van 't voorjaar hier was. Hij zag zo wit als een doekje.”

„Ook raar als je vader dokter is,” vond Ank, waarop 'n dispuut tussen de tweeling ontstond over de mogelijkheid om

ziek te zijn als je aldoor 'n vader bij de hand had om je te genezen.

„Hij is verwend,” zei Liesbeth. En daar was wel iets van aan. Want ze hadden bij dokter Smit alleen die ene jongen en hij kon vooral in 't oog van zijn moeder geen kwaad doen. Van de eerste dag af, dat ze naar school ging, had Liesbeth het land aan hem gehad.

Hij plaagde alle meisjes, maar Liesbeth het meest. Hij trok aan haar vlechten, verstopte haar klompen en maakte met opzet klodders op haar werk. Als meester dan verwonderd was, dat de aardige Liesbeth zo geknoeid had, jokte Herman, dat hij 't niet gedaan had en meester wist niet wie hij moest geloven. Herman had er slag van Liesbeth driftig te maken en hij lachte als ze daar dan straf voor kreeg. Eens had hij de uiteinden van haar haren in de inktpot gestopt, dat was in de tweede klas, toen 't ongeluk wou, dat hij achter haar zat. Alles waar ze mee in aanraking kwam zat onder de slierten inkt en haar jurk moest in de tobbe. Ze wist al die dingen nog zo goed. Dat kwam omdat ze 't zo'n naar gevoel vond 't land aan iemand te hebben. Maar dat was 't ergste niet. Ze denkt aan het vreselijke ogenblik in de wei, toen 't paard plotseling aantrok en Gerben z'n ongeluk kreeg. Herman was erbij. Hij had een van z'n witte pakjes aan, die de kinderen en misschien de jongen zelf ook zo gek vonden. Ze speelden ergens, waar het gras reeds was weggemaaid.

Opeens was Herman achter een van de oppers te voorschijn gesprongen, vlak bij 't paard. Dat was geschrokken en toen was 't gebeurd.

Ze zeiden allen, dat 't geen opzet was. En dat was nu juist iets wat Liesbeth niet kon geloven. Ze wisten immers allemaal, dat 't paard van boer Harmsen zo schrikachtig was.

En nu komt hij terug. Joep heeft 't gehoord van de molenaarsknecht. De molenaar is 'n oom van Herman, dus kan de knecht 't weten. Na de vakantie zal ze weer met hem in één klas zitten. Hij moet 't niet zo mooi gemaakt hebben op die school in de stad, zei Joep. Hij is blijven zitten. Liesbeth denkt makkend, dat er nog wel wat anders gebeurd zal zijn, dat ze hem kalmweg naar hier sturen.

Joep vertelde, dat meester hem nog 't best baas kon en oom molenaar ook! Stel je voor, uit huis te moeten! Maar misschien gaf Herman daar niet om. Ze vond 't echt iets voor de jongen. Moeder zei, dat je niet zo lelijk van iemand mocht denken en dat was eigenlijk ook wel zo. Maar toch kon ze het niet laten. Ze dacht: ze zeggen wel 's, „alle goeie dingen bestaan in drieën”. Maar slechte dingen ook wel eens. En zeker op deze vakantiedag.

Toen lachte ze alweer. Kom, ze moest zich erover heen-zetten. Ze zou net doen of die jongen er niet was. En wat 't plagen betrof, misschien deed hij dat niet meer. En daarbij is ze zelf niet zo'n verlegen dingetje, als toen ze pas op school kwam. De kuiltjes verschijnen weer in Liesbeths wangen en vol moed gaat ze naar binnen, om te zien waarmee ze moeder helpen kan. Zou ze zich die heerlijke vakantiedag om Herman Smit laten bederven?

Even later zit ze bij 't bedje van Tineke. „Hou haar maar 'n beetje gezelschap,” heeft moeder gezegd. Ze weet, dat ze rustig moet zijn. Dus heeft ze alleen maar 't handje van 't kind in de hare genomen. Tinekes gezicht is niet zo witjes meer en haar ogen, die zo groot en blauw zijn, lijken weer helderder. Ze zal wel gauw weer in orde zijn, de dokter heeft 't ook gezegd en dan zal ze de aardigste sprookjes aan haar vertellen, die ze ooit gelezen heeft.

Tineke is inderdaad na enige dagen weer beter en dan begint de vakantie pas goed.

Vader heeft een grote, stevige tent kunnen lenen. Nu gaat 't hele stelletje kamperen, dat wil zeggen, zonder de ouders en Tineke, die 't dan heel rustig zullen hebben. Zelfs Gerben zal meedoen.

'n Eindje van huis ligt in 't Lange Meer 'n pracht van 'n

eilandje. Dat heeft z'n moerassige tijd reeds jaren achter zich en is even stevig en betrouwbaar als 't Ruige Veld zelf. Vanuit de ramen aan de voorkant heeft men er 't uitzicht op. Eerst gaan er 'n paar prettige dagen voorbij met 't erheen brengen van alles wat men nodig zal hebben. De boot en de kano krijgen geen rust. 't Is steeds maar heen en terug. Moeder zegt: „Laten jullie nog wat in huis, jongens?” Maar ze vindt alles goed, als 't tenminste niet te gek is. Er zullen ook 'n paar vriendjes uit 't dorp meegaan. Als een van deze van plan is moeders enige ketel mee te slepen, voorkomt ze dit toch. „Jullie gebruiken maar pannetjes; als je kampeert, moet je met alles tevreden zijn.” Wat toch eigenlijk zo is.

Moeder is blij, dat Gerben meedoet. Hij heeft dan ook 's wat rust, echte rust, want aan 't roeien over 't meer en de onderzoekingstochten in veenplassen en rietsloten kan hij slechts zelden meedoen. Dat is voor hem te vermoeiend. Daarom hebben ze 'n oude ligstoel, die ergens op de zolder stond, voor hem naar beneden gehaald en de geduldige boot heeft hem naar 't eiland gebracht. Daar kan Gerben nu liggen dromen. En 't mooiste stuk hout kan hem niet verleiden, want z'n gereedschappen blijven in huis. Moeder vindt, dat dit maar best geregeld is, want Gerben werd mager de laatste tijd, hij werkte te veel.

Gerben zelf vindt al die plannen maar zo-zo. Hij voelt echter wel, dat moeder gelijk heeft. 't Lokt hem aan de ene kant wel aan, dat zijn in de vrije natuur, met nu en dan 's 'n boottocht en de mogelijkheid tot werken in de nabijheid. Maar al die drukke kinderen met hun gescharrel voor niks!

De kinderen zijn echter vaak uit. Dan is hij alleen op z'n eiland. Ze treffen 't prachtig met 't weer. Elke dag zon en niet al te warm. Meester is met vakantie en bracht de avond

voor hij uitging 'n arm vol uitgezochte boeken. Geen studieboeken. Maar wel veel wat hem interesseert en waar hij toch ook heel wat uit opdoet. „Als je die doorgewerkt hebt,” plaagt meester, „dan ben je knapper dan ik.” Nu, Gerben is er druk mee bezig. Hij verveelt zich geen ogenblik.

Hij vindt „'t gescharrel van 't vrolijke gezelschap” echt leuk en helpt vaak mee. En van harte. Kan hij niet prachtig op 't koken van de melk toezien als 't jonge volkje erop uit is? Hij kan de aardappelen schillen en de groenten uit de tuin van 't Ruige Veld schoonmaken. „Er is zoveel wat geen naam heeft in 'n huishouding,” pleegt moeder te zeggen. „En die dingen vragen juist zoveel tijd.” Van die dingen neemt Gerben nu heel wat op zich en hij doet 't met plezier.

Eén dag zijn vader, moeder en Tineke te gast. Vader neemt er 'n hele dag voor vrij.

Het hooi is binnen, daarbij hebben de kinderen van 't Ruige Veld geholpen. Er is niet veel, maar 't zal wel haast genoeg zijn voor Blinkie.

„Zullen de vissen maar even in hun schik zijn, vader 'n hele dag kwijt,” veronderstelt Joep. Hij vergeet de vissen, die ze die dag in hun eigen pan hebben, die zijn deze morgen heel in de vroegte gevangen en schoongemaakt. Grappig, dat Joep daarbij even aan Lidia denkt. Want Lidia is ver weg. In Zwitserland met vader en de beide tantes. 't Huis is gesloten en Lidia zal wel iets anders te doen hebben dan te gaan vissen. De hele kostelijke zomerse dag mag moeder niets, maar dan ook niets uitvoeren. Op protesten wordt niet gelet.

„Maar dat kan toch niet, jongens,” zegt moeder.

„Men is nooit te oud om te leren,” vindt Joep wijs.

Daar heeft moeder niet van terug en ze laat zich dan ook 's echt verzorgen. Ze verwennen haar en Tineke als om strijd.

Wat ze allemaal niet koken die dag! De vis wordt op 'n vuurtje gebakken in 'n fornuisje van opgestapelde stenen. 't Rookt zo bar, dat ieder ervan hoesten en proesten moet, maar dat is minder. 't Is ver genoeg uit de buurt van de tent om moeder niet te hinderen. De vis wordt reuze lekker en daar is 't maar om te doen.

Liesbeth en Geerte hebben kookbeurt en oogsten veel succes. Als ze later met elkaar zitten op 't gras voor de tent op allerlei wonderlijke „zittingen”, zoals Joep ze betitelt, smaakt alles best. Liesbeth heeft 'n pudding gemaakt, net alsof 't zondag is en ze hebben wilde frambozen toe. Als de maaltijd voorbij is, alles opgeredderd en afgewassen, zitten ze gemoedelijk samen te praten.

Plotseling 'n hevig gekraak en vader zakt door de kist, die z'n stoel voorstelde. Direct daarop rolt alles wat benen heeft, Tippië inclusief, over hem heen, behalve moeder en Tineke. De eerste omdat zoiets niets is voor moeders en de tweede omdat ze, ergens achter de tent, op 'n bedje van koningsvarens zo rustig slaapt, dat ze van al die drukte niets gewaar wordt.

Die avond is de mooiste, die ze in hun zomerkamp meemaken. Er is 'n kampvuur. Ze zijn keer op keer met de boten uit geweest. 't Is 'n heel ding om in dit waterland veel brandbaars bij elkaar te zoeken. 't Ruige Veld heeft zijn aandeel ook geleverd. Nu brandt op 'n afgeschoten stukje land 'n pracht van 'n vuur. De rook stijgt recht omhoog naar de hemel, die zo klaar is als helder water, zó klaar, dat je de enkele ster die daarboven ontluikt haast niet kunt onderscheiden. De lucht is in 't westen nog rood van de ondergaande zon en over 't water ligt 'n gloed, die zelfs door 't riet langs de oever te zien is. 't Lijkt wel of langs elke grijsbruine rietpluim

en langs elke donkerfluwelen lisdodde een lijn is getrokken van licht.

Langzamerhand verdoffen de kleuren. 't Wordt stillekes aan avond. Moeder zet 'n lied in.

„O Heer, die daar des hemels tente spreidt”.

Ze zingen allen mee, ook Gerben. De stemmen klinken goed samen en de melodie zweeft ver over 't Lange Meer. Dan zingen ze liederen van school, ze weten van geen ophouden, die kinderen. Vader en moeder zwijgen al lang en luisteren. Tineke slaapt maar door. 't Is al tamelijk laat als de boten naar de wal terugvaren, één keer voor de gasten, één keer voor de meisjes, want die slapen thuis.

Als moeder de volgende morgen naar boven gaat, vindt ze al opgemaakte bedden; de meisjes zijn reeds druk bezig in 't kamp. De thee is gezet, 't brood is gesneden en 't vuur in 't fornuis ligt te gloeien.

Joep, die op handslag beloofd heeft geen dwaze streken uit te halen en geen waaghalzerijen te doen, houdt z'n belofte en is 'n prachtgids bij de onderzoekingstochten.

Hij maakt zich buitengewoon verdienstelijk op allerlei gebied. Ank is trots op hem. Maar ze zegt hem dat niet, want jongens worden al gauw genoeg veel te verwaand op wat ze kunnen. En, eerlijk waar, Joep kan heel wat. Ook leuke spelen bedenken. Allerlei dingen maken van de vruchten en de driekante bladeren van de gele lis. Hele schijngevechten houden de jongens met de zwaarden die hij snijdt. Z'n hand is weer beter, Joep heeft geneesvlees. Dat zegt hij tenminste zelf. 't Litteken zal hij nog 'n hele tijd houden; die heeft hij echter wel meer.

Een van de vrienden heeft ergens 'n harmonika vandaan gehaald. Hij kan aardig spelen.

Liesbeth luistert graag. Ze vindt 't orgel, dat de meester bespeelt bij de gezamenlijke zangles in school, wel mooier klinken, maar toch anders. Dit langzaam uithalen van de harmonika doet haar denken aan haar lief tehuis, aan stil en blinkend water, aan de avond die neerdaalt op 't wijde moerasland.

Als de ouders 's avonds op de bank zitten voor 't Ruige Veld, zien ze de rook opstijgen boven de bosjes op 't eiland en klinkt 't spelen en zingen van daar tot hen door. Als 't ophoudt, weten ze: nu zal spoedig 't zachte geplas van riemen tot hen doordringen en dan komen de meisjes. Nog even 'n druk en opgewekt gebabbel en weldra is alles in 't Ruige Veld even stil als op 't kleine eiland. Ze slapen.

Slechts één dag hebben ze regen en, zoals 't zo vaak in 't waterland gaat, 'n stevige wind uit 't zuidwesten. Toch houden ze 't vol in 't kamp. Ze lachen, praten en plagen elkaar, doen spelletjes, geven raadsels op en maken muziek. Er blijft genoeg te doen; ze moeten toch eten en daarbij, smelten zullen ze niet.

Als tegen 't einde van de vakantie 't kamp opgebroken wordt, zien de kinderen bruin van de zon en de lucht, waaraan ze toch anders ook geen gebrek hadden. Voor Gerben is 't buitengewoon goed geweest. Hij lijkt steviger en gezonder en z'n ogen hebben een opgewekte glans. Zelfs is 't hem gelukt, tussen alle drukte door, heel wat uit meesters boeken op te steken.

HOOFDSTUK VI

Tineke Holt vindt 't vreemd en stil om zich heen. 'n Gehele week lang, sedert 't eilandkamp is opgebroken, omdat de geleende tent teruggegeven moest worden, heeft ze zo'n gezellige drukte om zich heen gehad. Altijd was er wel een van 't clubje, die zich met 't jongste zusje bemoeide. Ze wou maar, dat ze mee mocht naar school, maar ze zal nog tot 't volgende jaar moeten wachten. Nu zijn ze allemaal weg. Behalve natuurlijk Gerben. Die werkt, dat begrijpt ze wel. Maar hij is lief voor Tineke. Hij zal 't wel goedvinden, dat ze komt en rustig zit te kijken naar wat hij uitvoert. Hij weet ook nog niet, dat pop Lidia vanmorgen op de stenen is gevallen; de kop is wel in honderd kleine stukjes. Tellen kan ze nog niet goed. Met de éne hand houdt ze die allemaal omsloten, 't poppelijf bengelt onder haar arm. Ger zal 't toch ook wel erg vinden, want 't is Tinekes enig kind.

Ze sluipt naar z'n kamerdeur, morrelt aan de knop, drukt deze zachtjes neer; de deur kiert langzaam open.

Gerben is bezig aan z'n tafel. Hij zit met z'n rug naar haar toe. Ze gaat op de tenen naar binnen, kruipt in 'n hoekje, waar ze Gerbens gezicht kan zien en z'n handen. Dat doet ze graag, zo heel stilletjes zitten en zien hoe Gerbens mes in 't hout kerft. Nu heeft hij 'n blank stuk hout, net zo wit als de kleine meeuw, die hij eruit wil halen: 'n sterntje in de vlucht, met z'n kopje vooruit, alsof hij zó naar beneden zal schieten om z'n prooi uit het water te halen. Je zult aan 't kleine gespannen vogellijf, aan de gretigheid van de kop moeten zien, dat hij zo, ineens, weg zal zijn. De tekening heeft hij klaar en hij wil juist beginnen.

Hij wendt zich om naar 't kind en kijkt naar 't verdrietige gezichtje.

„Wat nu, Tineke, kom je 's bij Gerben kijken? Vind je 't naar, dat ze allemaal naar school zijn, Puk?”

't Is met hem eigenlijk net zo. Hij moet ook aan de stilte wennen, hoeveel hij daarvan ook houdt.

Hij heeft door 't huis gezworven en moeder aangeboden te helpen met 't huiswerk. Maar moeder zat reeds te naaien. De kinderen hadden vanmorgen al zoveel uit de weg gezet. Hij heeft nog vakantie tot woensdag, als hij weer naar meester moet. Hij kan dus met z'n meeuwtje beginnen. Maar 't gaat niet recht. Hij zal toch maar liever z'n boeken nemen en zich nog 's flink voorbereiden. Hij vindt 't best weer te beginnen. Vroeger was 't wel 's een moeten en zette hij door, omdat hij volkomen begreep, dat 't moest voor later, als hij z'n eigen brood zou verdienen. Maar niet altijd interesseerden hem de dingen die hij moest leren. Nu is 't of hij haast 'n honger heeft naar kennis. De boeken van de meester hebben dat in hem opgewekt. Wat is er veel te weten!

Hij bekijkt nog even z'n tekening, hij weet: er mankeert iets aan. 't Sterntje is niet echt, niet levend genoeg. Sedert de doos in z'n kast staat — moeder heeft hem toch niet gekregen, hij heeft haar 'n andere beloofd — is hij niet gauw tevreden met zijn eigen werk. Hij wil nu eerst wat studeren en dan bij de dobbe achter 't huis op z'n gemak de kleine stern-tjes die daar rondvliegen gadeslaan. Dan zal hij 'n nieuwe tekening maken.

Zo zal z'n dag toch goed worden.

Als Tineke ziet, dat Gerben van plan is op te houden met z'n werk, verheldert haar gezichtje. Haar grote blauwe kijkers

slaat ze naar hem omhoog en ze reikt de popperesten aan haar grote broer.

„Of Gerben 't weer heel wil maken?” Natuurlijk wil hij dat. Lijmen? Dat zal niet gaan, zoveel stukjes. Hij weet iets anders. Hij zal voor Tinekes pop een nieuwe kop snijden, hij heeft best 'n stukje hout ervoor. Hij bekijkt de scherven, legt ze aaneen. Het zal wel gaan. Moeder vindt dan zeker 'n manier, om de kop aan 't bovenlijf te bevestigen als hij in 't onderstuk een paar gaatjes boort.

„'t Zal wel voor mekaar komen, Pukkie.”

Daaraan twijfelt Tineke niet. Ger, die kan alles.

Terwijl hij werkt, volgen haar ogen elke beweging van zijn handen. Ze is helemaal in aandacht verzonken. Ze ziet hoe 't al begint te lijken op 'n poppehoofd met 'n hals en daaronder nog 'n stukje dat open is aan de binnenkant, net zoals het was bij pop Lidia.

Gerbens ogen zwerven, zonder dat hij 't zich goed bewust is, aldoor van z'n werk naar Tinekes klein stil gezichtje. Die beiden vergeten alles, ook de tijd.

Moeder komt binnen.

„'k Dacht 't wel,” zegt ze. „Tineke bij Gerben natuurlijk.”

„Moeke,” zegt Tineke gewichtig, „Gerben maakt m'n pop.”

Moeder komt bij de jongen staan.

„Gerben, dat is Tineke zelf.”

Gerben kijkt thans bewust naar z'n werk. 't Is of hij wat verbaasd is.

't Lijkt op Tineke!

„'t Lijkt precies,” prijst moeder.

Nou, dat kan hij niet helemaal toegeven. Maar de vorm van 't gezichtje, de mond, 't wipneusje en de aardige ronde kin — dat is alles Tineke.

Wat is toch die eigenaardige vreugde, die zo ineens in hem omhoog stijgt? Hij weet 't niet, maar hij is blij. Hij wist niet, dat er zoiets in z'n vingers zat. Zelfs de gedachte, dat 't straks toch misschien weer zal blijken kinderwerk te zijn, tempert z'n vreugde niet.

„Nou ga 'k met moeke,” beslist Tineke. Want 't heeft haar nu lang genoeg geduurd.

Als 't kindje is weggehuppeld aan moeders hand, werkt Gerben nog door, hij kan 't eenvoudig niet laten. Z'n hele dag geeft hij eraan.

Als de kinderen thuiskomen, zijn ze verrukt over de nieuwe pop. Ze roepen allemaal, dat 't Tineke zelf is en dat de pop 'n nieuwe naam moet hebben.

Maar 't is niet hun bewondering, die Gerben zo blij maakt. 't Is de vreugde van 't werk en 't gelukkig gevoel dat 't geeft, als je door dat werk iets voor 'n ander hebt gedaan.

HOOFDSTUK VII

Meester Boomsma zit aan z'n lessenaar. Z'n ogen glijden over al de gebogen hoofden voor hem. Blonde en bruine, maar blonde vooral. Zesendertig leerlingen en dan nog 'n clubje van vijf. Dit zit aan 'n tafel, bestaande uit 'n paar lange ongeverfde planken op schragen. Dat gaat best zo en de kinderen voelen zich nu 'n klas apart, 'n hogere klas. Er zou trouwens in de banken geen plaats voor hen zijn, alles is bezet.

Ze zijn bezig te rekenen met de volle ijver van de eerste schooldag in 'n nieuwe klas.

„'n Prettige klas,” denkt meester Boomsma. Dat is 't geweest van 't begin af. Er is 'n enkele, op wie hij wat meer moet letten. Daartoe behoort de beweeglijke Joep Holt, die op de voorste bank zit, recht tegenover hem. Zo kan die niet veel beginnen. Daarbij, lastig is hij niet, een vlug verstand ook en vol belangstelling, maar gauw afgeleid. Z'n ogen gaan naar de andere kinderen van 't Ruige Veld. Daar zit links in de achterste bank 't tweelingzusje Ank. Net zo'n roodkopje als Joep, met krullen die zich moeilijk in twee vlechten laten bedwingen, maar die 't zich toch moeten laten welgevalen, daar zorgt moeder Holt wel voor. Netjes zien ze er uit, de beide robbedoezen. Of ze dat de hele dag zullen blijven? Daaraan twijfelt meester. Vanavond zal Joep zeker in de tobbe terecht komen! Met zo'n gezin heeft moeder Holt wel de handen vol. Maar ze heeft 'n hele hulp aan Liesbeth. Daar zit ze, de middelste van de vijf aan de lange tafel. Ze is gegroeid in de vakantie. Net kijkt ze op, even peinzend, de penhouder tegen de lippen. De som wil zeker niet uitkomen. Maar ze vindt hem wel! Een aardig kind, een stukje zonnenschijn. Pienter en toch zacht. Hoewel, 'n driftkopje kan ze zijn ook, dat heeft hij wel 's meegemaakt.

Er wordt geklopt. Meester leert dit aan zijn dorpskinderen, hoewel ze er in 't begin te verlegen voor zijn. Dit is echter 'n flink en vrij klopje. Als meester antwoord geeft, komt 'n blond meisje binnen.

„Wel,” denkt meester, „nog een van 't Ruige Veld.”

'n Blond snuitje gluurt naar binnen. 't Is Geerte. Haar donkerblauwe ogen gaan even over de klas, zoeken met 'n vlugge glimlach Liesbeth en de tweeling. Als ze de deur gesloten heeft, kijkt Geerte reeds weer ernstig naar de meester.

Ze doet 'n boodschap voor haar juffrouw, die vergat vanmor-

gen 'n doos met krijt mee te nemen, die meester had klaargezet. Men ziet, ze vindt 't een echt vererende opdracht. Als de doos heeft, gaat ze terug.

Maar ze vergeet niet meester met 'n vriendelijk knikje te groeten.

Hij kijkt het kind na. Ze is anders dan de broer en de zusjes in zijn klas. Kijk ze lopen. Kijk hoe ze 't hoofdje houdt. Zo'n ding toch. Ze voelt zich, de kleine Geerte Holt, al is ze even eenvoudig gekleed als de anderen en al loopt ze op grijs-wollen sokken, met 'n zooltje van vilt. Meester denkt, dat ze op 't Ruige Veld misschien meer moeite zullen hebben met Geerte, dan met de woelige tweeling. Ze denkt wat veel aan zichzelf, dat kleine ding.

Ze zijn allemaal ongelijk, zijn leerlingen. Zoveel kinderen en z'n eigen huis is leeg. Hij peinst erover, hoe hij dit huis misschien binnenkort gaat verlaten. Z'n vrouw verlangt iets anders. En als hij solliciteren wil, dan kan hij niet lang meer wachten, dan wordt hij te oud. Dus nu? 't Zal hem moeilijk vallen z'n kinderen te verlaten, z'n school en het waterland. Maar het is misschien beter. 't Is te stil voor z'n vrouw. Dus naar de stad?

Er is in de klas 'n stadskind. Herman Smit. „Herman van de dokter” noemen de kinderen hem nog altijd. Toen hij inder tijd vertrok, was meester daar volstrekt niet rouwig om. 'n Moeilijke jongen, je wist nooit goed wat je aan hem had. Was hij werkelijk zo onaangenaam als hij zich voordeed? Of kwam 't er meer van dat hij zo verwend werd door zijn moeder, die alles goedvond wat hij deed?

Enig kind en veel ziek geweest in z'n vroegste jaren. Vader, met z'n grote praktijk, meestal van huis.

Dom is hij niet, maar onverschillig en lui. Daar zit hij achter

Joep Holt en je kunt je moeilijk meer verschillende jongens denken.

Herman is smal en lang uitgegroeid. Z'n haar is donker en steil omhoog geborsteld. Z'n gezicht bleek en z'n ogen flets. Hij ziet er niet goed uit. Misschien zal dit hier buiten tussen z'n kinderen beter worden.

't Is in de stad tamelijk misgegaan met hem. Niet overgegaan naar de zevende klas en hij is al dertien. Als de Holtjes eens zijn kansen hadden. Dat zo'n jongen zo iets nu niet begrijpen wil.

Z'n moeder gaf hem te veel zakgeld. En hij slenterde maar op straat. Ging naar de bioscoop en rookte sigaretten. Hij zal er hier geen in z'n vingers krijgen, want z'n oom Harm, de molenaar, is ook niet van gisteren. Jammer, dat die 't ook al zo druk heeft. Want toezicht is nodig.

Dokter Smit is zelf bij de meester geweest. En 't lijstje dat hij meebracht was werkelijk zo mooi niet. Nu zijn 't dorp, de kinderen en de meester zelf de redmiddelen. Of 't hem op de rechte weg zal terugbrengen? Men moet geloven en hopen. Voorlopig zal hij tot Kerstmis blijven en dan maar verder zien.

't Was misschien voor Herman ook beter, dat meester niet wegging. En dan voor Gerben Holt! Er is geen van z'n kinderen, die zoveel voor hem betekent. Die zou hij ook in de steek moeten laten, ja, 'n ander woord is er niet voor. Wie weet of z'n opvolger, die Gerbens ongeluk niet heeft meegemaakt, dit werk wil overnemen?

De klok slaat halfelf. Meester zegt: „Speelkwartier, jongens!”

Ze leggen hun werk neer. Er is wat rumoer van opstaan en uit de banken schuiven, maar 't gaat toch tamelijk rustig,

voor zover dit bij eenenveertig gezonde kinderen mogelijk is. Want meester heeft er goed de wind onder, al is hij helemaal niet streng.

Liesbeth is de laatste, die de school verlaat. Haar klompen staan nog eenzaam in het rek. Meester heeft haar even aan de praat gehouden over Gerben.

Nu is ze buiten op de hoge schoolstoep. Ze kijkt naar al de spelende kinderen.

Geerte is ergens in 'n hoekje ijverig aan 't verhandelen van een en ander met Sjouk, 'n vriendin van haar. Sjouk is 'n dochttertje van 'n rijke boer en soms is Geerte wat ontevreden, als ze daar in huis geweest is. „Wij zijn toch maar arm,” klaagt ze dan. Liesbeth begrijpt niet wat ze nu eigenlijk te klagen heeft. Zij vindt alles zo goed en doet niets liever dan lachen en zingen. Alleen dat Herman Smit daar vanmorgen zat met z'n bleke gezicht en z'n slappe lijf, dat staat haar volstrekt niet aan. Was die maar in de stad gebleven!

Ze kijkt rond. Overal is vrolijkheid om haar heen, overal spelen en dansen kinderen. Juffrouw Roos, die deze ochtend toezicht heeft, loopt rustig tussen hen door.

De tweeling is aan 't knikkeren. Als ze er maar aan denken straks hun handen te wassen bij de pomp voor ze naar binnen gaan! Meester heeft het land aan vlekken. Vuil werk moet je overmaken. Ze zal hen straks nog even waarschuwen.

Afgezonderd van al dat gezellig rumoer staat Herman Smit. Hij leunt tegen de schutting van 't schoolhuis en kijkt verveeld voor zich uit. Dat ze toch zo 't land heeft aan die jongen. Komt 't misschien nog altijd door de herinnering aan 't voorval in de wei? Ze kan de gedachte, dat hij schuld heeft aan Gerbens ongeluk, niet van zich afzetten. Ze voelt zelf, dat dit eigenlijk niet goed is. Want ze weet 't niet zeker! Maar

als ze hem ziet, dringt alles wat toen gebeurde zich weer aan haar op. Dat zal wel overgaan, maar deze morgen is het zo sterk, dat ze 'n onaangenaam gevoel krijgt als ze z'n bleke gezicht maar ziet.

Dus wendt ze haar ogen van hem af en kijkt weer uit naar 't clubje waar ze nu bijhoort. Daardoor ziet ze niet, dat Herman over 't schoolplein komt aanlopen, recht naar de plaats waar zij staat. Hij duwt onverschillig kinderen op zij, die hem spelend in de weg komen, terwijl hij tussen zijn tanden broemt: boerenkinkels.

Ineens staat hij voor haar en zegt op spottende toon:

„Zo, Liesbeth, ben jij er ook nog?”

Dit is de toon, die haar altijd gehinderd heeft.

„Plaag,” denkt ze, „begin je alweer?”

't Is dom van Herman zo te spreken, want 't ligt niet in z'n bedoeling te plagen.

„Herman,” meer zegt ze niet. 't Klinkt helemaal niet vriendelijk. En haar gezicht! Haar lieve glimlach is verdwenen. Haar ogen staan strakker, dan ze zelf wel weet.

Ze had evengoed kunnen zeggen: ga toch gauw door, 'k heb helemaal niets met je te maken.

„Waarom doet ze zo,” denkt hij. Maar hij weet het immers. Nee, Herman is het ook niet vergeten, al heeft hij er zelden meer aan gedacht. Hij heeft plotseling 't zelfde tafereel voor z'n geest als Liesbeth. De zonnige wei, het steigerend paard, Gerben die ineens tussen de wielen ligt. En hoe ze hem later wegdragen.

Liesbeth gelooft nog altijd, dat hij schuld heeft. Het bloed stijgt hem naar 't hoofd.

Het is gemeen van haar, want hij hééft geen schuld. Hij is wel ineens van achter een hooiopper te voorschijn gespron-

gen, waar hij zich had verstopt. Maar kon hij dit helpen? 't Was toch gewoon spelen geweest en alleen Liesbeth geloofde aan opzet. Ze heeft 't hem recht in 't gezicht gezegd; hij weet 't ineens weer allemaal. En net als toen wenst hij hevig Liesbeth van zijn onschuld te overtuigen. Waarom? Hij begrijpt 't zelf niet. Hoe men over hem oordeelt, laat hem altijd nogal koud. Maar van Liesbeth kan hij 't niet hebben. Want 't is niet waar wat ze denkt. Hij wil, dat ze hem zal geloven. Maar dit doet ze niet.

Toen hij vol branie naar haar toekwam, had hij plan gehad haar de hand toe te steken, haar te vragen hoe ze 't maakte en of ze samen wat zouden rondlopen over 't plein. Hij zou 't heel heerachtig doen en haar vertellen van de stad en ze zou opkijken, dat dorpskind!

En nu?

Och, Herman Smit is met al die branie nog maar 'n kind. Hij steekt z'n hand in z'n zak en haalt er 'n appel uit. 'n Prachtappel. Groot, glad, met de tint van een perzik. En er zijn nog zo weinig appels. Z'n moeder gaf hem er twee in 'n doosje, voor in de trein. Ze heeft ze gekocht in de fijnste fruitzaak van de stad. Eén heeft hij er bewaard om op te eten in 't speelkwartier. De boertjes zouden ervan opkijken, evenals van z'n armbandhorloge.

Nu houdt hij z'n appel voor Liesbeths ogen en vraagt:

„Wil jij hem?”

Er is iets zieligs in dit offer. Maar Liesbeth ziet 't niet. 't Zou goed voor hem geweest zijn als ze 't aangenomen had. Maar ze denkt er niet aan. Ze kijkt er nauwelijks naar en zegt:

„Wil je alsjeblieft op zij gaan?”

Hij is wat verbluft en gaat op zij. 't Meisje stapt langs hem

heen, rustig en onopvallend en loopt naar haar clubje, dat ergens op 't plein 'n boom opzet.

Herman gaat langzaam terug. Wat nu? Hij wou, dat hij Liesbeth van z'n leven nooit gezien had. 't Is of ze hem 'n klap in z'n gezicht heeft gegeven.

Daar ziet hij Geerte. Hij had haar niet herkend, maar weet reeds, ze is 'n zusje van Liesbeth. Ook een van 't Ruige Veld. Geerte is in haar schik, ze heeft vanmorgen reeds 'n griffel verdiend, omdat ze al haar sommen af had en goed. Hierop had de juffrouw 'n prijsje gezet en Geerte kreeg er een. Ze mocht kiezen en ze nam 'n prachtstuk: 'n lange grijze met 'n punt zo scherp als 'n naald en goudgroen papier er omheen. Die mooie griffel heeft ze zoëven geruild met 't smalle lichtblauwe haarlint van Sjouk. Deze heeft linten en lintjes genoeg. Misschien zal moeder denken, dat ze 'm als prijs heeft gekregen en ze zal 't haar stil laten denken. Als moeder er nu maar niet naar vraagt, want ze zal er toch niet om jokken, nee, dat doet ze niet.

De goedige Sjouk heeft het lint heel keurig om Geertes blonde vlechtjes gebonden, de griffel genomen en zo zijn ze beiden tevrede.

Daar komt Herman. Hij loert even achterom of Liesbeth hem ook ziet. Ja, dat doet ze. En hij weet meteen: 't staat haar helemaal niet aan, dat hij naar Geerte gaat met z'n appel. En daarom is 't hem te doen.

„Wil je deze appel?” vraagt hij.

Geerte lacht en haalt haar schouders op.

„Zeg.” Zij gelooft geen ogenblik, dat die grote nieuwe jongen haar deze wondermooie appel geven zal. Ze weet natuurlijk, dat hij Herman Smit is. Ze praten helemaal niet aardig over hem en nu zal hij haar om te beginnen er 's tussen

nemen, gauw z'n hand terugtrekken, als zij de hare uitsteekt. Maar Geerte Holt loopt daar niet in. Van d'r leven niet! Schaterlachend trekt ze Sjouk mee en samen dartelen ze over 't plein. Ze kijken over hun schouder naar hem en Geerte steekt vlug 'n roze tongpunt uit.

Herman gaat terug naar z'n schutting.

Die ellendige kinderen! En hier zal hij 't tot Kerstmis moeten uithouden! Misschien nog langer, als z'n gezondheid niet genoeg vooruitgaat, en z'n rapport evenmin. Maar hij kan toch werken! Elke dag geeft meester hem 'n uur privaatles — als 't moet zal hij onder zijn toezicht z'n werk maken. — Blijft er mooi tijd over voor dartelen in de wei, zoals moeder hem tot troost heeft voorgepraat. Nooit heeft hij gedacht, dat vader zou doorzetten. En dat moeder zou toeven.

't Rapport was dan ook wel bar. Dat is zo. Maar nu zal hij z'n beste beentje voorzetten en aanpakken. Elke dag dat hij hier moet zijn is er een te veel.

Hij kijkt om en ziet Liesbeth Holt, die gearmd met 'n paar meisjes vlak voor hem langs loopt. Dat ze doet of ze hem niet ziet hindert hem, haar hele manier van doen hindert hem. En dat wil hij niet. Wat kan hem dat kind schelen? 'n Vissersmeisje op klompen met 'n bont schortje voor en 'n veter om de vlechten gebonden. Laat ze opvliegen, die hele Liesbeth. Maar als hij 't haar betaald kan zetten dat ze hem zo behandelt, laten zal hij het niet.

HOOFDSTUK VIII

Een paar dagen later verschijnt Herman op 't Ruige Veld, als vriend van Joep, die hij in 't speelkwartier heeft aangeklampt. Hij had daarvoor z'n redenen. De eerste is, dat Joep 'n broer is van Liesbeth en dat die 't helemaal niet mooi zal vinden, als Herman bij hen thuiskomt en in de tweede plaats zijn z'n goede plannen om hard te werken alweer in elkaar gezakt. Joep is een van de besten van de klas; als Herman 't wat handig aanpakt, kan hij daar gebruik van maken. Op die manier is 't altijd gegaan bij Herman. Dat 't hem niet veel goeds heeft gebracht, vergeet hij maar. Hij heeft tegen Joep gezegd:

„Die anderen laat ik lopen, dat zijn maar boerenjochies, maar jij bent van 'n ander slag. Jij zult 'n vriend niet in de steek laten. Met jou wil 'k wel vriend zijn.”

Die domme Joep voelt zich geveleid en loopt erin. Later zegt Herman:

„'t Is toch te gek, Joep, je bent nu al twaalf en 't is jongens bij jongens. Laat die zus van jou met de meisjes spelen en wees 'n kerel.”

Joep heeft zelf al zoiets gedacht. Na 'n paar dagen loopt hij in 't speelkwartier met Herman. Ze spelen niet zoals de anderen, maar slenteren heel grote-mensenachtig rond. Langzamerhand trekt Herman Joep naar zich toe. Diens schrift met sommen kan Herman wel krijgen, waarom niet!

Eens, als meester Boomsma in vol vertrouwen op z'n klas, die rustig zit te werken, bezig is met de aparte groep, rekt Herman z'n lang bovenlijf uit en schrijft kalmweg Joeps sommen over, achter meesters rug.

Liesbeth ziet het en ergert zich blauw. Spieken, bah!

Ank heeft het ook gezien en als ze na schooltijd naar huis gaan, is 't mis tussen de tweeling.

Ank loopt vooruit. Ze heeft zich al 'n paar dagen geërgerd, maar dit! Zelfs aan haar rug zie je haar verontwaardiging. Dit is nou Joep. Van hem had ze nooit zoiets verwacht. Meester bedriegen! En dat om Herman Smit, die slappe pierlala! Joep talmt wat met Geerte achteraan. Z'n gezicht staat boos. Ze hebben woorden gehad, hij en Ank, maar hij laat zich niet meer door 'n meisje bedillen!

Dan komt Liesbeth. Ze vat met de ene hand Joeps arm, met de andere die van Ank en zegt:

„Toe nou, jongens, niet mokken. Praat 't samen uit en dan weer goeie vrienden.”

Maar 't wordt geen uitpraten. 't Wordt 'n regelrechte ruzie. Ze vallen beiden uit. Ank heeft 't over 't gemene van spieken en over 't aanpappen met zo'n jongen van niks. Joep begint te schreeuwen, wat al geen teken van sterkte is — en vertelt Ank, dat ie niet gek is, dat hij niet meer van plan is met 'n meisje te spelen. „Om mij kun je ophoepelen — jongens bij jongens — als je dat maar weet.”

Hij is zich niet bewust, dat hij Herman Smit napraat.

Zal hij niet iemand helpen, die hem nodig heeft! En Herman 'n jongen van niks? Trappen kun je altijd, maar dat is niks voor Joep. Herman is altijd achteruitgezet in de stad en hier zal hem dit niet gebeuren, als 't aan Joep ligt!

Liesbeth probeert ertussen te komen, maar 't lukt niet. De tweelingen, die 't altijd in alles eens waren, die alle spelen en ondeugendheden samen uitkienden, staan nu als twee kemp-hanen tegenover elkaar, de vuisten klaar om op elkaar in te vliegen. Ze blijken plotseling twee driftkoppen en niets zie

je meer van de genegenheid, die altijd tussen hen was. Herman Smit heeft wat op z'n geweten.

Eindelijk lukt het Liesbeth om hen iets te kalmeren. Maar ze zien beiden nog zo rood als vuur, hun ogen glanzen, die van Joep van boosheid, die van Ank van teruggehouden tranen. Ze weet zo goed, ze kan Joep niet missen, ze kàn het niet. Maar hij zal niet zien, hoe erg ze het vindt. Nooit! Laat hij maar naar die misselijke Herman gaan. Ze heft haar rossig hoofd hoog op en loopt met grote passen voorop. Alleen. Aan Liesbeth heeft ze op 't ogenblik ook geen behoefte en evenmin aan Geerte, die verbaasd 't toneeltje heeft aangezien. Thuis gaat Ank gauw even naar binnen om moeder goedendag te zeggen, dan snelt ze de trap op naar 't kamertje voor drie en werpt zich op 't bed, dat ze deelt met Geerte. Ze heeft zo'n erg verdriet. Maar toch houdt ze haar tranen in. Want ze gunt Joep niet, dat hij 't aan haar zal zien.

Joep zegt tegen moeder, dat hij eerst maar wat hout zal hakken voor 't fornuis. Hij gaat naar de schuur en z'n krachtige jongenshanden hanteren de bijl zo stevig, dat de stukken hout tot in de hoeken spatten. Zó verzet Joep zich tegen 't gevoel, dat in hem opstijgt. Want prettig voelt hij zich niet, dat is zeker.

Later zegt moeder:

„Weet jij, Liesbeth, wat er tussen de tweeling is?”

Liesbeth vertelt van hun ruzie. Maar 't spieken noemt ze niet. Dat is uit de school klikken, vindt ze. Ze eindigt verontwaardigd:

„Onze Joep en zo'n jongen van niks.”

„Kind,” zegt moeder, „wat ben je hard. Een zoon van dokter Smit zal hier welkom zijn. Al heeft m'n oudste dochter ook 't land aan hem.”

„Hij doet Ank verdriet.”

„Hij niet alleen, Liesbeth, Joep eveneens! Hij zoekt hier in 't dorp 'n vriend, dat is zijn recht. En 't is ook 't recht van Joep, is 't niet zo? Eens moeten Ank en Joep hun eigen weg gaan. Men weet nooit wanneer dat zijn zal en men kan het niet tegenhouden.”

„'t Is toch erg voor Ank.”

„Ja, dat is 't, vooral voor Ank, die zo helemaal niet gewend is met meisjes om te gaan. Ik weet er ook al niet beter op dan dat jij en Geerte haar over dit moeilijke tijdje heenhelpen.”

„Ja, moeder.” Liesbeth is vol goede wil.

Ze zijn in de keuken aan 't afwassen en in de kleine bijkeuken is Geerte. Ze heeft 't gesprekje gehoord en haar hartje is vol medelijden met Ank. Hoe heeft die Ank zich moeten inspannen om haar tranen in te houden. Ze heeft 't wel gezien.

Nu komt ze naar moeder en Liesbeth.

„Ik wil ook goed voor ons Ankie zijn,” zegt Geerte.

„Doe dat, m'n meiske.” Moeder glimlacht haar toe.

't Valt Herman nog niet zo makkelijk om Joep van Ank af te trekken.

De volgende dag zegt hij:

„Als je met me meegaat, zal ik je wat moois laten zien. Bij oom Harm thuis is 'n apart kamertje, dat staat vol dingen, waar je van om zult vallen, joch. Alles van 'n andere oom van mij. 'n Doos met vlinders uit de hele wereld en 'n doos met vogeleieren; mooie stenen en nog veel meer.”

Dat is iets voor Joep. Hij popelt. Iets van dien aard heeft meester. Maar nu zoveel! Je zou met je beiden alles op je

gemak kunnen bekijken, net zo vaak als je wou. Dat was iets!
Hij zegt: „Als Ank meegaat.”

„Nee, geen denken aan. Ank! Ik wil geen meisjes erbij.
Wees toch is een keer een kerel, Joep en loop niet aan de lei-
band van je zuster.”

Herman geeft geen krimp en dus moet Joep kiezen of delen!
't Duurt drie dagen, waarin Joep 't moeilijk heeft. De ver-
leiding is zwaar, maar hij geeft niet toe.

Dan zegt Herman:

„Vooruit dan maar. Als 't niet anders kan, moet 't kind maar
mee.”

't Is woensdagmiddag. Met 'n licht hart zoekt Joep naar
Ank.

Ze zit tussen 't pluimende riet, daar waar de dobbe grenst
aan de groentetuin. Ze houdt zich vast aan de overhangende
takken van 'n wilg en laat haar benen bengelen. Rondom
haar bloeien kleine paarse herfstasters en sneeuwwitte win-
dekelken klimmen in 't riet omhoog.

De zon zendt haar vrolijk licht over haar heen, maar Ank
merkt het niet. Ze is nog altijd verdrietig om Joep. Moeder
heeft met haar gesproken. En ze begrijpt nu ook wel, dat
ze hem niet altijd kan vasthouden, hij is nu eenmaal 'n jon-
gen. Maar ze voelt zich zo alleen en 't is net of niemand, ook
Liesbeth en Geerte niet, haar verlies kan vergoeden.

Daar komt Joep.

„Kom mee, Ank! We gaan samen naar 't dorp. Moeder
vindt 't best.”

Ineens is Ank op de been. Haar gezichtje is geheel veranderd,
ze straalt. „Waarheen?”

Dan hoort ze, dat ze samen naar Herman Smit zullen gaan,
om die verzameling van z'n oom te bekijken.

„Nee,” zegt Ank, „naar Herman Smit ga ik niet! Als je met hem vriend wilt wezen, moet je 't zelf weten. Ik zal me wel redden.”

Als Joep nou 'n meisje begrijpt! Daar heeft hij drie dagen lang z'n verlangen bestreden om haar. En dit is de dank. Hij zegt: „Meen je dat?”

„Ja, Gerrie van Dam heeft me gevraagd om vriendin te wezen. En als jij nou vanmiddag naar Herman gaat, doe ik 't.” Joep ziet naar haar vastbesloten gezichtje.

„In orde,” zegt hij, wendt zich om en gaat. Z'n handen in de zakken, z'n hoofd omhoog.

Ank gaat weer op haar vorige plaatsje zitten. Dus nu is 't uit. Joep is weg. En ze heeft hem niet vastgehouden. Maar dat hij nu gaat naar Herman Smit! Die ze voor straf naar hier hebben gestuurd, want dat van 'n slechte gezondheid is volgens Ank maar kletschoek.

't Water van de dobbe blinkt. 'n Paar waterhoentjes zwemmen haastig heen en weer of ze 't o zo druk hebben. Wat hebben ze samen vaak schik in die diertjes gehad. Ja, samen! Wat hebben ze in en om die dobbe gespeeld. En altijd was 't Joep die de dingen verzoon. Soms ook dingen, die moeder helemaal niet geschikt vond. Soms hebben ze 'n stevig pak slaag opgelopen van vader, wanneer ze voor de zoveelste keer kletsnat en pikzwart in huis kwamen. Dat was dan als 't water in de zomer zo laag stond, dat je er doorheen kon lopen.

't Was leuk en je vergat, dat je pas 'n schone jurk aan had. Als 't water hoog stond, hebben ze er scheepjes laten zeilen, die Joep van hout gesneden had. Ze hebben hele kudden varkentjes gemaakt van de vruchten van de gele lis. En altijd was er Joep!

Nu komen de tranen echt. Er is niemand, die ze zien kan. Langzaam lopen ze over de bruine wangen. Eén patst er op haar hand. Ze veegt die af aan haar jurk, maar er komen andere. . . .

Ank schreit.

Daar klinken onregelmatige voetstappen.

Gerben!

Hij heeft 't kleine figuurtje daar zo eenzaam zien zitten.

Och, die Ank!

Nu staat hij naast haar, de stugge Gerben. Maar z'n stem klinkt zo goed en zo warm als hij zegt: „Wat nou, Ankie?”

Hij weet zelf zo goed wat verdriet is.

Ze wrijft met haar arm de tranen weg en kijkt naar hem omhoog. En nu ziet ze, waar ze al zo aan gewend is, het houten been, de kruk.

„Is 't om Joep, Ank?”

Ze knikt, haar ogen nog steeds gericht op wat haar plotseling zo getroffen heeft.

Hij buigt zich naar haar over en legt z'n vrije hand op haar rossige hoofd.

„Bijt op je tanden, Ank. Dan kom je er wel door. Hoe moeilijk je 't op 'n ogenblik ook hebt.”

Ja, ze begrijpt 't, ze voelt nu voor 't eerst hoe de grote broer op z'n tanden moet bijten om erdoor te komen. Wat is haar verdriet hierbij?

Ze springt omhoog. Zij zal ook op haar tanden bijten, wacht maar.

Als ze in huis komen, is er bezoek. Gep is er. Lindensteyn is bijna twee maanden gesloten geweest. Gep was ook op reis, naar 'n zuster. Morgen komen ze allemaal thuis en Gep zal blij zijn, want al dat niets doen bekommt 'n mens niet goed.

Ze heeft 'n heel pak prentkaarten meegebracht, die Geerte en Tineke op de tafel hebben uitgespreid. O, als Geerte ooit al dat moois 's zelf zou kunnen zien. Als ze maar rijk was.

Ja, Lidia heeft Gep niet vergeten daar in Zwitserland. Deze komt nu om vis. Mijnheer houdt er zo van. En als er niets is op 't ogenblik, moet Liesbeth maar wat brengen als vader weer gevangen heeft.

Gep heeft nog iets meegebracht. Dingen van Lidia. De kinderen staan om haar heen, terwijl ze alles uitpakt. Tineke danst van verwachting. Alleen Ank, die kijkt maar stil 't venster uit.

Voor allemaal is er wat. Voor Tineke speelgoed en 'n knipboek, voor Liesbeth 'n paar kousen, voor de jongens elk 'n boek. Lidia heeft, met toestemming van tante, alles zelf uitgezocht. Nu ze naar Zwitserland ging, moest 'n ander ook wat hebben! Gep had het willen brengen voor ze wegreisde, maar och, hoe gaat 't, je komt er gewoon niet toe. Dan zijn er nog twee schortjes, van die aardige met banden, die passen altijd. Ank en Geerte moeten er maar voor omstaan, want 't ene is veel mooier dan 't andere.

Geerte buigt haar blonde hoofd gretig naar voren. Moeder kijkt toe. Och, 't kind moet dat blauwtje maar hebben, Ank geeft niet zo om mooie dingen.

Geerte ziet op in moeders ogen en glimlacht. Want o, dat lichtblauwtje! Met die fijne geborduurde bloemen. Als zij dat kiezen mocht. Wat zal dat haar goed staan. Misschien mag ze 't wel 's naar school aan! Wat zullen de meisjes opkijken. Wat zal de juffrouw zeggen! Dat andere is ook wel mooi, maar zo gewoon. Geruit en met strookjes. Je ziet het niet zo, als je 't voorhebt. En die Ank kijkt maar naar

buiten. Ze geeft er niet zo om en helemaal niet, nu ze zo'n verdriet heeft om Joep.

„Ank,” zegt moeder, „kom ook 's kijken. Wat vind jij 't mooiste van de twee?”

Anks bruine hand ligt al op 't lichtblauwtje. „Dit,” zegt ze, „maar we hoeven er niet voor om te staan, laat Geerte kiezen.”

Geerte grijpt gretig toe. 't Lichtblauwtje is voor haar! Fijn! Daar gaan haar ogen naar Ank, die zo'n verdriet heeft en nu weer 't mooiste voorbij zal laten gaan.

Geerte aarzelt. Moeder ziet hoe haar gezichtje de strijd weerspiegelt tussen haar hartje en haar ijdelheid. Langzaam gaat de kleine hand terug. Heeft ze niet beloofd: „Ik zal ook goed voor Ank zijn, moeke!”

En nu zal ze zelf het beste nemen? 'n Kleur stijgt op in haar lief gezichtje. Want o, 't is zo heel, heel moeilijk wat ze doet. „Dit is voor mij,” zegt Geerte en ze laat het mooie lichtblauwtje voor Ank.

'n Kleine zucht komt uit moeders mond. Ze heeft even in spanning geleefd. O, haar meiske, haar lief klein meiske, dat ze dit gedaan heeft!

Maar ze zegt niets, ze bergt alleen haar vreugde op in haar goede moederhart.

HOOFDSTUK IX

Herman en Joep zijn nu vaak samen. En Ank is veel alleen. Ze kan er nog niet toe komen vriendin te worden met Gerrie. Dat is zo'n echt zoet en stil meisje, ze zal niet passen bij die wilde Ank. Herman profiteert het meest van zijn vriendschap met Joep. 't Spielen is uit.

Meester heeft er al gauw een eind aan gemaakt. Eerlijk werk! Eigen werk! Die achterbaksheid moet hij niet. Hij weet wel, dat het op veel scholen zowat 'n wet is, waar je niet aan kunt tornen. Geeft niet. 't Is oneerlijk en daarmee uit.

Elkaar helpen, dat is best. Dus helpt Joep Holt de grote Herman. Ze werken veel samen. Tussen schooltijd is Joep veel in 't molenaarshuis. En vaak is er wel 'n poosje, dat hij kan doorbrengen bij de schatten in 't aparte kamertje. „Je komt maar als je wilt, Joep,” zegt oom Harm, die schik heeft in zijn belangstelling. Hij zal dan ook blijven komen, zijn hele jeugd door, tot eens alles zijn eigendom worden zal. Maar dat is iets, waarvan hij nu nog geen vermoeden heeft.

Vele jaren later zullen 't Ruige Veld en z'n omgeving van veenplassen, vennen, watersloten en moeraslanden bekend zijn in 't hele land en ver daarbuiten om alles wat men er vinden kan. Daar zullen veel knappe natuuronderzoekers komen. Joep Holt zal hun tot gids dienen en zij zullen verbaasd zijn, dat die vriendelijke jonge visser zoveel weet van dieren, vooral van vogels en planten en insekten. Niet alleen van zijn eigen waterland, maar van dat alles over de hele wereld. Dan zal Joep Holt nog vaak terugdenken aan dit kamertje in 't huis van oom Harm.

Nu is hij nog maar 'n schooljongen, die blij is te mogen leren. En Herman vindt het best, als Joep er maar aan denkt, dat hij niet in 't molenhuis komt voor zichzelf, maar voor Herman.

Dien, de vrouw van de molenaarsknecht, doet de huishouding voor oom Harm. Eerst heeft ze er erg tegen opgezien zo'n jongen in huis. Maar hij is er al in geslaagd haar om de vinger te winden net als z'n moeder. Hij heeft zulke keurige manieren. 'n Echte jongsheer is hij. En toch niet trots. Hij

doet met plezier boodschappen voor haar in 't winkeltje van Janneke Beun. Dat hij meteen van de gelegenheid gebruik maakt om 'n doosje sigaretten te kopen, weet ze niet. Want ze zou er toch ook wel op tegen hebben als ze vermoedde, dat hij 's avonds in bed lag te roken met 'n voor hem volkomen ongeschikt exemplaar uit de boekenkast van oom Harm.

Maar het staat Dien niets aan, dat hij die jongen van 't Ruige Veld in huis haalt. 't Is wel waar, dat er in 't dorp geen jongens zijn zoals Herman, zo fijn in de kleren en met zo'n mooie spraak, maar een van de kinderen Holt! Dat vindt Dien toch niet passend. Ze begrijpt de molenaar niet, die beweert, dat Herman geen betere vriend vinden kan.

Hoe vaak gebeurt er niet wat, als die jongen bij Herman is. Laatst hebben ze met pijl en boog geschoten. Joep Holt kwam met die dingen aanzetten. Natuurlijk, want zoiets is niets voor Herman, vindt Dien. Toen hebben ze samen in de tuin staan schieten.

Later vond zij het raampje van de schuur kapot. Herman wou 't eerst niet zeggen, maar ze begreep, dat had natuurlijk weer die Joep gedaan! Ze mocht er niet tegen hem over praten van Herman. Mooi was 't! Als zo'n jongen opzettelijk je boel kapotschiet. En toen ze hem er 'n flink standje over maakte, ontkende hij het ook nog. Of Herman 't dan misschien gedaan had? Ja, daar wist hij niets van.

En Joep kon ook niet weten, dat Herman op z'n eentje juist op dit aardige ronde raampje was gaan mikken. In 't midden ervan was een kleine cirkel, die wou hij raken, dat was schieten in de roos. 't Was hem in 't laatst gelukt. Maar van 't raampje bleef niets heel. Dat Joep de schuld kreeg, vond hij best, want hij moest bij Dien in 'n goed blaadje blijven!

Van vriendschap begreep Herman Smit in die dagen nog niet veel.

't Is 'n vrije zaterdag. Liesbeth zit kousen te stoppen op de regenbak. Joep is naar 't dorp en Ank moet vis gaan brengen naar 't Huis. Leuk als ze Lidia zal zien! Liesbeth heeft 'n mooi plaatsje, vlak bij de kleine bloementuin. Er bloeien herfstasters en goudsbloemen en de stokrozen rijzen zo hoog op, dat ze over de dakgoot heen kijken naar de takken van de elzen aan de andere kant van 't huis.

Ze hoort voetstappen en kijkt op. Daar heb je Joep met Herman. Joep met z'n klompevoeten, z'n ferme stappen, z'n donkerverbrand gezicht en z'n rossige haren en Herman, piekfijn met z'n keurige pak en blinkende schoenen. 'n Boertje en 'n meneertje uit de stad. Maar zij weet wel wie ze 't liefst ziet. Als Herman haar ontdekt, begint hij te lachen. 'n Triomfantelijk lachje.

„Zo,” zegt hij, „daar ben ik! Dag, Liesbeth.”

Liesbeth kijkt hem even aan, zegt „dag” en buigt haar hoofd weer over haar werk.

't Ergert Herman. Met dat kind is niets te beginnen.

Liesbeth denkt: z'n ogen zijn vals; ik hoop, dat moeder 't ziet, dan kan hij wegblijven.

Maar moeder ziet het niet. Hij komt binnen en 't treft haar, dat de jongen zo bleek is. Hoe kan zij ook weten van 't sigaretten roken en 't lezen tot diep in de nacht? Hij krijgt 'n heerlijk glas schuimende melk en 'n plak van 't brood, dat hier in huis gebakken wordt, want er kan voor één klant naar 't Ruige Veld geen bakker komen.

Later ziet Herman Joeps dieren. Z'n konijnen met hun altijd bewegende neuzen, z'n duiven, die komen aanfladderen als

Joep z'n armen uitstrekt. Hij gaat mee naar de wei, waar Blinkie staat en Joep biedt aan, hem te leren melken. Joep is blij en opgewekt, want hij voelt zich nu de gastheer en moeder was zo geschikt tegen Herman. Tippië gaat mee, draaft soms voor-, soms achteraan.

„Waar is die grote broer van jou?” vraagt Herman.

Juist komt Gerben naar buiten. Herman loopt op hem toe en doet zo beleefd en voorkomend als hij maar kan; hij is heerachtiger dan ooit tegen deze stille jongen. Later zegt Gerben:

„En voor dit meneertje heb je onze Ank in de steek gelaten?”

Ja, Joep moet voor deze nieuwe vriendschap heel wat verdragen.

Terwijl Ank naar Lindensteyn roeit met haar vis, drentelt Lidia door de tuin. Ze heeft de hele ochtend les gehad; na de middag pianoles en over 'n uur komt er 'n leraar voor de talen.

Dit uur heeft ze vrij. Nu, dat mag ook wel! Ze heeft heimwee naar de vakantie. Heerlijk was alles! Maar 't eindigde met 'n tegenvaller. Ze had zo vast verwacht, dat tante Betsy mee terug zou komen. Ze hadden 't zo reuze gehad samen. Maar tante Bets was in Lausanne blijven hangen om met 'n andere club te gaan, weer de bergen in.

En tante Henriëtte is thuis. 'n Wanbof. Ze kan nu eenmaal niet met tante Henriëtte opschieten. Je moest je er maar bij neerleggen, niets aan te doen. Maar ze heeft 'n gevoel of de vakantie alweer tijden en tijden voorbij is. Ze slentert naar de waterkant, staat daar op 'n wankelende plank in haar fijn witwollen jurkje en kijkt uit over 't Lange Meer. Er is 'n grote kans, dat de plank 't zal begeven en Lidia in 't water terechtkomen. Maar dat is 'n kleinigheid, Lidia is nu eenmaal geen meisje voor mooie kleren en alleen tante Betsy begrijpt dat.

Daar ziet ze iets komen. 'n Boot! Joep? Dat zou ze enig vinden! Ze zou wel graag 'n uurtje vissen met Joep. Hij kan zo grappig boos worden, dat mag ze wel.

Maar 't is Ank. Nu, dat gaat ook.

Ank komt nader. Ze slaat zo ferm de riemen uit. Lidia hoopt, dat ze geen haast heeft, want ze verlangt erg naar 'n watertochtje en aan hun eigen boot heeft ze niets. Die zit altijd opgeborgen in 'n keurig botenhuis en de sleutel heeft vader,

die toch haast nooit thuis is. Geen mens heeft er zo iets aan. Anders ging ze vast er 's mee van door. Waarom niet? Je kunt beter roeien, zwemmen en zeilen leren, vindt ze, dan al het andere, dat ze nu in haar hoofd moet stoppen. Maar tante Henriëtte is bang voor alles wat met water in verband staat. De kinderen van 't Ruige Veld zijn gelukkiger dan ze zelf wel weten.

„Hallo, Ank!”

„Hallo.” Ank legt keurig aan. Lidia neemt het meertouw van haar over en legt de boot vast.

„Blijf je 'n poosje? Toe, Ank!”

Maar de kinderen van 't Ruige Veld moeten hun tijd gebruiken. Er is altijd zoveel te doen. De hele morgen heeft Ank in de tuin gewerkt, met Joep. Nu mocht zij deze keer de vis brengen.

„Ga 's op zij, Lidia,” verzoekt ze. „Met die natte vis kun je spatten krijgen op die mooie jurk van je.”

„Ik heb 't land aan mooie jurken,” valt Lidia uit. Ank lacht erom; dat is iets wat ze nu zo langzamerhand wel weet.

Ze springt aan land, neemt de vis en stapt naar de keuken. Ze ziet nog even naar Lidia om. Die staat rustig op 't pad en kijkt met 'n onschuldig gezicht over 't water. Maar zo gauw Ank verdwenen is, maakt ze 't meertouw los en zit in de boot. Nu de riemen. Hoe doe je dat? Ze heeft 't vaak gezien en 't leek zo gemakkelijk. Wat 'n log ding is zo'n boot. Net of ie 'n eigen wil heeft. Maar Lidia heeft er ook een en de boot zal 't niet winnen.

Ze rukt en rukt en eindelijk is de boot los. Nu roeien. Maar er komt niets van terecht, dat nare ding drukt gewoon z'n neus in de wal. Hoe bestaat 't!

Daar is Ank terug. Lidia, die met 'n gezicht als 'n biet zo

rood aan de riemen zit, probeert deze uit de biezen te halen, die ze vasthouden.

Ank schatert. „O, Lidia, jij kunt 't!”

„Kom me liever helpen.” Lidia lacht hartelijk mee. „Ik kan 't nog niet!”

„Wat zie je er uit, Lidia.”

„Mij 'n zorg. Tante Henriëtte is niet voor verbetering vatbaar, wat kleren betreft.”

„Of jij niet,” troeft Ank.

„Of ik niet.” Ze geeft met 'n zucht van verlichting de riemen over.

„Nu jij, Ank. Leer 't me 's!”

„Nee,” zegt Ank, „dat gaat niet, Lidia! Ik heb geen tijd en Gep heeft al naar je gevraagd.”

„Natuurlijk, er is altijd wel iemand die naar me vraagt, als ik 's pret heb. Weet je wat 'k wou, Ank? Dat je me 's meenam naar 't Ruige Veld op 'n keer als 'k geen les heb.”

„Als je 't aan je tante vraagt.”

Lidia rimpelt haar neus. „Moet jij ook alles eerst vragen?”

„Nee,” lacht Ank, „niet alles, maar wel veel. Wij hebben ook niet wat jij hebt. Je moet onze Geerte 's voorstellen mee naar Zwitserland te gaan!”

„Jullie Geerte is 'n kuiken,” beslist Lidia, „die weet 't vrij leven dat ze heeft niet te waarderen.”

Weer schatert Ank. Die Lidia! „Dat zeggen ze bij ons thuis van jou! Maar vertel me gauw nog wat van Zwitserland, anders komt Gep voor 'k er iets van heb gehoord.”

Dus vertelt Lidia. Van heerlijke tochten over de bergen, over de kabelbaan, waar je zo enig tussen aarde en hemel hangt te bengelen. 't Lijkt zo verrukkelijk gevaarlijk en is 't toch niet.

Over de prachtige watertochten in witte boten op 'n wonderlijk blauw meer.

Ank wordt er stil van. Zoiets zou ze ook wel eens willen meemaken.

„Als je 's een keer bij ons komt, moet je Gerben van die dingen vertellen,” zegt ze.

Maar Lidia vindt, dat die oudste broer van Ank te zwart kijkt.

„Je kent hem niet, Lidia.” En dat is waar. Slechts 'n enkele keer zag ze hem in de boot, waarmee de vis gebracht werd. Ze vond hem lang zo aardig niet als Joep. „Waar heb je Joep gelaten?” vraagt ze.

En nu vertelt Ank, dat hij 'n vriend heeft, Herman Smit, die vroeger ook al in 't dorp woonde.

„O,” valt Lidia uit, „die naarling. Hij is 's hier geweest met z'n vader. Zo'n slappe hand geeft die jongen. Hoe komt Joep aan zo'n vriend?”

Dan zegt Ank wat ze van moeder gehoord heeft:

„Die jongen heeft onze Joep nodig.”

„Mooi is 't,” vindt Lidia verontwaardigd, „hoe komt je moeder eraan; zo'n jongen is toch geen doktersdrankje! Hij zal die leuke Joep maar bederven.”

„Och,” zegt Ank eerlijk, „onze Joep is zo gemakkelijk niet te bederven,” want dat heeft moeder ook gezegd.

„Gep vertelt vaak van jullie. Dat kleintje, daar is ze dol op. Die moesten jullie haar maar brengen, dan hadden Gep en ik ook nog 's wat.”

Ank lacht maar 'n beetje. Tinéke! stel je voor!

Lidia ziet dat glimlachje. Zo aardig is ineens Anks gezicht.

„'k Wou, dat jij m'n vriendin was, Ank,” zegt ze.

„Ik ook,” antwoordt Ank even spontaan.

„Dan moet je gauw weer 's hier komen.”

„Of jij naar ons.” Ze wou er bijvoegen: „Bij ons is 't veel leuker,” maar ze zwijgt nog net intijds, want zoiets te zeggen is niet aardig.

„Nu moet ik weg. Ik hoor Gep komen en 'k hoef 't standje niet te horen, als ze je mooie witte jurk ziet.”

Maar Ank krijgt ook haar deel. En ze is er niet aan gewend, zoals Lidia. 't Is Gep niet, maar 't gezicht van tante Henriëtte vertoont zich boven 't riet. En de woorden, die ze spreekt, zijn in 't geheel niet vriendelijk, zelfs onbillijk, vindt Ank, want zij krijgt 't grootste deel en ze heeft Lidia werkelijk niet geroepen. 't Beste is maar zwijgend de bui over je te laten gaan.

„En jij bemoeit je niet meer met dat visserskind,” zegt tante.

„Met geen één van 't Ruige Veld. Ik begrijp nu waar jij je manier van spreken vandaan hebt! Kom uit de boot, Lidia! — En zorg jij, dat je thuiskomt!” dit laatste tegen Ank.

Lidia staat nu op de wal. Ze is zo boos, dat ze tante wil tergen. Ze roept: „Dag, Ank, kom maar gauw terug, hoor! Mijn tante heeft hier niets te vertellen. Vader houdt net zoveel van jullie als ik. Dag, Ankie!”

Ank maakt, dat ze wegkomt. Al is ze dan maar 'n visserskind van 't Ruige Veld, ze is niet gewend aan zo'n toon tussen volwassenen en kinderen. Ze roeit met lange slagen, de boot schiet met 'n vaart vooruit.

Ze denkt — met alles wat ze heeft, is Lidia toch maar 'n zieltje. En ik zou best van haar kunnen houden als ze bij ons woonde op 't Ruige Veld.

Maar dat kan nu eenmaal niet.

HOOFDSTUK X

De herfst is gekomen met regen en harde wind. De wilde ganzen vliegen over 't Ruige Veld. Soms hoor je in de nacht hoog in de lucht hun schorre roep en dan denken ze daar: 't wordt winter. De kinderen kunnen de school nog bereiken over 't hoge pad. Maar als de herfststormen over 't waterland jagen, is meester 's ochtends verwonderd, dat de kinderen Holt er toch alweer doorheen gekomen zijn.

Geen denken aan, dat Joep na schooltijd nog naar Herman gaat, hij moet bij de meisjes blijven.

„Kindermeisje!” hoont Herman.

Maar Joep weet, 't kan niet anders. Soms gaat vader mee, al kan hij de tijd moeilijk missen, want juist de herfst brengt zwaar werk mee. Soms echter kunnen de storm en de regen zo fel uit 't noordwesten striemen, dat Joep alleen niet in staat is bescherming te bieden, al staan z'n grote jongensvoeten nog zo stevig op de grond. Maar als vader erbij is, gebeurt er niets.

Ank is nog 'n enkele keer naar 't Huis geweest. Ze heeft Lidia niet meer gezien. Soms, als ze spiedend opkeek naar de grote ramen, meende ze iets te zien bewegen, iets lichts. Maar of 't Lidia was? 't Is net, vindt ze, of die tante op de loer zit. Maar dat is natuurlijk onzin. Zoveel betekent Ank Holt van 't Ruige Veld niet. Ze zal gewoon Lidia verbieden naar haar toe te gaan. En zó brutaal en eigenzinnig is Lidia niet, om tegen die boze tante op te kunnen.

Ze heeft er Gep naar gevraagd. Die zegt: „Je hebt 't bij tante Henriëtte bedorven, meisje.” En Gep weet 't, want deze dame is in de keuken gekomen en heeft gezegd: „Hoor

's, Gep, je moet de vis maar uit de stad laten komen. Dat kan toch zeker evengoed." Maar Gep komt voor haar vrienden op. Stel je voor, ze heeft Jan Holt en z'n vrouw haar leven lang gekend en nu zal ze in de stad haar vis kopen! Ja, laat naar je kijken! Aan 't olijke knipoogje, dat ze na haar verhaal aan Ank geeft, kun je wel zien, dat tante Henriëtte het niet heeft gewonnen.

De kinderen zijn nu na schooltijd thuis. Dat is niet erg, want 't is in 't huisje op 't Ruige Veld wonder gezellig, zo allemaal bij elkaar, vader ook. Je hoeft niet allen in de kamer te zijn. Maar je weet ze ergens in huis. Soms hoor je ze zingen. Joeps bromstem komt uit de schuur, waar hij met Gerben vader helpt bij 't netten boeten. Ze werken er bij 'n grote acetyleenlamp en Gerben denkt soms, dat ze zo met z'n drieën wel 'n oud schilderij lijken, waarvan hij afbeeldingen zag in de boeken van meester.

Joep en Ank zijn weer dichterbij elkaar gekomen, al wordt 't nooit meer zoals vroeger. Maar dat hoeft ook niet, zegt moeder.

Na 't avondeten zit alles in de kamer bij de grote buiskachel. Dan zingen ze vaak met elkaar, terwijl iedereen werkt. Soms vertelt Liesbeth een van haar wonderlijke sprookjes in 't kwartier voor Tineke naar bed moet. Ze slaapt beneden in de kamer van vader en moeder, maar vader zal deze winter op zolder nog 'n kamertje timmeren voor Geerte en Tineke. Tineke verlangt er niet naar helemaal alleen boven te liggen als de stormen zo gieren en de elzetakken tegen de pannen slaan. Ze zal schrikken als er 'n pan naar beneden valt. De anderen geven daar niet om, ze vertellen de volgende morgen, hoeveel ze denken, dat er weer gegaan zijn. En dan 't harde tik-tik, dat de druppels maken in de dingen, die ze

hebben neergezet tegen het lekken. Als 't ene gat dicht is, zegt vader, dan heb je weer 'n ander. 't Huis wordt oud. Als 't schip met geld komt, zal hij 'n heel nieuw dak op de woning laten zetten. Maar dat geldschip blijft altijd weg.

Nee, dan slaapt Tineke liever zoals nu in 't kleine bedje tegenover de bedsteedeuren. Als je je oor tegen 't beschot legt, hoor je nu en dan 't zoemen van de stemmen der anderen. En soms, als 't heel stil is, klinkt door de achterste wand 't geluid van Blinkie, die zich beweegt. Dat alles is zo veilig. Want Tineke is maar 'n bang klein dingetje. Een moeders-kindje is ze, de jongste.

Binnen kibbelen de kinderen wel eens, natuurlijk. Er loopt 's een kleinigheid mis. Soms wil de een nu juist dat werk of dat plaatsje, dat de ander ook juist gekozen had, of iets van dien aard. Vader hoort 't niet eens en moeder zegt er niets van. Ze weet wel, 't is maar als 't sissen op 'n warme plaat — bats — en 't is weg. Niemand denkt er meer aan en de gezelligheid wordt er niet door gebroken. Ze menen 't allemaal veel te goed.

Ank denkt vaak aan Lidia. Die moet dat alles missen. Haar leven lijkt op een van de sprookjes van Liesbeth, vindt ze. Ze stelt zich 'n kamer voor, die ze nog nooit gezien heeft en die ze zich dus zo mooi en hoog en licht kan denken als ze zelf wil. En daarin is dan Lidia, zo fijn gekleed als 'n prinsesje, 'n ontevreden en bedroefd prinsesje. Vader weg — geen moeder — alleen maar 'n tante, die in Anks ogen 'n boze fee is, en beneden in de keuken Gep.

Misschien zou tante Henriëtte verwonderd zijn als ze wist, dat in 't Ruige Veld op zo'n donkere avond een meisje, voor haar bed geknield, vraagt om ook wat geluk voor haar vriendinnetje Lidia Lindensteyn. . . .

Dan komt de winter. Niet met sneeuw en ijs, maar met stille sombere dagen, die zo kort zijn, dat meester soms de kinderen Holt vroeger uit school laat gaan, zodat ze niet bij donker over 't hoge pad moeten.

Herman klaagt: „Aan jou heb 'k niets tegenwoordig, Joep!” Maar deze troost hem. De kerstvakantie nadert en dan mag hij naar huis. Herman werkt tegenwoordig, meester is niet ontevreden. De steun van Joep heeft hem heel wat geholpen en 't rapport zal wel schappelijk zijn. Joep hoopt 't van harte. Hermans gezondheid wordt ook beter. Z'n gezicht is niet meer zo wit en z'n polsen zijn niet zo slap.

Maar er is ook iets gebeurd, wat zelfs Joep niet weet. Oom Harm was laat naar de molen geweest, omdat hij 'n geluid meende te horen, dat er niet zijn moest. De wieken waren toch wel goed vastgelegd? Dat was in orde. Maar toen hij terugkwam door de donkere stormnacht, ontdekte hij licht in Hermans kamer. Slechts 'n flauw zwak licht, dat soms weg was, soms vreemd flikkerde. Hij was in 'n ogenblik binnen en juist op tijd. 't Laken van Herman z'n bed brandde, 't was nog maar 'n smeulend vlammetje dicht bij Hermans hand. Daar lag de sigaret en ernaast 'n boek. De petroleumlamp, waarbij hij had gelezen, was uitgebrand, maar 'n andere brand was aangestoken, waarvan hij niets wist. Deze was spoedig geblust, maar wat had kunnen gebeuren bij deze vliegende storm: 't Huis, de molen, het dorp. Nooit zal Herman het pak slaag vergeten, dat hij die nacht gehad heeft. Maar buiten dat pak heeft hij ook de schrik te pakken; zoiets zal hij nooit, nee, nooit weer beginnen.

Er is kans geweest, dat hij regelrecht naar huis terug moest. Maar meester heeft de molenaar overgehaald hem te laten blijven. Er kon hier nog wat van hem terechtkomen. Maar in

de stad. . . . Oom Harm begreep het wel. Verkeerde vrienden — waar moest dat heen! Hij was toch ook nog maar het enige kind in de familie.

Dus gaf oom toe, tot blijdschap van Dien, die vond, dat men toch zo hard niet moest wezen.

Sint-Nicolaasavond komt. Herman krijgt van thuis prachtige cadeaus, want ze hebben het niet nodig gevonden de ouders in te lichten, dat kan altijd nog.

Lidia wordt met allerlei dingen verwend. Maar ze heeft al zoveel. En tante Betsy blijft maar weg.

Op 't Ruige Veld komen er geen cadeautjes. Op vijf december geeft moeder de kinderen geld mee, zodat ze elk 'n flinke taaipop kunnen kopen bij de bakker van 't dorp. En ook een voor Gerben en Tineke. Dat is alles. Maar wat geeft 't. Twee feesten kun je toch niet in één maand vieren, als je visserskinderen bent van 't Ruige Veld. Het Kerstfeest nadert en dat is hùn feest. Daarvoor wordt elke week iets weggelegd van 't o zo geringe zakgeld, 't gehele jaar door. Veel is 't nog niet wat ze hebben, maar 't ligt bij de presentjes, die ze voor elkaar maken, toch ook niet aan de waarde. Want alles wordt zelf gemaakt. Er is wekenlang zo'n heerlijke geheimzinnigheid. Die zweeft overal. Nooit is er één daar, waar je hem verwacht. Joep? Ja, waar is hij? Geen die 't weet en als ze 't al weten, dan zeggen ze 't niet. En bij de anderen is 't hetzelfde. Ze gebruiken elke vrije minuut. Soms klinkt ergens 'n kreet: o, ben jij daar? Wegblijven! Dan is er 'n gestommel, een la wordt dichtgeschoven, een kastdeur gesloten. Moeder kan soms haar kinderen niet vinden. Ze zitten op de gekste plaatsen en 't is gelukkig, dat er zo'n grote zolder is. Daarmee kun je al heel wat beginnen.

Dit jaar zal er echter iets bijzonders zijn! En dat vraagt ook

tijd, al sedert begin november. Het zangkoor viert z'n twintigjarig bestaan. En dit koor betekent heel wat voor 't dorp en z'n omgeving. Op de repetitie ontbreekt zelden iemand, al moet men er nog zulke einden voor fietsen of lopen. Want de mensen van 't waterland zingen graag. Het zal 'n mooie avond worden, daarvan is ieder overtuigd.

Mevrouw van de dominee heeft 'n soort cantate in elkaar gezet van bekende kerstliederen. Het hele dorp is er vol van. Op 'n dag in november roept meester in 't speelkwartier vijf kinderen bij elkaar. 't Zijn de beste zangers van de school. Ook Liesbeth is erbij en Geerte. Een van 't groepje zal gekozen worden om solo's te zingen. Wie zal het zijn? Ze zwijgen alle vijf. Wie zal er durven zingen, zo maar voor al die mensen, alleen? Geerte durft het. Maar ze zegt ook niets, je kunt jezelf toch maar niet aanbieden? Haar grote ogen glijden naar meester, naar de anderen, want 't is niet alleen dat ze durft, ze zou 't zo heel graag doen. Maar 't blijft in 't lokaal doodstil.

Dan zegt Liesbeth: „Onze Geerte?” en de anderen vallen verlicht in: „Geerte. Ja, meester, Geerte!”

„Dus is 't in orde,” lacht meester, „met algemene stemmen Geerte.”

Hij wist niet recht wie te kiezen. De kinderen moesten 't ook durven, anders werd 't niets. En 't was een idee van mevrouw Vermeer. Die stelde zich er heel wat van voor. En 't was misschien ook wel aardig één kind tussen al die leden en oud-leden!

Liesbeth is blij, dat het zo gelopen is. Zij zingt niet graag voor vreemde mensen. Wel als ze alleen is en vooral in de vrije natuur. Dan zingt ze zoals 'n vogel doet, zo maar. Als iemand

erop let of 't wel precies goed gaat, dan is haar genoeg zo groot niet meer.

Meester zegt: „Praat er thuis nog maar niet over. Wij zullen moeder wel even polsen.” Hij weet, dat, als moeder het goed vindt, vader het zéker toestaat. Waarom ook niet? Doch er is 'n waarom en dat vertelt meester ook. Liesbeth haalt even de wenkbrouwen op en Geertes mond vertrekt. Of moeder dat goed zal vinden? O, ze hoopt 't zo.

De volgende zondagmiddag zijn ze allemaal thuis. Buiten is 't nevelig en er valt 'n lichte regen. 't Is heel stil op 't Ruige Veld. Alles leest, zelfs Tineke, die er door al de leermeesters om haar heen al heel wat van kan. Haar kleine vinger wijst bij, haar lippen spellen zonder geluid.

Dan komt er bezoek. 't Zijn dominee en zijn vrouw.

Liesbeth snelt naar de deur en opent. Tippie is haar al voor. In deze stille tijd vindt hij 't prettig als er bezoek komt. Van leurders moet hij niets hebben, maar vrienden springt hij in z'n vreugde bijna omver.

„Stil, Tippie.” Liesbeth neemt hem bij z'n halsband en met elkaar gaan ze naar binnen.

Wat is er met Geerte? Moeders oog valt toevallig op haar. Er stijgt 'n kleur in haar wangen, haar ogen glanzen en haar adem komt kort en vlug. Ja, er is iets met Geerte!

Op 'n gebaar van moeder gaan ze allemaal naar de keuken. Gerben kan blijven, die hoort soms al bij de groten. Hij staat op. „Wil ik ook even gaan?” vraagt hij beleefd.

Mevrouw lacht. „We hebben je misschien wel nodig,” zegt ze.

Dit horen de kinderen nog en ze begrijpen: nu gaan ze vragen of Geerte zingen mag.

Liesbeth zegt: „Moeder vindt 't vast goed.” Maar Geerte twijfelt.

„'t Is om de jurk.” Want 't meisje, dat de solo's zal zingen, krijgt 'n lange witte jurk aan. Van 'n soort stof zoals Lidia soms draagt, heel soepele, fijne, witte wol, Liesbeth en Geerte hebben 't gezien. En 'n brede zijden ceintuur met 'n strik op zij, die evenals de jurk tot op de grond hangt. Er was 'n plaat van. Als moeder die ziet! En de jurk zou in de stad gemaakt worden in de zaak, waar de stof werd gekocht.

In de keuken heerst grote spanning. Behalve Tineke weten ze er allemaal van. Zelfs Joep.

Geertes kleur is weggetrokken. Ze zit stil in 'n hoekje en kijkt voor zich uit. Ze ziet erg bleek.

„Trek 't je zo niet aan,” raadt Ank, „want 't kan tegenvallen.”

„Wil je 't zo graag?” vraagt Liesbeth. En Geerte knikt heftig met haar hoofd. Ze kan niemand zeggen hoe graag. En als moeder eenmaal nee zegt, is 't uit. Daar kunnen vader en Gerben ook niets aan doen.

Als moeder toestemt, zal ze daar staan in die grote zaal en zingen. Zingen van 't Kindeke Jezus, dat geboren werd om al de mensen op de wereld te redden. En waarvoor geen plaatsje was dan 'n kribbe en 'n stal. Er is niets wat ze liever doet, dan voor Hem te zingen, maar moeder zal 't niet goedvinden. Ze weet, dat die haar ijdel noemt. En dat is ze ook. Dat zit in haar, ze voelt het soms. Maar er is ook iets anders in haar. Dat is haar liefde voor het Kindeke. Daar zou ze alles voor willen doen en alles aan willen geven. Maar ze heeft niets te geven dan haar zingen. Nu is ze zo bang, dat moeder zal zeggen: „Nee.” Want ze zal denken: „Voor zoiets moet je 'n zuiver hartje hebben en onze Geerte is ijdel.” Ze weet niet hoe innig

Geerte aan God heeft gevraagd om die ijdelheid uit haar hartje weg te nemen. 't Duurt lang, voordat moeder hen terugroept. Liesbeth moet toegeven, dat is niet 'n goed teken! De thee is gezet. Nu nog even trekken en dan kan alles straks mee naar binnen. Ank is al in de kelder gedoken met 't melk-kannetje. Joep is weer verdiept in z'n boek. Het is er een van oom Harm en 't staat vol platen met kevers. Tinekes grote ogen kijken wat bevreemd rond, de eigenaardige spanning heeft zich ook aan haar meegedeeld.

Geertes handen liggen gevouwen op de tafel. Hoe moet je dit nu zo lang uithouden!

Ank zucht even. Ze zegt: „'t Was gemakkelijker als moeder niet zo secuur was.”

„Makkelijker, maar niet beter,” wijst Liesbeth als oudste dochter terecht.

Ank zwijgt. Daar heeft ze niets tegenin te brengen. Maar ze vindt, dat 't te lang duurt.

„Klop 's, Liesbeth en zeg dat de thee klaar is.”

„Doe jij 't,” geeft deze terug. Stel je voor! Kloppen! Dat is 'tzelfde als te zeggen:

„Hallo daar, zijn jullie nu eindelijk klaar?”

De deur wordt geopend. De kinderen kijken. Zelfs Joep.

„Moeke,” ademt Geerte, want spreken is 't niet.

Moeder komt binnen, ze loopt op Geerte toe, buigt zich voorover en legt haar hand op 't blonde haar.

„Wou je zo graag mooi zijn, meisje?”

„Dat is 't niet, moeke,” fluistert Geerte.

Even peilen moeders ogen die van 't kind. Ze zegt:

„Dan is 't goed, Geerte.” Want sedert 't geval met 't lichtblauwe schortje is moeder niet meer zo bang voor Geertes ijdelheid.

Enige dagen voor Kerstmis zitten moeder en Liesbeth samen in de kamer. Ze zijn alleen. Is 't soms niet net of 'n kamer weet, dat er iets bijzonders gebeuren zal? Hoe goedig omsluit hij moeder en kind. Hoe wonderlijk stil is 't. Ja, wonderlijk! Liesbeth schikt wat naar moeder toe, want ze ziet aan moeders gezicht: ze wil haar iets vertellen! En niet maar iets gewoons. Wat is 't dat moeders gezicht zó lief en zó innig maakt?

„Liesbeth,” zegt moeder. En dan is 't plotseling of Liesbeth begrijpt wat komen gaat. Zo maar.

„Van 't voorjaar zal er bij ons weer 'n kindje zijn,” zegt moeder.

„O, moeke.” 't Gezicht van 't meisje licht op. Is er iets wat liever en teerder is, dan zo'n heel klein kindje? En dat ze dat nu juist tegen Kerstmis horen mag. Een kindje!

„Je bent onze oudste dochter,” vervolgt moeder. „Vader en ik vonden, dat je 't moest weten, dat zal zo'n steun voor ons zijn.”

„Ik ben blij,” zegt Liesbeth.

„Mooi, mijn kind.” Moeders ogen glanzen. Is er in haar moeilijk leven ook niet 'n overvloed van geluk?

„We zijn dankbaar, Liesbeth.” En deze begrijpt dit. Ze vindt 't zo mooi, dat ze met vader en moeder dit geheim mag delen. Ze praten erover met kleine vriendelijke woorden. Ja, 't duurt nog 'n tijd, later zullen de jongere kinderen 't ook weten, maar nu nog niet.

Ze besluiten, dat Liesbeth na Kerstmis van school zal gaan. Want haar hulp zal de hele dag nodig zijn. Er is nu nog meer te doen dan anders.

De avond voor Kerstmis is de uitvoering van 't zangkoor.

Allen van 't Ruige Veld gaan er naar toe. Tippië moet dan maar op 't huis passen. 't Is heerlijk, dat 't juist deze dagen zulk mooi stil en vast winterweer is. Zo kan Gerben ook meegaan, al is 't voor hem altijd 'n heel eind.

Maar wat gebeurt er nu?

Als ze gereed zijn om weg te gaan, komt er 'n rijtuig over 't hoge pad en houdt stil voor 't huis. Dit is iets wat eigenlijk nooit voorvalt. Is 't werkelijk 'n rijtuig?

De kinderen snellen naar de deur, ja, ze zien de lichten, ze horen 't schrapen van 'n paardehoef. De koetsier staat al op de grond. 't Is de vader van Sjouk, Geertes vriendin. Ja, ze hebben besloten hen af te halen. Moeder, de meisjes en Gerben. Met wat goede wil kunnen ze er wel allemaal in. Zo'n beetje op elkaars schoot. Vader en Joep kunnen wel lopen. En zo zullen ze teruggaan ook.

Als allen 'n plaatsje hebben, zegt Sjouks vader lachend: „'k Heb m'n wagen volgeladen. . . .” Ja, dat mag hij wel zeggen. Maar was er ooit 'n wagen volgeladen met blijer en glanzender gezichten?

En 't werd helemaal 'n avond, waar glans over lag, waar men nog lang over sprak in 't dorp.

Nooit had 't koor zo goed gezongen. Zo machtig was 't geluid, zei men, dat 't wel leek of de hele zaal scheen te trillen. In de stilte, die daarna viel, kwam 'n klein meisje naar voren, in 't wit. Ze zong:

„Er is 'n kind geboren in koude winternacht.”

Later zei 'n oud vrouwtje: „Dat meisje zong of ze zilveren klokjes in haar keel had. . . .”

Na de pauze zong ze nog meer. Tussen de koren in klonk telkens haar stem zuiver en helder op. Toen was 't uit. De dominee dankte en de zaal stroomde leeg.

Ank had in de pauze gezien: Lidia was er met haar vader. Ze zag Ank ook, ze knikte en glimlachte. Ank vond 't fijn, dat ze er was, en dat ze Geerte ook had horen zingen. Net of ze daardoor weer dichterbij elkaar waren gekomen. Er zou nog 'n feestelijke bijeenkomst worden gehouden, waar chocola werd gepresenteerd en koek. Maar moeder was moe en ze wou graag naar huis. Geerte zag zo wit als 'n doekje. Ze vonden 't allemaal best om weg te gaan, want morgen was hun eigen Kerstfeest en dat kon toch nergens zó mooi en zó goed zijn als thuis op 't Ruige Veld.

HOOFDSTUK XI

Er komt nog ijs. Dat is iets heerlijk voor de kinderen. Alleen voor Gerben is het elk jaar weer 'n moeilijk ding. Vader rijdt prachtig, daar zijn ze het allen over eens; er is geen een die tegen Jan Holt aan kan. Toen hij jonger was, heeft hij menige prijs gewonnen en met 'n streek, alsof 't niet de minste moeite kostte. Dat doet 't ook nu nog niet.

Joep probeert 't ook zo te doen. Het lukt nog niet, maar wat niet is kan komen en hij rijdt al aardig goed. Op de wedstrijd voor schoolkinderen kreeg hij 'n tweede prijs. Een zoon van boer Bliet kreeg de eerste, die heeft hij ook verdiend.

Ze kunnen nu allemaal flink rijden, de Holtjes, behalve Gerben natuurlijk. Liesbeth is de beste van allen. Maar die zie je deze winter niet zoveel op 't ijs. Ze gaat wel eens, maar alleen als een van de anderen thuis is. Ze is ook van

school. Groot wordt Liesbeth. Dat vindt moeder ook. Ze heeft zo'n steun aan haar oudste dochter. En alles gaat vrolijk en zonder moeite. 't Is net of ze alles wel op haar jonge schouders nemen wil.

Dan Ank, die rijdt nog beter dan Joep. Op de schoolwedstrijd voor meisjes was ze vooraan. Ieder dacht, dat zij 't winnen zou, ook vader, die aan de kant toekeek. Bij de voorlaatste rit viel ze over 'n scheur, de anderen schoten haar voorbij. Ank was eraf, het was 'n heel ding voor haar, ze had zich ook nog bezeerd, 'n knie bloedde. Ze hinkepinkte naar de kant van de baan, waar 'n groepje van haar klas stond. Ze had behoefte zich 'n beetje te laten beklagen en trok wel wat meer met haar been dan eigenlijk nodig was. De meisjes drongen om haar heen. En de uitroepen van medelijden met haar wanbof deden haar zichtbaar goed. Ineens was vader erbij. Hij vroeg: „Wat nou, Ankie? Een tuimeling? Ja, dat kan gebeuren. Laat 's zien die knie, dat valt wel mee, zou ik zeggen. Je moet maar denken, als jij de prijs niet hebt, is 'n ander er gelukkig mee. Wie daarom beklaagd wil worden, moet niet aan 'n wedstrijd meedoen.”

Dat was 'n hele redevoering voor vader, maar er was niets tegenin te brengen. Ank kreeg 'n doekje om haar knie en reed weer monter de baan rond, buiten de touwen.

Nu is dat gevalletje alweer vergeten. Ze rijdt met Geerte. Ze proberen samen een lange keurige streek. Soms hebben ze moeite om niet te vallen en dan schateren ze van de lach. Tineke krabbelt in 'n veilig hoekje wat heen en weer.

Op 't Lange Meer is 't een en al zon en een en al vreugde.

Gerben ziet dit alles aan. Hij staat bij Blinkies wei en houdt zich vast aan 't hek. Vader is al lang verdwenen, die ging verder over de wijde sloot en zal wel een of ander doel heb-

ben. Maar de anderen komen keer op keer voorbij. Ze rijden om het kleine eiland, waar ze de vorige zomer gekampeerd hebben en je ziet ze telkens terug.

Daar is Joep met Herman Smit. Ze hebben gedacht, dat hij misschien niet meer terug zou komen, maar hij blijft nog tot de grote vakantie. 't Is nu januari, dus dat duurt nog wat. Dokter Smit is verbaasd hoe goed hem juist die laatste weken gedaan hebben en op school was 't ook heel wat beter. Als hij zo doorgaat, zal de H.B.S. dit jaar voor hem openstaan. Dat is meer dan de dokter verwachtte. 't Heeft de moeder tranen gekost, maar vader was als 'n rots, dus was er ook al niets aan te doen.

Nu heeft hij in elk geval dit ijsvermaak op 't Lange Meer bij windstilte en zonneschijn en tracht hij de herinnering aan de ijsbaan in de stad, aan muziek, vlaggen en allerlei heerlijkheden in de vrolijke ijstent te vergeten. Hij maakt niet veel van 't schaatsenrijden, maar het kan beter worden: zo met Joep aan 'n stok vindt hij, dat 't nog heel wat lijkt.

In Gerben is 'n gevoel, dat hijzelf niet thuis kan brengen. Zo schrijnend is het. Hij heeft zo goed kunnen schaatsen. „Dat wordt net z'n vader,” hebben ze in 't dorp gezegd. Maar wat begin je met één been? Je mag hier staan in de wei en je met beide handen aan 't hek vasthouden, de kruk er tegenaan gezet. Want anders glijdt dat ding onder je uit en lig je voor je 't weet tegen de grond. O, dat hij, juist hij, dit heeft moeten ondervinden!

Het is weer 'n uurtje, waarin hij fel op zijn tanden moet bijten om z'n verdriet te verwerken en er doorheen te komen. Maar 't moet — 't moet!

Daar komt Tippië. De baas is er van door, dus zoekt hij een van de anderen. Hij springt niet tegen Gerben op, dat doet

Tippie nooit. Z'n hondeverstand lijkt hem te vertellen, dat dit 'n veel te gevaarlijk spelletje is voor de jonge baas. Hij heeft toch nooit dat wonderlijke been en de kruk kunnen begrijpen. Maar dat je er voorzichtig mee moet zijn, voelt hij. „Tippie,” zegt Gerben, „beste hond.” Het hondje springt vrolijk blaffend om hem heen. Hij is zo blij met 'n vriendelijk woord, en voor Gerben is de aanhankelijkheid van Tippie op dit ogenblik werkelijk 'n kleine troost. Alleen zijn en vergeten staan tussen al die vreugde, het is zwaar. „Ik ben maar een gekortwiekte vogel,” denkt hij.

De vorst duurt niet lang. Dan wordt 't een kwakkelwinter, regen, mist en soms zware stormen, die 't water van 't Lange Meer zwiepen, zodat het tegen de oevers slaat. Deze zijn thans kaal en leeg, omdat het dorre riet met z'n zilverglanzende pluimen in de winter overal weggesneden is. Vader heeft er menige flinke daghuur aan verdiend. En dat is goed, vooral omdat nu spoedig 't huis op 't Ruige Veld weer 'n kleine bewoner erbij krijgt. Ze weten nu allemaal, dat er in

't voorjaar een kindje komt en ze vinden 't prachtig. Maar zo vol ervan als Liesbeth zijn de anderen niet. Die is ook hele dagen om moeder heen en werkt en zorgt.

De lente komt vroeg dit jaar. Reeds in februari groeit de kamperfoelie tussen de kale takken van het wilgen- en elzen-gewas.

In april komen de vogels, de rietzanger, de karekiet en veel andere. 't Jonge riet schiet op en 't is in 't moerasland 'n gezang en gesnater van al wat er vliegt en zwemt. De wilgen staan vol gouden stuifmeelkatjes. Dan komen ook de andere bloemen, de dotters en vergeet-mij-nieten en nog zoveel meer, dat ze niet zijn op te noemen. De weiden zijn lila van de pinksterbloemen. Het is de mooiste tijd van 't jaar.

Herman beweert: „Joep, ik heb niets meer aan je,” en 't is niet de eerste keer dat hij dit zegt.

„Ga dan mee,” zegt Joep, die nu elk vrij uurtje buiten doorbrengt en liefst op of tussen 't water.

Herman is geen held in zulke dingen en Joep vindt 't best. Het echte vertrouwen in Herman heeft hij niet meer. Wanneer dit gekomen is? Misschien al, toen hij de schuld kreeg van 't gebroken raampje en van veel andere dingen. Nooit kon je zeggen: Herman heeft het gedaan.

't Is net of langzamerhand Joeps ogen opengaan. In de winter is er iets gebeurd, wat hem erg heeft gehinderd. Er lag sneeuw en ze gooiden met sneeuwballen. 't Was een formeel sneeuwballengevecht tussen de jongens. Toen viel er ergens 'n bal vlak bij Joep, hij spatte uit elkaar en Joep zag, dat er 'n steen inzat. Wie had die gegooid? Herman? Hij ontkende heftig en zeker was Joep niet. Maar ook niet van 't tegendeel. Hij had 't land aan zichzelf, dat hij z'n vriend van zoiets kon verdenken. Maar vergeten kon hij het niet, want Herman heeft

wel meer iets ontkend, wat Joep meende, dat hij gedaan had. Elke jongen haalt wel 's iets uit, wat niet door de beugel kan, maar als 't erop aankomt, zeg je: „Ik heb 't gedaan.” Herman niet, „die is zo glad als 'n aal,” zeggen de jongens.

Eens gooide hij met 'n steen naar 'n jonge kat. „Wedden dat ik het beest raken kan, Joep!”

Joep wou z'n hand nog tegenhouden, maar de steen suisde al door de lucht. Hij raakte 't dier niet, maar daar werd het niet veel anders van. Joep kan de gedachte daaraan niet kwijtraken.

Of was het toch geen menens geweest en wou hij opzettelijk misgooien? Misschien wou hij alleen Joep plagen. Dat deed hij de laatste tijd toch graag, te graag, vond Joep.

Nu zegt Herman: „Goed, 'k ga met je mee.”

Joep haalt z'n schouders op. Z'n stem klinkt onverschillig: „Jij moet 't weten.”

„Je wou me nog altijd 't vogelnest laten zien, dat je gevonden hebt tussen 't riet.”

Joep zwijgt. Daar moet hij eerst nog 's over denken. Hij houdt z'n vondsten altijd zorgvuldig geheim, behalve voor z'n huisgenoten. Die zullen nooit 'n vogel hinderen, maar Herman? Zover is z'n vertrouwen al geslonken.

„Je bent 'n mooie vriend,” zegt Herman.

Dat is toch eigenlijk zo!

Joep geeft toe: „Nou, vooruit!”

Ze gaan nu samen over 't waterweggetje, dat vanuit 't Ruige Veld voert naar 't Lange Meer, achter, bij de dobbe. Aan de ene kant is er 'n brede groene rietkraag, aan de andere kant 'n ondiepe sloot vol kroos en ontluikende waterbloemen. 't Is hier mooi in de zon en onder de blauwe lentehemel. De jongens hebben geen oog hiervoor. Ze sluipen voort, zo geruis-

loos mogelijk. Herman vindt 't reusachtig; alsof ze Indianen zijn op 't oorlogspad. Voor Joep is 't geen spel, maar ernst. Hij weet aan 't waterweggetje een karekietennestje. Je hoort de vogel roepen „kerr-kerr-kiet”. Nu hier, dan daar. Er zijn er twee die roepen, dan is 't nestje waarschijnlijk voor 't ogenblik verlaten, dat zouden ze dan treffen. Want als de vogels vermoeden, dat er toeschouwers zijn, bereik je niets, dan blijven ze eenvoudig weg. En 't is zo'n mooi gezicht, die kleine dingen aan 't werk te zien. Hij zou hier uren kunnen zitten, als hij tijd had.

Plotseling staat hij stil. Daar heb je ze. Eerst de ene, dan de andere. Ja, dit is precies de plaats van 't nest. Hij grijpt Herman bij de arm en duikt zo diep mogelijk weg. Herman is er helemaal in. Hij doet precies wat hem beduid wordt. Als de beide vogels weer zijn weggevlogen, laat Joep zich op z'n knieën neer, buigt met 'n stokje de rietstengels wat uiteen en daar is het nestje! Het is gevlochten om en door enige dicht bij elkaar staande stengels. Nu ze er ver voorovergebogen in kijken, zien ze welk 'n wonderlijk fijn stukje werk dit groenachtige nestje is.

„Stil,” sist Joep plotseling. „Terug! op je hurken.”

Daar komt een karekiet. Hij is klein en grauw als 'n mus. Dan komt de andere met in zijn snavel 'n vezeltje. Ze gaan aan 't werk. Samen trekken ze op de een of andere manier de vezel door hun kunstig bouwseltje. Als het voor elkaar is, vliegt 't eerste vogeltje omhoog en in de top van 'n rietstengel zingt hij van louter geluk en tevredenheid z'n kerr-kerr-kiet. Dan vliegt ook de andere heen.

Joep staat voorzichtig op en diep gebogen verlaten ze hun plekje. Even verder gaan ze zitten aan de wallekant.

„k Heb natte knieën,” zegt Herman.

Joep lacht. „Dat moet je ervoor over hebben. Je wou mee — maar voor 't nesten zoeken is zo'n mooi pak geen dracht.”

„Er waren geen eieren in.”

„'t Is de tijd nog niet. In mei gaan ze leggen.”

„Dan wil ik er 'n paar,” zegt Herman, „voor oom z'n verzameling.”

Joeps gezicht betreft. „Zeg dat nog 's.”

Herman grinnikt: „Je bent toch niet doof: als de karekiet eieren in z'n nest heeft, dan haal ik er 'n paar uit voor oom z'n verzameling. Heb je 't nu verstaan?”

„'k Heb 't verstaan, maar als je dat in je hoofd haalt, dan ben je lang niet gelukkig.”

„Hoe dan?”

„Als je de eieren er uithaalt, sla ik je tot mosterd.”

Herman schatert. „Hoor hem!” Joep is 'n half hoofd kleiner dan hij. En Herman heeft met z'n stevige vuisten nog nooit kennis gemaakt, want Joep is geen vechtersbaas.

„'t Nest is toch zeker niet van jou, ik heb er evenveel recht op.”

„Je blijft er af. 't Is niet van jou en niet van mij. 't Is van de vogels zelf, zo denk ik erover!” zegt Joep boos.

En als de goedge Joep boos wordt, dan is 't geen kleinigheid.

„'k Heb je 't nest laten zien en dat vond ik al lang niet leuk. Maar als je je handen er niet afhoudt, dan. . . .”

„Nou,” sust Herman. „'k Zal m'n vingers er niet aan branden, hoor. Maar dwaas vind ik het! Want de verzameling waar jij zo gek op bent, die eieren zijn toch zeker ook uit de nesten gekomen.”

Joep weet precies hoe dat in elkaar zit. Hij heeft in de boeken gelezen, hoe voorzichtig de echte verzamelaar te werk gaat. Als de vogels merken, dat er iemand bij z'n nest is geweest,

durven ze niet meer terug te komen en alles wat ze met inspanning van al hun kleine krachten dag aan dag vervaardigd hebben, is voor niets geweest. Hij bedwingt zijn boosheid en vertelt Herman alles wat hij ervan weet, met geen ander resultaat, dan dat deze zegt:

„Nou, dan is 't nest weg, en wat dan nog?”

„Als *dit* nestje weg is,” bromt Joep, „of later de eieren eruit, dan weet ik wie 't gedaan heeft.”

„Klets!” Herman grinnikt. „Wie 't doet, zal z'n naam er niet bijzetten. Er zijn nog anderen, die nesten kunnen zoeken.”

„Nee,” zegt Joep, „hier op 't waterweggetje? Niemand! Dat is van ons.”

„Dus je vertrouwt mij niet?”

En voor Joep over z'n antwoord heeft gedacht, is het eruit:

„Nee, en 'k heb je al lang niet meer echt vertrouwd.”

Herman springt op. „'k Groet je, Joep Holt.”

Hij loopt met lange stappen 't weggetje op. Joep kijkt hem na. Hij heeft geen spijt, geen ziertje. Er is eerder 'n gevoel van verlichting in hem. Zo, dat is dat, Herman kan opvliegen!

Op school zeggen de kinderen: „Herman en Joep hebben ruzie,” en meester denkt: „Daar is wat tussen die twee.”

De twist luwt echter. Herman kan Joep niet missen. Er is al gauw 'n som, waar hij geen touw aan kan vastknopen. Hij doet kalmweg of er niets gebeurd is. En wat doe je daaraan? 'n Dag of tien later loopt Joep weer op 't waterweggetje. Dit is zo nattig niet meer. 't Heeft 'n hele tijd niet geregend. Hij wil 's gaan kijken, hoe 't met zijn karekietennestje is. Vorige week zag hij 't eerste ei. Nu zijn er natuurlijk meer. 't Is woensdagmiddag en hij heeft best tijd er op z'n gemak 'n poosje voor te nemen. Er komt iemand aan. Joep tuurt,

wie kan dat zijn? Dan ziet hij 't: 't is Herman. Hij komt van de kant, waar Joep 't nest weet.

Een vermoeden komt bij Joep op. Hij blijft staan en wacht.

Herman ziet hem niet, hij is vol aandacht voor wat hij in z'n beide handen houdt. Hij heeft geen idee, dat Joep in de buurt is, totdat deze hem toebijjt:

„Herman!”

Herman schrikt op. Hij wil wat hij vasthoudt gauw achter z'n rug verbergen. 't Is te laat. Joep heeft 't al gezien: 't is het karekietennestje en daarin twee eieren.

„Leg neer,” zegt Joep.

„Waarom? 'k Heb ze nu eenmaal,” zegt Herman. Hij kijkt wat bevreesd naar Joeps gezicht. Zó heeft hij hem nog nooit zien kijken.

„Leg neer,” herhaalt Joep. Z'n stem is kort en hees.

Dan ligt 't arme verformfaaide nestje met z'n thans waarde-loze eieren in 't gras.

„En wat wil je nou?” vraagt Herman.

„Vechten,” zegt Joep. „Kom op!”

En dan vechten ze. Mocht Herman gedacht hebben, dat hij Joep aankon omdat hij groter en ouder is, dan ziet hij al gauw in, hoe hij zich vergist heeft. De stevige vuisten van Joep en z'n grote verontwaardiging erbij zijn hem te sterk. Na 'n tijdje kan hij niets meer beginnen en Joeps slagen treffen hem overal.

„Hou op!” steunt Herman.

Joep houdt op. Hij trekt Herman omhoog en gooit hem dan met 'n stevige duw van zich af. Ze staan nu op de hellende slootkant en terwijl Joep zich omdraait, kan Herman zich niet meer houden en rolt in de sloot.

Joep hoort hem roepen. Hij kijkt even om en ziet Hermans

gezicht. Dat is in orde, ziet hij, er is hem niets overkomen van die duik. Hij scheldt en raast tegen Joep, maar deze trekt zich er niets van aan. De sloot is zo goed als droog, dus hij zal zich er best zelf uithelpen. En als 't niet gemakkelijk gaat met de gladde hoge wal, des te beter, hij heeft 't verdiend.

Liesbeth was in de groentetuin en heeft 't gevecht in de verte gezien. Ze draaft 't weggetje op om de jongens uit elkaar te halen.

Vechten! Herman en Joep! Hoe is dat nu?

Joep gaat haar tegemoet, hij is nog rood van inspanning.

„Joep,” roept Liesbeth. „Wat moet dat toch? Jij en Herman. . . . vechten?”

„Die,” zegt Joep en in z'n stem klinkt grote verachting.

„Kijk maar!”

Daar ziet Liesbeth de oorzaak van de twist en ze begrijpt Joep.

„Je moet hem er toch uithalen.”

„Nee,” bromt Joep, „hij is daar best!” en vervolgt zijn weg naar huis zonder nog eenmaal om te kijken.

Dus loopt Liesbeth door en ziet Herman. Net als ze bij hem is, lukt 't hem tegen de gladde wal op te klauteren en staat hij op de kant. Hoe ziet hij er uit. Al was er weinig water in de sloot, modder en kroos was er genoeg!

„Zo'n ongeluk,” scheldt hij en schudt z'n vuist achter Joeps rug.

„Schreeuw maar niet zo,” zegt Liesbeth, „en ga mee, 'k zal je wel afspoelen.”

En dat gebeurt. Ze put 'n emmer water uit de regenbak, haalt 'n boender en 'n oude dweil en zo schuurt en wrijft ze 't ergste vuil van Herman z'n kleren; zelf moet hij maar voor z'n gezicht en handen zorgen.

Dan gaat hij weg. Bedanken doet hij niet. Hij is nog nooit zo kwaad geweest. Van z'n leven niet! Eerst heeft hij 't tegen een kleinere jongen moeten afleggen, toen is hij in de sloot gegooid en 't allerergste is: Liesbeth heeft alles gezien. Dat vergeeft hij Joep nooit! Liesbeth! Dat zij z'n vernedering gezien heeft!

Terwijl Liesbeth bezig is de boel weer op te ruimen, is Herman verdwenen. Ze denkt, dat hij naar huis is en gaat naar binnen. Joep is er niet. Nu, Liesbeth zal nergens over spreken, dat weet hij wel. Maar Herman gaat niet naar huis. Hij wil zich eerst in de zon gaan drogen en nòg wat. Hij wil 't nest hebben, waarvoor hij zoveel heeft moeten doorstaan. Hij is vast van plan Joep hiermee te tergen, die is nog niet van hem af. Hij zal al 't mogelijke doen om hem dwars te zitten. Ziedend van boosheid loopt hij door, voorbij 't plekje, waar hij 't nest heeft weggehaald. 't Riet is daar gekraakt en men hoort nergens 't kerr-kerr-kiet van de kleine vogels. Aan 't einde van 't pad is er volle zon, daar zal hij gaan liggen en zich droog laten bakken.

Daar ziet hij 'n kano, Joeps kano, ondersteboven op 't pad. De peddel ligt er schuin tegenaan, half op de boot, half op 't pad.

De woede stijgt wild in Herman op. Dat Liesbeth dit zien moest. Juist Liesbeth. Heeft ze hem uitgelachen? O, die Joep! Plotseling trapt hij tegen de peddel en nog eens en nog eens — eerst met de ene voet, dan met de andere.

„Kapot zàl je.” Maar de peddel biedt weerstand. Weer trapt hij. Daar hoort hij 'n krak. Zo, die is er geweest. Dit kalmeert hem wat. Hij neemt het ding in z'n beide handen. Is hij door? Nee! Maar een krak heeft hij gehoord. Je ziet zelfs geen scheur. En toch is hij kapot. Nu tuurt hij scherper en ja,

precies met de nerf van het hout mee is er 'n breuk, midden in de peddel. Hij is niet helemaal door, maar er is 'n breuk.

Zo! Herman lacht grimmig. Joep zegt, dat hij kan zwemmen als 'n rat. Nu zàl hij zwemmen! Dat is best. Met 'n kapotte peddel kun je geen kano gebruiken, zoveel weet hij er wel van. Even zal hij 't nog wel houden en als hij dan flink op 't water is, dan is de peddel er geweest en Joep mag zwemmen. Hij gunt het hem. O, hij gunt 't hem van harte!

De volgende morgen komt Liesbeth beneden en aan de trap staat vader, 'n vinger aan de lippen. Z'n gezicht straalt. Er is die nacht 'n kindje geboren, 'n meisje. Dat is 'n vreugde!

„En moeke?” vraagt Liesbeth.

Moeder is wakker. Ze roept Liesbeth. Dus mag ze dadelijk komen en 't kindje zien.

„Zo'n mooi kindje,” zegt de zuster, die gekomen is om voor beiden te zorgen, voor moeder en de kleine Marijke. Moeder glimlacht. En zo lief is die glimlach, dat Liesbeth haar hoofd naast dat van moeder op 't kussen legt en zegt: „Ben je zó blij, moeke?”

Moeder knikt. Ja, zo blij is ze.

Het kindje is juist verzorgd. Liesbeth mag 't vasthouden, terwijl de zuster even naar de keuken gaat. Is 't een mooi kindje, zoals zuster zegt? Liesbeth ziet 't niet. Ze ziet alleen maar, dat 't ongelooflijk teer en breekbaar lijkt, dat 't zo hulpeloos is en je zo nodig heeft. Daarom moet je ervan houden, zo maar, alsof 't ineens in je hart kruipt. Misschien, denkt ze, heeft de goede God juist dáárom kindertjes zo hulpeloos geschapen.

Moeder vraagt: „Geef mij Marijke?”

Nu ligt 't kleintje in 't holletje van moeders arm.

„Liesbeth,” zegt moeder, „we hebben zo vaak samen voor dit kindje gebeden, willen we nu ook samen danken?”

Liesbeth voelt: dit is juist 't mooiste ogenblik, nu ze haar dankbaarheid zo innig voelt. Het is even heel stil; zelfs 't kindje beweegt niet.

Dan is er ineens weer de zuster en moet Liesbeth verdwijnen. De zuster wil beslist, dat moeder nu 's een tijdje 'n heerlijke rust zal hebben. Geen drukke kinderen om haar heen.

Dus mogen ook de anderen even binnen en dan zullen ze de hele dag uit huis zijn, behalve Liesbeth, want zij is zo'n steun voor moeder, heeft de zuster al gehoord en zij mag helpen. Vader kan gerust op de visvangst gaan. Hoe stiller 't in huis is, hoe beter en alles is zo goed, het kindje zo flink. 't Is grappig, dat nu 'n ander dan moeder alles regelt. En dat moeder met 'n stil tevreden gezicht daar ligt en alles maar laat geworden. De kinderen krijgen allemaal 'n knikje en 'n glimlach en dan moeten ze maken dat ze wegkomen, zelfs Tineke. Ank gaat naar Janneke Beun in 't winkeltje-voor-alles. Joep, Geerte en Tineke worden op de boerderij van Sjoukjes vader verwacht. Pas na 't avondeten mogen ze terugkomen, maar niet later dan zeven uur. De zuster houdt van regel en ze rekt op hen.

Na 'n tijdje is het rustig in huis. En spoedig slapen moeder en kind. De stilte doet moeder zo goed. Vader is nog even gaan kijken, hij heeft gevraagd of hij niet liever zou thuisblijven. Maar moeder heeft weer zo'n lieve glimlach en ze zegt: „Ga je gang maar, Jan. 't Is alles best in orde.”

Joep is verrukt. Hij zal de hele dag op de boerderij zijn. De school is er natuurlijk, maar verder de hele dag. Wat daar allemaal te beleven valt. De andere kinderen zouden liever thuisblijven, vooral Tineke, die wel de hele dag stil naar

't nieuwe kindje zou willen kijken. Maar ze gaan gehoorzaam 't hoge pad over naar 't dorp.

Ank kan 't deze dag helemaal niet vinden. Liesbeth bij moeder en de kleine Marijke en zij in verbanning bij Janneke Beun, die ze haast niet te zien krijgt. Na schooltijd gaat ze de deur uit. En als vanzelf dragen haar voeten haar de weg op naar 't Ruige Veld.

Ze zwerft wat rond, zit 'n tijdje bij de dobbe en gooit daarin steentjes en plukjes gras, kijkt naar de sterntjes en de waterhoentjes en houdt 't bij dit alles niet lang uit. Ze verlangt zo naar moeder! Zou ze niet even binnengaan? Maar ze ziet de donkere ogen van de zuster voor zich en ze durft niet. Wat dan? En ineens weet ze het. Ze zal met de boot naar 't Huis roeien, misschien zal ze Lidia zien. Dat zou nog 's prachtig wezen. Even later is Ank al op 't Lange Meer. Heerlijk is 't hier tussen riet en waterbloemen. En onder de hoge blauwe lucht. Er zijn in 't westen wel zware wolken, maar wie trekt zich daar nu iets van aan, als 't weer zo prachtig is en de zon zo heerlijk schijnt? Ank niet, die roeit naar 't Huis, al heeft ze er dan geen vis te brengen en ze hoopt van harte Lidia te kunnen vertellen van de kleine Marijke, die deze nacht geboren is! Ze legt aan bij 't witte hek achter Lindensteyn. Misschien is Lidia daar in de buurt. 't Is eigenlijk te dwaas om te denken dat ze komt. Maar Ank kan toch moeilijk bij de gewone stap aanleggen en vragen: Mag Lidia komen? Er zit niets anders op dan te wachten. En is 't voor niets, dan moet ze rustig weer naar huis gaan.

Maar Lidia komt! Ze was 'n beetje aan 't rondscharrelen bij 't hek en had, zoals vaak, 'n stille hoop, dat Joep zou gaan vissen op z'n geliefde plekje. Nu meent ze geplas te horen.

In 'n wip is ze 't hek over en daar, tussen riet en biezen, zit Ank in de boot, rustig wachtend.

„Ank, ben jij daar? 'k Dacht Joep, om te vissen.”

„Dag,” groet Ank. „Vind je 't jammer, dat ik 't maar ben?”

„Nee, hoor, even goed. Mag ik in de boot komen?”

„Ja, maar niet roeien.”

Lidia lacht, ze herinnert zich best, hoe de boot gewoon niet uit de wal wou, dat ding.

„Wat een tref, Ank,” zegt Lidia verrukt. „We zijn nu zo fijn met z'n beidjes. Niemand die er erg in heeft, dus niemand die dit nu 's kan verbieden. Vader is uit en tante Henriëtte is voor 'n paar dagen naar de stad. Gep is met Stientje aan 't wekken en die denken: Lidia maakt haar huiswerk. O zo.”

Maar Lidia is nu zo vrij als 'n vogel in de lucht. Fijn is 't. Want ze heeft echt lopen denken of ze nu niet 's naar 't Ruige Veld zou kunnen gaan. Ze zag geen kans — te ver! Maar met de boot, fijn!

„Ank,” zegt ze, „wees nu 's een beste. We roeien met z'n beiden naar jullie huis.”

Maar Ank weert heftig af. „Nee, Lidia, bij ons thuis! Vanmiddag! Dat kun je begrijpen!”

En dan vertelt ze van kleine Marijke en van moeder, die 't altijd zo druk heeft en die ze nu 's een paar dagen van heerlijke rust willen geven.

Lidia is er 'n ogenblik stil van. Stel je voor, nog 'n kind op 't Ruige Veld. Zo'n klein kindje, zo'n teer, fijn, lief dingetje! Ze zou 't zo dolgraag zien. Maar ze begrijpt, dat gaat niet. Nu nog niet, misschien later als tante Betsy op Lindensteyn is. Maar ze heeft nu haar hele hart op roeien gezet. Dat vindt Ank best. Of Lidia's vader het ook best zou vinden, daarover denkt ze niet. De kinderen van 't Ruige Veld zijn even ver-

trouwd met water en boten als andere kinderen met de stenen van de straat. Wie denkt er nu aan gevaar of aan angstige ouders? Ank niet. En Lidia, die waaghals, evenmin. Ze kan niet roeien, niet zwemmen. Wat geeft dat, Ank is er toch!

Dus gaan ze. En ze komen terecht op 't Ruige Veld. Want ze zijn samen overeengekomen, dat het toch niets hindert, om daar wat rond te zwerven en de fijne plekjes te zien. Als ze maar niet bij 't huis komen, zodat niemand last van ze heeft. Nu, daar zal Ank wel voor zorgen.

„We leggen de boot aan de dobbe,” zegt Ank, „en dan gaan we 't waterweggetje op.”

Lidia weet nauwelijks wat 'n dobbe is en 't waterweggetje kent ze niet, maar 't klinkt avontuurlijk en dus lokt 't haar aan.

Als ze 't waterweggetje opgaan, staat Lidia even stil en plukt handen vol pinksterbloemen en vergeet-mij-nieten.

„Kom nou, Lidia,” zegt Ank. „Je moet ze maar meesjouwen, zie, je verliest er al een paar; dat is jammer van die bloemen, pluk ze liever straks als we teruggaan.”

„Goed,” roept Lidia gehoorzaam en rent Ank achterna. Aan 't eind van 't weggetje ligt Joeps kano. Vader heeft die eens voor oud gekocht. Maar Joep vindt 't de beste boot, die ooit gemaakt is. Ank is er even handig mee als hij en vaak hebben ze er samen ingezeten, daar is de boot best geschikt voor.

Daar ziet Lidia op 't Lange Meer waterhoentjes zwemmen. „Wat hebben die 'n haast,” zegt ze en plotseling denkt ze aan wat Joep eens vertelde. Ze wijst naar 'n klein veldje van groen riet.

„Hebben ze daar 'n nest?”

„Ja.”

„Met eieren?”

„Ja, misschien zijn de jongen al uit.”

„Dat wil ik 's zien, Ank.”

„Wou je d'r naar toe lopen?”

„Zeg, we hebben hier toch 'n kano. En we kunnen er met z'n beiden in, dat heb je zelf gezegd.”

Lidia kan als ze wil zo lief vragen en dat doet ze nu. Ze is gewend haar zin te krijgen van iedereen, tegen wie ze lief is. Maar ze ziet aan Anks gezicht, dat deze 't niet eens is met haar voorstel.

Ank zegt: „k Vind, dat 't donker wordt in de lucht, misschien komt er regen.”

„Laten we 't dan dadelijk doen. 't Duurt vast nog tijden voor daar iets van komt.” En ze kijkt naar de lucht zoals ze 't vader wel heeft zien doen, alsof ze er heel wat verstand van heeft. Ze vindt dit 'n kostelijk avontuurtje. De kano ligt daar op hen te wachten, of hij hun op 'n presenteerblaadje aangeboden wordt. Ank zegt, dat ze er net zo goed mee terecht kan als Joep. De zon schijnt uit 'n blauwe lucht. Blauw? Nu ja, die wolken zullen niet hinderen. 't Is wat!

't Lukt haar om Ank te bepraten. Ze leggen de kano om en even later peddelen ze op 't Lange Meer. Lidia's bloemen liggen vergeten in 't gras.

Ank duwt de peddel licht in 't water. Ze moeten heel stil en voorzichtig doen, anders worden de vogels schuw. Ze zien vanuit de boot 't nest. Zelfs enige eieren zien ze, 't nest ligt zo laag. Dan wil Ank teruggaan, maar 't bevalt Lidia te goed.

„Nog 'n eindje,” bedelt ze en vraagt: „Is 't hier diep, Ank?”

„Nee, heel ondiep.”

„Laat mij dan ook 's peddelen? 't Lijkt zo gemakkelijk.” Ze krijgt weer haar zin en 't gaat heel goed.

„Nu nog even daar om die hoek van dat grote rietveld, dan mag jij weer en gaan we terug. Toe, Ank, wees nu niet flauw.”

Ank vergeet, dat om die hoek 't diepere gedeelte begint. Lidia peddelt zo prachtig, alsof ze 't wie weet hoe vaak gedaan heeft. 't Water is zo stil en glad, ja, 't is helemaal zo stil om hen heen; de waterplanten en zelfs de riethalmen bewegen niet. Het is te stil, maar daar heeft Ank geen erg in.

Plotseling schiet 'n windvlaag over 't water.

„Gauw, Lidia, geef hier die peddel. We moeten terug!”

Wat gebeurt er nu?

Lidia wil de peddel uit 't water trekken, vlug, want zelf schrikt ze van die onverwachte windstoot. Maar 't is of daar beneden dat ding wordt vastgehouden.

„Gauw, hier die peddel,” zegt Ank ongeduldig. „'k Zeg je toch, 't wordt ineens slecht weer, we moeten dadelijk naar land.”

Maar de peddel wil niet omhoog. Anks sterke handen moeten erbij te pas komen. Als hij eindelijk naar boven wordt gehaald, zit er 'n zware druipende bos vergane waterplanten aan. Ank schudt en rukt, de natte rommel plonst terug in 't water. En meteen breekt met 'n korte krak de peddel door-midden. De kano schommelt vervaarlijk. Lidia gilt: „Ank! Ank!”

Ja, dat geeft niet veel. Ank buigt zich en reikt naar 't stuk, dat in 't water ligt.

'n Nieuwe windvlaag komt en schuift de halve peddel 't water op. Meteen draait de kano om zijn as — en nog eens, dan duwt de feller wordende wind 't machteloze scheepje voort, 't Lange Meer op, waar dit 't breedst en 't diepst is. De wind grijpt Lidia's haren, die waaien aan alle kanten om haar

heen. Ze horen 'n vreemd bruisen en gieren en de regen stroomt op hen neer. Ze zijn zo hulpeloos. Wat geeft één halve peddel in dit weer? Ze kunnen niets doen dan afwachten wat er komen zal. Ze kijken elkaar aan met grote angstige ogen en klemmen hun handen om de rand van de kano. Zal hij omslaan? Ach!

De deining van 't water draagt de kleine boot al maar verder. De regen houdt op. Ze kunnen weer voor zich uitzien. Plotse-ling tuurt Ank opmerkzaam: Ja, er is 'n kans! De boot wordt gedreven in de richting van 'n heel klein eiland. Ze kent het. Vanuit de plaats, waar ze deze zomer gekampeerd hebben, zijn ze er naar toe geroeid. 't Is heel klein, maar er is 'n inhammetje en daarnaast groeien 'n paar wilgen. Daaraan hebben ze zich vastgehouden en hebben even voet aan land gezet. Ze is gauw weer teruggegaan, want door mos en wortelstronken kon je diep beneden 't water zien. Maar rondom de wilgen was er grond. Ze heeft er zelf 'n poosje gezeten met Joep. O, als ze daar naar toe konden drijven. . . . De wind vermindert. De bui is aan 't overtrekken. Ank houdt haar adem in. O, als dit mogelijk was!

Dan zegt ze haastig: „Lidia, de wilgen! Als we daar langs komen, moet je die overhangende takken vastpakken met bei je handen en nooit loslaten. Lidia, begrijp je me?”

Lidia knikt. Ze begrijpt, hier is misschien 'n kans.

„Je moet doen wat ik zeg, Lidia.”

Weer knikt deze. Ze zal alles doen wat ze kan.

De meisjes wachten ademloos van spanning. De boot drijft verder recht op de wilgen toe, waarvan de takken ver overhangen tot op 't water.

„Nu, Lidia, grijpen!” En vier meisjeshanden klemmen zich om knoestige takken.

„Met je voeten de boot inhouden! Trekken!”

't Is of de kano luistert. Of hij z'n vaart vertraagt.

Ank roept: „Hij moet deze inham in: verder in de takken grijpen. Zover als je kan.”

„Hij doet 't,” jubelt Lidia. „O, Ank.” En werkelijk, de kano schuift z'n neus in de inham.

„Nu jij eruit,” beveelt Ank. „Je knieën in de wortels, vooruit!”

„En jij dan, Ank?”

„Jij eerst, vooruit, zeg ik je. Ik kom wel.”

Het lukt. Lidia's knieën zijn geschaafd, maar ze ligt tussen de met mos begroeide wortels van de wilgen.

Dan komt Ank. 't Gaat moeilijk; ze kruipt half door riet en water, maar ze volbrengt het. Als ze één voet aan wal heeft, drukt ze zo stijf met de andere tegen de kanowand, dat deze schommelt, alsof hij zal omslaan. De wind krijgt hem te pakken en daar glijdt hij weg, verder 't meer op. 't Was juist op tijd met Ank. Kletsnat over heel haar lichaam krabbelt ze door de wilgewortels naar Lidia toe.

„O, Ank,” zucht Lidia.

Maar Ank zwijgt. Ze moet eerst bijkomen. Alles doet haar pijn. 't Was zo moeilijk!

„Zijn we nu gered, Ank?”

Maar deze weet het niet. Hoe kun je dat ook weten? Daar zitten ze, twee natte doodvermoeide meisjes. Om hen heen 't donkere water en verder niets dan wat aarde en 'n paar oude wilgen.

„Ze zullen ons zoeken,” zegt Lidia.

Ank denkt: de kano! Maar ze zegt 't niet.

„Kunnen we niet verderop gaan? Dan zie je 't water niet zo!” Want op 't ogenblik is Lidia bang voor al dat woelende

water, dat ze door de wilgetakken heen ziet; die goede beschermende takken. Van Lidia's roekeloosheid en lust tot avontuur is niets meer over. Wat zou ze er niet voor geven

thuis te zijn in veiligheid en rust. Ach, die eigenzinnige Lidia is op 't ogenblik zo'n klein bang kind.

„We kunnen geloof ik nog 'n eindje achteruit. Ga zo gemakkelijk zitten als je kunt, Lidia, met je hoofd tegen de stam, ik doe 't met deze boom. Steun je voeten stevig tegen de wortels. Gaat 't?”

Nu zitten ze beter. Dat geeft 'n gevoel van veiligheid. „We worden wel gered,” zegt Lidia. Maar Ank hoort hoe haar stem trilt. Dan zitten ze weer zwijgend en kijken tussen de takken door.

„Hoe zullen ze ons vinden,” denkt Ank. „Als ze de kano zien, zullen ze menen” . . . Verder gaan haar gedachten niet. Lidia slaat haar armen om de knieën en zegt: „k Heb zo'n honger, Ank!”

Ank ook, maar wat is er aan te doen. Ze kunnen alleen maar wachten. En wanneer ze iets te eten zullen krijgen, weet niemand.

't Weer klaart geheel en al op. De lucht is blank. Hoe laat zou 't zijn? Misschien wel zeven uur. Dan moeten ze thuis zijn van zuster. Ze zullen nu aan tafel zitten. Moeder zal in bed liggen en kleine Marijke naast haar in de wieg. En moeder zal vragen: „Waar is Ank?” Maar ze zullen Ank niet vinden.

Grote tranen wellen op, vallen op haar handen.

Lidia is in slaap gevallen; nu en dan schokt ze even. Maar ze slaapt en dat is goed, dan weet ze niet meer hoe erg alles is. Maar Ank moet wakker blijven. Uitzien en luisteren. Zo zit ze 'n poos. Ze is zo moe en zo pijnlijk. Ze kijkt omhoog en ziet door de takken 'n grote heldere ster. Plotseling vouwt ze haar handen zo stijf, of ze ze nooit weer zal losmaken. En dan bidt ze haar avondgebed en nog meer. Ze vraagt om

hulp en redding en of moeke, die lieve moeke, van dit alles niets weten mag.

Nu is ze rustiger. En na 'n poosje slaapt ze ook.

HOOFDSTUK XII

Op Lindensteyn zoeken ze naar Lidia en op 't Ruige Veld naar Ank. Eerst zijn ze boos en verdrietig, waar dat kind nu toch weer kan zitten? — Als de avond valt komt de angst.

Moeder zegt: „De kinderen hebben me allemaal wel te rusten gewenst. Waar is Ank?”

„Bij Janneke Beun,” antwoordt de zuster en ze hoopt met heel haar hart, dat ze de waarheid gezegd heeft. „Daar is 't kind goed,” vervolgt ze. „Janneke weet ook wel, dat u nodig 's wat rust moet hebben. Kleine Marijke slaapt als 'n roos; ga nu ook maar weer lekker onder zeil.”

„Morgen wil 'k ze weer allemaal thuis,” zegt moeder. „'t Is zo vreemd, dat Ank er niet is.”

Ja, het is vreemd. Hoe vreemd, zal moeder niet weten. Want wat er ook gebeurt, ze zullen moeder erbuiten houden, zolang het mogelijk is.

Bij Janneke Beun is Ank ook niet. Al lang niet meer.

Ze zoeken overal en wie ervan hoort in 't dorp, zoekt mee — en ook op Lindensteyn zoekt alles. Gep slaakt de verzuchting, dat ze wou dat tante Henriëtte er maar was, die weet overal raad op. Als mijnheer thuiskomt, zoekt hij ook; niemand begrijpt waar Lidia zijn kan.

Dan ontmoeten ze elkaar, de mensen van Lindensteyn en die van 't Ruige Veld. Twee kinderen weg? Hoe is dat mogelijk!

Een boer heeft twee meisjes in 'n kano gezien. Zou 't kunnen zijn, dat ze samen op 't meer waren? In die korte felle bui van deze middag? Hoe komen die twee bij elkaar en waar moeten ze de kinderen zoeken?

Er is 'n kano aangespoeld, dicht bij 't dorp. De boot ligt tussen de biezen, omgeslagen, en 'n gebroken peddel drijft ernaast.

Vader Holt komt en herkent de kano van Joep. Mijnheer Lindensteyn is er ook. Ze kijken elkaar aan en dan 'n andere kant uit. Wat moeten ze denken?

De kinderen op 't Ruige Veld slapen. Ook Joep slaapt zo rustig na z'n vermoeiende dag, maar Gerben en Liesbeth zijn op, die weten dat Ank er niet is, ze wachten.

Op 't molenhuis is er een, die zo'n verschrikkelijk berouw heeft, dat hij denkt 't niet te kunnen uithouden. Herman! De molenaar heeft gezegd: „Er is 'n kano gevonden met 'n kapotte peddel. Ze denken, dat de beide meisjes op 't meer waren. In die storm van vanmiddag moet er 'n ongeluk gebeurd zijn. Met 'n kapotte peddel kun je niets beginnen. Zodra het licht wordt, moeten we dreggen. Nu zoeken ze in de boten 't meer af. Maar wat kun je beginnen in de nacht?” Herman gaat in z'n kamer en doet de deur op slot. O, dàt niet — dàt niet. Ank en Lidia door zijn schuld! En als 't licht wordt, gaan ze dreggen! Nooit is 'n jongen radelozer van angst en wroeging geweest.

Hij valt voor z'n bed op de knieën: „Vader in de Hemel, o, laat ze niet dood zijn. Laat ze niet verdronken zijn door mijn schuld! Ik heb dit niet bedoeld! En nooit zal ik weer zoiets doen. Ik zal anders worden, ik zal zo mijn best doen in alles. O, laat ze toch niet dood zijn.” Hij schreit met korte droge snikken. Het doet zo'n pijn, zo'n radeloze pijn, het woord:

mijn schuld, mijn schuld. Hij slaapt de hele nacht niet. Telkens loopt hij naar buiten.

Dien zegt: „Helpen kun je toch niet, Herman, ga naar bed, jongen.”

Maar hoe kan hij naar bed gaan met zo'n angst in zijn hart. De zon is nog niet opgegaan, dan komen oom Harm en de knecht, die vermoeid en moedeloos de boot aan de wal leggen.

Niets gevonden, er is alleen de lege kano en 'n halve peddel. Herman gaat in huis en weet zelf niet, hoe hij weer in z'n kamer komt. Hij kijkt met doffe ogen voor zich uit.

Op 't Ruige Veld is 't stil. De zuster waakt met argusogen over moeders rust. Liesbeth is in de keuken en ziet bleek van slaap en van angst. Vader is weer met de boot uit, nu naar de kant van de Wijde Sloot.

Gerben zit in z'n kamer. Hij heeft niet geslapen en z'n nuttelosheid kwelt hem erger dan ooit. Dat hij niets, niets doen kan. Hij kijkt naar buiten. Hij ziet geen boten meer op 't water van 't Lange Meer. Zodra het licht wordt, gaat men dreggen.

Nu is de nacht voorbij. In 't oosten trekt het donker weg, nog even en dan komt de zon.

Bij 't eerste licht gaat Gerben naar buiten en de kleine hond trippelt mee. Zo staat hij daar met z'n kruk en kijkt over 't wijde landschap, over 't waterweggetje en over 't meer. Hoe mooi is dit alles met de lichte nevel en de opgaande zon. Maar nu ziet hij dit niet.

O, die twee kleine meisjes! En niemand, die iets van hen weet. De kano tussen 't riet en de gebroken peddel! Ze zeggen zoveel.

Is er dan geen andere mogelijkheid? Is het waar, dat die boer twee meisjes in 'n kano heeft gezien? Hoe komen ze samen? „Ik begrijp het niet,” denkt hij, „het is zo vreemd.”

Hij zegt: „Tippie, zoek!”

Tippie loopt het waterweggetje op — komt weer terug en legt zich voor Gerben neer. Hij weet nog niet waarom het gaat, maar hij voelt, dat er iets niet in orde is.

Gerben zegt weer: „Zoek, Tippie!” en loopt ook langs 't waterweggetje. Daar in 't riet hangen enige bloemen, verlept, verregend. Dat deed Ank niet, die góóit geen bloemen weg, die ze geplukt heeft. Lidia? Zijn ze dan toch samen geweest? Zijn ze hier langs gegaan? Hij sukkelst vooruit en komt langs „de bak”. Dit is 'n platte boot, 'n lelijk ding, maar stevig en waterdicht. Hij ligt hier altijd, omdat vader hem wel gebruikt om 's avonds naar de palingfuiken op 't Lange Meer te kijken. Gerben gaat soms mee. Hij houdt van dat varen in de avond bij 't licht van 'n lantaarn. Hij heeft ook wel geboomd, dat ging, maar vader was erbij.

De vaarboom ligt erop en in 't voorbijgaan schiet 't hem door 't hoofd, dat ze „de bak” misschien vannacht ook gebruikt hebben!

Hij is nu gekomen tot aan 't eind van 't pad. Daar ligt 'n grote bos verregende bloemen, uit elkaar gerukt door de wind. Van de meisjes? Dan zijn ze hier geweest! Van hieruit gegaan met de kano.

Hij staat en denkt. Dan kijkt hij terug naar 't huis. Er is geen boot te zien. Vader is ver weg. En hij, de oudste zoon, die vaders steun moest zijn, staat hier doelloos en wacht.

Gerben aarzelt niet langer. Hij moet iets doen, wat dan ook. Hij gaat 'n eindje terug tot aan de bak. Hij werpt z'n kruk in de boot en laat zich ruggelings van de wal glijden. Het

lukt. Nu staat hij in de bak, trekt de ketting los en grijpt de vaarboom. Tippië zit al aan zijn voeten. Moeizaam begint de bak zich voort te bewegen, maar eenmaal uit de wal gaat 't beter. Er is 'n frisse lekkere wind; die en de golfjes van 't meer helpen mee. Ze schuiven langs 'n klein rietveldje, waar de waterhoentjes nestelen. Deze vliegen verschrikt en kwetterend op. Ja, daar kan Gerben thans niet op letten. Daar is het grote rietveld. Zal hij verder gaan? 't Is diep daar. Maar hij is 't nu eenmaal begonnen en zal doorzetten. Als de vaarboom de grond maar kan raken.

Waarom is er die sterke drang in hem om door te zetten? Hij kan nog terug. Maar hij voelt, hij kan niet anders.

De zonnestralen vallen op 't meer en doen 't water sprankelen. Gerben boomt verder.

Het gaat nog, de bak heeft 'n tamelijke vaart. Maar dan raakt de boom geen grond meer. Gerben trekt hem op en legt hem voor zich in de boot. Ze zijn overgeleverd aan de wind en de korte duwende golfjes. Ze komen bijna niet meer vooruit. Dus is hij gedwongen weer werkeloos toe te zien. Er ligt 'n plank op de bodem van de bak, die gebruikt Gerben soms om op te zitten, als hij met vader naar de fuiken gaat. 't Lukt hem, die op de randen van de boot te plaatsen en nu zit hij.

Zo dobberen ze verder. Gerben kijkt rond, hij spiedt alle plaatsen af met z'n scherpe ogen.

Het water blinkt; overal om hem heen is 't zingen en kwetteren van vogels. 'n Vlucht eenden trekt over hem heen, 'n paar futen zwemmen spelend rond. Overal zijn kleine eilandjes van riet en biezen, die de geheimen van vogelleven verbergen. Op enige afstand ziet hij 'n paar wilgen. Hoe groeien die zo maar uit 't water op? Maar wat is dat daar tussen die

wilgen, dat zo rood blinkt in de zon? Zo pas was het er niet; hij weet het zeker. Plotseling is 't of zijn hart ophoudt te slaan. Dat rood daar tussen de takken gaat heen en weer, waait uit en weer terug. Droeg Ank gistermorgen geen rood geruit schortje, toen hij haar met de anderen heen zag trekken naar school? Ja! Een rood schortje! Het is hem opgevallen, omdat hij 't zo aardig vond.

Hij roept nu luid en doordringend: „Ank, ahoy!” en weer: „Ank, ahoy!” Tippie, hierdoor aangestoken, blaft scherp en fel. Maar er komt geen antwoord. Er is alleen maar dat rode bewegende ding tussen de wilgen, dus moet hij verder. Maar hoe?

Och, hij kan niet en hij kan ook niet terug. Is alles dan tevergeefs?

De kleine hond duwt z'n natte neus tegen z'n hand.

„Tippie,” zegt Gerben, „zoek ze, Tippie! Zoek Ank, Ank!”

Hij wijst naar de wilgen en 't rode bewegende ding. „Vooruit, Tippie. . . . zwemmen. Tippie, zoek!”

Hoe vaak heeft Joep met Tippie een dergelijk spelletje gedaan, heeft Tippie de wonderlijkste dingen zwemmende gerapporteerd. De hond begrijpt, hij springt in 't water; hij is 'n beste zwemmer, dat heeft Joep hem wel geleerd. Spoedig is hij bij de wilgen, hij vindt 't inhammetje, scharrelt door 't riet en is verdwenen. Dan klinkt z'n helder en hoog geblaf tot Gerben door. Zijn ze er? Zou 't mogelijk zijn? Z'n hart bonst of 't breken zal. O, als hij maar zwemmen kon. Als Ank, of misschien Ank en Lidia daar zijn, moet 'n ander ze halen.

Daar komt Tippie, hij zwemt naar de bak, zet z'n pootjes voorzichtig op de rand, z'n ogen vragen. Gerben helpt hem met beide handen. De bak helt gevaarlijk, als hij zich voor-

overbuigt en Tippie in de boot haalt. Maar hij denkt er niet eens bij, want om Tippies hals is 'n lint gebonden, een rood haarlint, vochtig en gekreukt, maar toch: een lint van Ank, het zusje. . . .

„O, Tippie,” zegt Ger. Dan roept hij weer zo luid hij kan. Beweegt er iets? Hoort hij iets? De wind is de andere kant op. Maar wat geeft 't? Ze zijn er, of althans één is er. Maar in z'n hart is een groot vertrouwen. Ze zullen 't beiden zijn. Hij hoopt 't zo innig. Hij is zo blij. Ank, kleine Ank.

„O, God! Ik ben zo dankbaar,” zegt hij uit de grond van zijn hart.

Hij buigt zich nog eens over de kleine hond, legt z'n handen om 't ranke lijfje en kijkt hem in de ogen. Dan beweegt hij het lint en zegt: „Naar huis, Tippie. Vertel ze, dat Ank hier is. Ank. . . . Ank.”

Hij duwt voorzichtig de hond over de rand van de bak en duidt met z'n hand de richting aan van 't Ruige Veld: „Naar de baas, Tippie!”

En de hond zwemt. Zonder aarzelen en doelbewust zwemt hij. Vlug, alsof hij begrijpt. En misschien begrijpt hij wel, denkt Ger. Tippie weet heel goed, dat Ank daar niet hoort, op dat onnozele eiland met de wilgen. En dat lint om zijn hals zegt hem ook wel iets.

Gerben kijkt hem gespannen na, tot hij verdwijnt achter 't rietveld. Nu moet hij weer afwachten, maar hij is vol hoop. Na 'n tijdje heeft Tippie het waterweggetje bereikt, hij zwemt er naar toe en werkt zich aan wal. Hij is moe van al dat zwemmen en zo gaat 't ook. Hij is slim, die kleine Tippie. Gerben denkt: thuis zullen ze 't lint zien en ze zullen komen of iemand sturen. Hij hoopt, dat vader komt. Ze mogen niet

wachten. Hij weet immers niet, hoe 't is, daar op 't wilgen-eilandje!

Hij tuurt en tuurt; als je wacht, dan valt de tijd zo lang. Eindelijk hoort hij geplas van riemen en even later komt 'n boot te voorschijn. Vader zit erin. En Joep. Die heeft gesmeekt of hij mee mocht naar Ank. Daar is ook de hond. Hij is in de boot, heeft hun door blaffen en springen de weg gewezen langs 't waterweggetje. O, die Tippie! Toen is hij pardoes in de boot gesprongen en zo wisten ze, dat ze verder moesten. Nu zien ze de jongen in de bak.

Vader roept: „Wáár, Ger?”

„Op 't eilandje met de wilgen, daar.” Zijn hand wijst.

Ze laten geen tijd verloren gaan, want in 't hart van de vader is bange twijfel. Ze roeien voorbij, even 'n blik naar Ger, dan schieten ze weer verder. Daar zijn ze er. Vader springt in 't water; half zwemmend, half wadend vindt hij zijn weg. Hij grijpt de wilg met beide handen en hijst zich op de oever. Even later draagt hij iets in de boot. Ze gaan weer terug, en ja, daar is nog iets, hij kan zich niet vergissen. Ze zijn 't allebei. Allebei!

De boot wendt en komt op hem toe. Gerben hoort Joep schreeuwen, terwijl de boot hem voorbijvaart. Hij verstaat 't niet. Maar wat geeft 't? Ook geeft het niet, dat hij op z'n bak moet blijven zitten en ook niet, dat hij moe en stijf is. Hij heeft de beide meisjes gezien. Ze liggen stil op de bodem van de boot. Maar Joep zwaaide zo vrolijk met de roodgeruite schort. Het is in orde.

Op de oever staat mijnheer Lindensteyn, hij ziet de boot naderen. Is zijn kind gered? Hij kan 't nauwelijks geloven, na die vreselijke nacht van spanning.

Jan Holt helpt Lidia het eerst aan wal. Nog nooit heeft de

vader zijn meisje zó innig aan z'n hart gedrukt en nog nooit heeft ze haar hoofdje zo vertrouwelijk tegen z'n jas gevlijd. Ze was bang, dat vader boos zou zijn, maar nu is alles goed. Daarna draagt vader Holt z'n eigen kind in huis.

„Ank!” zegt Joep. Ze ziet even op en sluit dan weer haar ogen. Ze is zo wit en stil. 't Is alles met elkaar te veel voor haar geweest. Joep heeft vanmorgen, nadat vader hem in de vroegte gewekt heeft, zo'n angst om haar gehad. Dat hij vannacht niets gemerkt heeft! Dat hij lekker sliep, terwijl zij in gevaar verkeerde! Hij zal haar nooit, nee, nooit meer zo verwaarlozen als hij de laatste tijd gedaan heeft. Die goede Ank!

Er is al 'n dokter, die is op de fiets naar hier geracet. Men leeft zo mee in 't dorp. Meester is ook al gekomen. De dokter zegt: „Lidia mag gerust dadelijk met de auto naar huis.” Ze lijkt hem best, maar uit voorzorg moet ze dadelijk in bed. Hij komt straks even kijken. Maar nu eerst de kleine meid hier. En hij stapt naar binnen.

Meester gaat met nog iemand uit 't dorp in de boot om Gerben te halen, ze zijn blij iets te kunnen doen.

Na 'n tijd komt Gerben. Hij is moe en stijf. Vader steekt hem beide handen toe om hem te helpen uitstappen.

„M'n jongen,” zegt hij. En in dat ene woord hoort Gerben alles wat vader zeggen wil.

„Daar hebben we nog 'n patiënt.” De dokter klopt Gerben op de schouder. „'n Kerel ben jij! Ga nu ook maar 'n paar uurtjes onder de wol, je hebt 't wel nodig.” En Gerben vindt het best. Tippie gaat met hem mee.

„Hij is ook moe,” zegt Joep. Hij buigt zich naar hem toe en fluistert in z'n oor: „Jij bent óók 'n kerel, hoor Tippie!” En Tippie kwispelt blij en dankbaar met z'n staart.

Ze hebben Ank eerst beneden in bed gelegd. Maar nu is ze weer bijgekomen. Toen ze door de goede zorgen van de zuster heerlijk gewassen en in de schone kleren gestoken was, hebben ze haar eerst bij moeder gebracht.

„Ik wist wel, dat er iets niet goed was,” zei moeder. Haar ogen waren vochtig en haar mond vertrok.

„Maar nu is 't weer in orde,” zei zuster monter. „Later vertellen we alles wel, maar wees nu eerst tevreden. En jij naar boven, juffertje! En gauw! Wou je me nu die twee hier, je moeder en je kleine zus, aan 't schreien maken?” Maar meteen legt ze zo goed en zo zacht haar hand op Anks krullen en ze knikt haar toe.

Vader neemt Ank in z'n armen en draagt z'n kind de trap op naar haar kamertje.

„Ook nu nog verwennen,” schertst zuster. „Is dat nu goed, moeder Holt?”

„Ja,” antwoordt moeder en ze glimlacht alweer, „zo'n enkele keer kan dat geen kwaad, zuster.”

„Nou,” zegt zuster, „vooruit dan maar, als jullie dan allemaal vlug maken, dat je hier wekomt.” Want allen staan er bij: Joep en Geerte en kleine Tineke en vader. Tineke had willen bedelen om te blijven, even in de wieg van Marijke zien, maar voor de bruine ogen van de zuster, hoe helder en vrolijk die ook stralen, neemt ze, net als de anderen, de vlucht. Alleen vader blijft, om alles te vertellen wat er gebeurd is.

Die morgen zijn de kinderen al vroeg op school. Ze dringen zich om Joep en Geerte, die moeten vertellen! Wat ze ook doen . . . en graag. 't Is wel 's leuk zo 't middelpunt te zijn. Ze vertellen hoe erg 't was en hoe spannend, alsof ze niet

als rozen in hun bed te slapen lagen. Hoe Ank deze morgen in de vroegte haar roodgeruite schortje aan 'n lange buigzame tak heeft gebonden, als een sein voor Ger. Die 't natuurlijk snapte. En hoe slim die brave Tippie was, hoe hij gezwommen heeft. En van 't rode lint, dat Ank droeg, omdat ze 't zo feestelijk vond staan, nu de kleine Marijke geboren was. En dat toen zo prachtig dienst deed om de hals van Tippie. Als de meester z'n kinderen binnenroept, is nog lang niet alles vaak genoeg verteld en uitgelegd.

Herman Smit echter komt laat; hij zegt, dat hij zich verslapen heeft en schuift stil in z'n bank. Soms kijkt hij zo eigenaardig naar Joep. In 't speelkwartier zoekt hij hem op:

„Joep.”

Deze kijkt naar de lucht. Wat heeft hij nog met Herman te maken?

„Joep!” zegt Herman nog eens en in zijn stem is 'n klank, die Joep treft.

„Wat is er?” vraagt hij onwillig.

Herman zegt: „k Heb spijt van wat er gebeurd is.”

De jongens zien elkaar aan, de heldere eerlijke ogen van Joep kijken in die van Herman. Maar deze slaat z'n blik niet neer zoals anders, als iemand hem vlak in 't gezicht ziet. En Joep weet: er is iets met Herman gebeurd, hij voelt: dit is echt, Herman hééft spijt, geweldig! En je moet 'n vriend iets vergeven, hij heeft z'n straf gehad. Hoe erg die straf geweest is, zal hij misschien nooit weten. Misschien ook wèl, als Herman eens zover is gekomen, dat hij aan Joep eerlijk bekennen zal, wat hij heeft gedaan, die middag op 't waterweggetje!

HOOFDSTUK XIII

Nu is 't herfst. De grote vakantie is voorbij. Herman is in de stad op school, hij heeft examen gedaan voor de H.B.S. en is geslaagd. Zijn ouders zijn verbaasd, zo is die jongen veranderd. Soms komt zijn oude onverschillige aard nog boven, maar dat duurt nooit lang en 't wordt steeds zeldzamer. Hij krijgt andere, betere vrienden. En hij werkt hard op school, zodat de leraren met hem ophebben. In huis is hij niet zo moeilijk meer.

oude

't Is 'n heel ding geweest, zegt zijn moeder, dat jaar haar jongen af te staan, maar nu weet ze, 't was toch goed. Ze weet niet hoe bitter hij soms strijden moet om niet terug te vallen, ook niet hoe dikwijls hij 's avonds voor zijn bed geknield vraagt om hulp, omdat alles vaak zo moeilijk is.

Zijn vader begrijpt zijn jongen thans beter. „Hij heeft mij nodig,” denkt hij. „Wij moeten toch kunnen, wat ze in 't dorp hebben gekund.” Dus laat hij soms 'n vergadering lopen en gaat met z'n zoon naar buiten. Dan praten ze samen, en eens, na lange tijd, vertelt Herman hem van die nacht, die zo'n invloed heeft gehad op zijn leven. En hoe hard zijn strijd is om anders te worden en beter. Alles van die nacht vertelt hij. Het is goed, dat Herman dit heeft gedaan, want sedert die middag zijn deze twee vrienden, dokter Smit en zijn zoon. En wat is beter dan dat je vriend bent met je vader? Lidia is in de stad op 'n meisjesschool. Ze vindt 't er reuze leuk, niet alleen de school en de meisjes, maar tante Betsy woont er. Ieder weekend mag ze thuiskomen en vaak gaat tante Betsy mee. Wat kun je meer verlangen? 'n Enkele keer brengt vader haar met de auto naar 't Ruige Veld en dan

bewondert ze de kleine Marijke, die buiten ligt te trappelen in de oude mandewagen.

„Marijke is veel te fijn en veel te mooi voor 't Ruige Veld,” zegt vader.

Maar Joep voerspelt, dat dit best zal veranderen, want is hij ook niet zo mooi geweest, toen hij zo klein was als Marijke? Moeder heeft dit vaak verteld. En hij steekt grinnikend z'n sproetige snuit naar voren. Dan lachen ze hem uit. Want ze zijn vast overtuigd, dat kleine blonde Marijke 't mooiste en liefste kind zal blijven, dat ooit ergens geboren werd.

Ja, 't is erg vrolijk en opgewekt op 't Ruige Veld. Alles gaat goed en ze zijn daar zo gezond als maar mogelijk is.

Ank heeft na haar avontuur 'n week rust moeten houden, maar ziet er thans weer even vrolijk en rossig en sproetig uit als voor die tijd. Ze is veel meer bij Joep, maar begrijpt, dat ze hem niet van z'n vrienden mag afhouden.

't Potje bestemd voor Gers kunstbeen is vol. Als de dokter vindt dat 't kan, dus als hij niet te veel meer groeit, dan zal een wens van allen op 't Ruige Veld vervuld worden.

Tineke gaat naar school en ze stapt dapper met de anderen mee door zonneshijn, maar ook door wind, mist of regen.

't Is alleen Gerben die niet tierig is, vindt Liesbeth. Hij mist meester Boomsma, die na de grote vakantie 't waterland verlaten heeft voor 'n betrekking ergens in 'n provinciestad. De opvolger is 'n jonge man. Meester heeft hem gevraagd Gerben voort te helpen, maar hij kan nog geen tijd voor hem vinden.

Eens staat Liesbeth met Gerben voor 't hek van Blinkies weide. Ze praten wat samen: over 't weer dat zo mooi is, over de herfstdraden die overal rondzweven en aan hun kle-

ren blijven hangen en over veel kleine dingen van thuis. Maar Gerben lijkt niet opgewekt. Z'n ogen zijn bij 't paard van boer Harmsen, dat in hun wei loopt en thans dicht bij 't hek blijft staan. 't Dier heeft z'n rechter voorbeen gekwetst en boer Harmsen heeft 't voorlopig maar hier gelaten, toen hij 't in de buurt afspande. Hij hoopt misschien, dat 't zó wel overgaat, want hij is wat al te zuinig en geeft liever geen geld uit voor 'n veearts.

„Stumper,” zegt Gerben en Liesbeth kijkt ook naar 't paard. Ja, het ziet er zo triestig uit. Z'n kop hangt moedeloos naar beneden en z'n rug lijkt ingevallen. Gerben kijkt en kijkt. Wat denkt hij nu? Liesbeth begrijpt het wel. En toch kan ze niets zeggen, nee, over zoiets kan ze niet praten.

Ze gaan samen naar huis terug en 't goede zwijgen van Liesbeth maakt juist, dat Ger betrouwelijk wordt. Hij kan het niet langer alleen verwerken. Hij vertelt van z'n groot verlangen naar iets anders, dat weer sterker in hem opkomt, nu meester weg is.

„Zo wordt 't niets, Liesbeth. Er is niemand, die me helpt.” En Liesbeth begrijpt, dat hij z'n lessen voor 't kantoor niet bedoelt, maar zijn houtsnijwerk, dat, wat hij in z'n vrije uren doet. Heeft ze zijn gezicht niet zien veranderen als hij daarmee bezig was?

Gerben vervolgt: „'k Zou zo graag leiding hebben, les nemen, op 'n school gaan — of wat dan ook. Leren hoe het werkelijk moet, zodat 't geen kinderwerk meer is. Dan zou 'k gelukkig zijn, al ben ik nog zo'n gebrekkige stumper. Want 'k voel 't in mijn handen, in mijn hele wezen. O, als 'k het 's mocht proberen. . . .”

Hij zwijgt plotseling, blijft staan, kijkt voor zich uit. Dan

zegt hij: „Vergeet 't maar, Liesbeth, 't is toch immers onmogelijk.”

Maar hoe kan Liesbeth dit vergeten?

Later, als ze de werkkast in z'n kamertje opruimt, vindt ze het paard. 't Is niet meer dan twintig centimeter lang en van donker gebeitst hout. Ze heeft niet geweten, dat Gerben hiermee bezig was. Ze zet het op tafel en kijkt er lang naar. Ja, zo was het, net zo moedeloos, net zo zielig! Dat Gerben 't zo uit 'n stuk hout kan snijden. Liesbeth vindt het 'n wonder.

„'k Voel het in mijn handen, in mijn hele wezen,” heeft Ger gezegd. Ze begrijpt dit nu.

Zou er dan niemand zijn, die hem helpen kan?

Ineens is het haar of ze de woorden hoort, die mijnheer Lindensteyn tot Ger sprak die ochtend, nadat hij Lidia en Ank had gevonden. Toen wou hij wel alles voor hem doen. Een beloning? Maar vader en Ger wilden geen beloning aannemen, niets. Toen heeft Lidia's vader gezegd:

„Als ik ooit iets voor je doen kan, Gerben, iets in 't belang van je toekomst, dan klop je maar aan, hoor jongen. Ik zal voor je doen wat ik kan.”

Zo vaak heeft Liesbeth hieraan teruggedacht, dat de woorden in haar hoofd als gehamerd staan. Wat heeft ze 'n hoop en 'n wensen daar omheen geweven. Maar er kwam niets van terecht. Toch is ze er zeker van, dat Lidia's vader ze echt en eerlijk meende. Als er maar iemand was, die hem eraan herinnerde. Want misschien vergeten rijke mensen gauw.

Ze staat lang te denken en streelt met haar hand de rug van 't kleine paard. Ze weet wel iets. Maar of ze durft? Ja, voor Gerben durft ze. Maar ze kan er met niemand over spreken,

zelfs met vader of moeder niet. Ze moet het alléén uitvoeren, zoals ze 't alleen bedacht heeft.

Dan is 't nu de goede tijd. Moeder is met Marijke bezig. Vader en Gerben zijn samen in de boot naar stad. Vader neemt Gerben vaak mee tegenwoordig. Hij weet ook, hoe moeilijk 't voor Gerben is zonder meester Boomsma en zonder z'n lessen en boeken. Wat er verder zo moeilijk is, weet alleen Liesbeth.

Ze gaat naar binnen.

„Moeder, mag 'k nog 'n poosje uit? 'k Wou zo graag op 't water.”

„Zo maar varen?” vraagt moeder.

„Ik wou naar Lindensteyn,” zegt Liesbeth volkomen naar waarheid. Als moeder vraagt, wat ze wil doen, dan wordt 't moeilijker.

Moeder merkt echter alleen op: „O, je wilt Gep zeker 's opzoeken. Ik heb 'n pakje liggen, wat naaiwerk, dat kun je dan mooi voor me meenemen.” En dan, zo hartelijk als moeder iets zeggen kan: „Je hebt wel 's een vrije middag verdiend, m'n meiske.”

Dus dat is in orde. Liesbeth hoopt haar vrije middag goed te besteden. Haar besluit staat nu vast. Als alles je zo meeloopt, dan moet je maar doorzetten.

Ze gaat naar de wieg, speelt even met haar vingers voor Marijkes gezicht en drukt 'n kus op 't ene snoezige kuiltje. „Dag, Marijke. Dag, moeke!”

„Dag, kind, veel plezier, groet Gep en kom op tijd terug.” Dat zal ze zeker doen, dat weet moeder.

Nu is ze in Gerbens kamer. Ze loopt naar de kast, die reddert ze morgen wel weer verder. Ze heeft de oude zeildoeken tas en daarin 't pakje voor Gep. Maar er komt meer in: de doos,

die Gerben eens voor Truus van de dominee sneed, de witte meeuw, die er uitziet of hij zo in 't water zal duiken. En dan het kleine paard. Dat is genoeg. Er zijn nog meer vogels en andere dieren, maar wat ze inpakt is 't mooiste, tenminste zo denkt Liesbeth erover. Ze pakt alles in kranten, vult de openingen zorgvuldig met gefronfeld papier; vooral de meeuw is zo teer en ze wou voor geen geld iets breken. Ze draagt de tas voorzichtig in de boot en is even later op 't Lange Meer. Ze gaat de kortste weg. Want al is 't weer nog zo mooi en 't roeien heerlijk, er is 'n drang in haar, vlug haar doel te bereiken.

Ze legt aan bij de stap in de tuin van 't Huis, loopt 't tegelpad op naar de keuken en ziet door 't raam Gep.

„Hallo,” roept deze opgewekt, „kom erin, Liesbeth.” Gep is blij haar te zien. „Ga zitten en drink 'n kop thee met Sientje en mij en vertel 's wat van thuis.”

Liesbeth doet moeders groeten en legt 't pakje voor Gep op tafel. Dan vraagt ze: „'k Zou graag mijnheer spreken. Is mijnheer thuis, Gep?”

„Ja, mijnheer is thuis en boven op zijn kamer, maar kan Gep de boodschap niet overbrengen?” Ze ziet wat twijfelachtig naar de zeildoeken tas, of daar iets voor mijnheer inzit.

Ja, maar Liesbeth moet 't zelf brengen. De blauwe ogen worden vriendelijk vragend naar Gep opgeslagen en deze zegt: „Vooruit dan maar, op je eigen verantwoording, meisje. Hij zal je niet opeten, denk ik.”

Daar is Liesbeth niet bang voor. Op dit ogenblik is ze nergens bang voor. Ze doet het toch niet voor zichzelf! Gep brengt haar nu uit de keuken naar de kamer van mijnheer. Liesbeth is een en al verbazing. Hoe kunnen er in één huis zoveel en zo grote kamers zijn! En 't is hier zo mooi, met al

die spiegелende vloeren en bonte tapijten en grote glanzende meubelen. Ze had zich zelfs in haar sprookjes zoiets niet voorgesteld.

Ze gaan 'n trap op. Maar je hoort 't niet, je voeten zakken weg in de zware looper en vooral Liesbeths voeten. Haar mooie witte klompen staan beneden en ze loopt op haar sokken met de zolen van vilt. Vreemd lijkt dit hier.

Plotseling staat ze stil, wendt zich om en vraagt hoopvol: „Gep, mijnheer is zeker heel rijk?”

„Rijk?” lacht Gep, „k zou 't wel denken, maar ik kan me vergissen, 'k heb nog nooit in zijn brandkast gekeken, hoor!”

Nu lachen ze beiden, want Liesbeth weet uit haar boeken best, wat 'n brandkast is en ze hoopt, dat hij vol is, boordevol, ja, dat hoopt ze.

„Dus,” zegt Gep, „ik zal maar kloppen.”

Liesbeth knikt, maar nu klopt haar hart ook en luider dan ze prettig kan vinden.

De stevige knokkels van Gep klinken tegen de deur en Liesbeth hoort: „Ja! Binnen!”

Gep steekt haar hoofd om de deur: „Hier is Liesbeth van 't Ruige Veld, mijnheer, die heeft 'n boodschap voor u.”

„Mooi,” hoort het meisje 'n vriendelijke stem zeggen. „Kom er maar in, Liesbeth van 't Ruige Veld.” Dit klinkt als 'n grapje en 't steekt haar 'n hart onder de riem.

Met 'n knikje en nog 'n laatste nieuwsgierige blik laat Gep Liesbeth binnengaan en sluit de deur achter haar. Lidia's vader zit achter 'n groot schrijfbureau en zijn hand speelt met 'n potlood, terwijl z'n ogen de jonge bezoeker opnemen.

„Zo, kleine Liesbeth, wat was er van je dienst?”

Liesbeth kijkt naar de grote donkere mijnheer achter 't schrijfbureau en zegt:

„'t Is voor Gerben, mijnheer.” Meteen grijpt haar hand in de zeildoeken tas, die ze op 't dikke blauwe karpet heeft neergelegd. Ze neemt er een voor een de voorwerpen uit, die ze meebracht, wikkelt 't papier eraf en zet ze op het schrijfbureau.

Mijnheer Lindensteyn kijkt wat bevreemd toe. Wat haalt dat kind nu uit?

Hij vraagt: „Wou je daarvan iets verkopen?”

Maar Liesbeth schudt nadrukkelijk het hoofd. En dan moeten de woorden komen, die ze keer op keer in zichzelf heeft herhaald. Ze begint:

„Toen onze Gerben Lidia gered heeft, hebt u gezegd. . . .”
Ze zwijgt weer en kijkt in mijnheer z'n gezicht.

„Nou, Liesbeth, wat moet ik dan gezegd hebben?”

Maar zo gemakkelijk is het niet als je ervoor staat en die bruine ogen je door de brilleglazen aankijken. Ze stottert 'n beetje, dan gooit ze eruit:

„U hebt gezegd, dat u Gerben wilt helpen, voor z'n toekomst en dat hij maar bij u moest komen, als hij u nodig heeft.”

„En?” vraagt mijnheer.

„Gerben doet 't niet en 't is toch zo nodig. Toen dacht ik, dacht ik. . . . dat ik 't maar doen moest.”

„Juist, maar vertel me nu toch 's, wat je eigenlijk van me verwacht.” Hij spreekt nog even vriendelijk, hij zegt zelfs: „Je zou er net zo goed bij kunnen gaan zitten, er staat 'n stoel naast je.”

Dus neemt Liesbeth plaats voor de grote glanzende tafel. Intussen heeft mijnheer Lindensteyn de doos in handen genomen en gaat ermee naar 't raam. Weer schijnt de kleine elf omhoog te stijgen en weer dartelen de libellen over en om de doos.

Nu neemt hij de witte meeuw en daarna 't paardje. Hij vraagt ernstig: „Is dat alles werk van je broer?”

„Ja, mijnheer,” antwoordt Liesbeth nu weer rustig, „dat heeft Ger gesneden.”

„En daarom sprak je over z'n toekomst en dat ik beloofd had hem te helpen?”

Liesbeth knikt. Ja, zo heeft ze 't bedoeld. Ze denkt: Gelukkig dat mijnheer het nu eindelijk begrepen heeft! Wat je beloofd hebt moet je doen. Dat is een van de regels van 't Ruige Veld. Maar ze weet wel, dat lang niet iedereen zich daaraan houdt.

Mijnheer staat op, hij gaat naar 'n andere deur, opent die en roept: „Betsy, ben jij daar?”

'n Vrolijke stem roept terug en even later verschijnt 'n dame. Ze is jong en heel donker, haar ogen zijn vol glans en haar haren krullen om 'n bruin gezicht. Ze zegt:

„Hallo, Niek, heb je me nodig?”

„Ja,” zegt mijnheer Niek, „dat heb ik altijd! Allo, jongedame,” dit tegen Liesbeth, „ga jij nu maar 's naar Gep.”

Ja, als Liesbeth Gep kan vinden! Maar die heeft al 'n tijdje op de uitkijk gestaan. Ze zegt nieuwsgierig: „Je bent je zaakjes kwijt, zie ik.”

„Mijn tas moet 'k nog meenemen,” zegt Liesbeth, maar verder laat ze niets los. Ze is nu wat onrustig en vindt het prettig, dat Gep veel vertelt van Lidia en tante Henriëtte. Ze drinken allergezelligst met elkaar thee, Gep en Sientje en Liesbeth. Lidia is op school, maar tante Betsy is tegenwoordig nogal 's hier, want tante Henriëtte komt niet meer terug, die is met 'n vriendin gaan samenwonen in Amsterdam, ze vindt 't toch te saai op Lindensteyn.

„Juffrouw Betsy niet,” zegt Sientje. „'k Wou, dat ze maar

bleef; voorgoed. Ze is zo vriendelijk voor iedereen. En Lidia is gewoon dol op haar.”

„Nou,” zegt Gep en ze kijkt geheimzinnig, „ik zou zo zeggen, daar is wel wat kans op.”

Boven bekijkt tante Betsy het werk van Gerben Holt. Zij schildert zelf, neemt nog altijd les, houdt veel van houtsnijwerk en beeldhouwwerk en bekijkt met grote belangstelling de dingen, die Liesbeth op de schrijftafel heeft uitgesteld.

„Een vissersjongen,” zegt ze. „En geen les gehad? Als je 't mij vraagt, vind ik het buitengewoon. Hoe kom je hieraan, Niek?”

Mijnheer vertelt nu alles van 't Ruige Veld, van de Holts. Van het avontuur van Lidia heeft ze natuurlijk al gehoord.

„En niemand heeft dit ooit gezien?”

„Volgens het meisje niet. Ze hebben er tegenover mij ook nooit op gezinspeeld.”

Dan vertelt hij wat hij Gerben beloofde en zegt eerlijk, dat hij daar helemaal niet meer aan gedacht heeft. „Nu heeft dit kleine ding mij op m'n vingers getikt,” besluit hij.

Tante Betsy spreekt uit, wat Liesbeth dacht: „En wat je beloofd hebt, moet je doen, Niek.”

Ze praten er nog even over, dan zegt mijnheer Lindensteyn: „'k Heb geen verstand van zoiets, 'k weet werkelijk niet, hoe 'k ermee aan moet.”

Maar juffrouw Betsy weet het wel. Ze roepen Liesbeth naar boven en mijnheer Lindensteyn zegt: „Laat dat alles maar hier.”

„O,” zegt het meisje verschrikt, „maar Gerben, als die z'n werk mist.”

Nu lachen tante Betsy en mijnheer Lindensteyn en de laatste zegt: „Daar zal Gerben wel overheen komen. Als hij aanmer-

kingen maakt, moet je je er maar uitredden, Liesbeth. Je hebt 't zaakje zelf op touw gezet." En dat is zo.

Ze neemt de lege tas en wendt zich om, terwijl ze lief en beleefd groet: „Dag, mijnheer, dag, mevrouw.”

Ze zeggen: „Dag, Liesbeth, vertel op 't Ruige Veld maar, dat ze ons over 'n paar dagen kunnen verwachten.”

Tante Betsy rekent: „Zaterdagmiddag, ja, dat schikt wel. Is 't goed, Niek?”

En dat wordt afgesproken. Zaterdagmiddag, dat is over twee dagen, komen mijnheer Lindensteyn en tante Betsy op 't Ruige Veld.

Liesbeth gaat terug. Haar hart is vervuld van hoop. Misschien, o, misschien . . . verder durft ze niet denken, je kunt 't nooit weten. Je moet maar hopen en als ze thuis boos op haar zijn, dan zal ze er doorheen moeten.

Diezelfde avond, als de kinderen naar bed zijn, vertelt ze, wat ze die middag heeft uitgevoerd.

Gerben is totaal van streek. Boos is hij niet, maar erg verdrietig. „Hoe kon je 't doen, Liesbeth, hoe kòn je.”

Is 't niet, of hij zichzelf heeft aangeboden? Ja, 't is niet anders, 't is nu eenmaal gebeurd. Hij gaat naar z'n kamer en komt niet meer terug.

Vader is boos. Hij kijkt donker en bromt: „Hoe haal je 't in je hoofd, meisje, zo eigenmachtig te handelen. Ik had van jou, Liesbeth, zoiets nooit verwacht.”

Maar moeder komt haar te hulp. „Je moet dat kind niet zo hard vallen, Jan! Ze heeft 't goed bedoeld en nu moeten we afwachten. In elk geval moeten jij en Gerben zaterdagmiddag thuis zijn.”

„Ja, dat zal wel niet anders kunnen.”

HOOFDSTUK XIV

De grote grijze auto komt om halfvier. Er stappen drie volwassenen uit en 'n meisje, Lidia. Die snelt het eerst naar binnen en roept: „Liesbeth, Ank, wacht 's, waar is Joep? Er van door natuurlijk! Gaan jullie mee naar buiten? Ik heb wat nieuws te vertellen, wat zullen jullie ophoren!”

Ze hebben Lidia nog nooit zo blij en opgewonden gezien. Maar zoëven, kort voordat ze met de wagen uitgingen, heeft ze dat grote nieuws ook pas gehoord.

De meisjes gaan vlug mee, want moeder heeft gezegd: „Er komt bezoek en dan moeten jullie allemaal weg wezen.” Dus gaan ze achter 't huis, waar Marijke in 't zonnetje ligt te tateren tegen Tineke, die op de regenbak zit. En daar vertelt Lidia haar 't grote nieuws: tante Betsy wordt haar moeder! Stel je voor, dat ze tegen die schat zal zeggen „moeder”, net zo vaak als ze het zelf wil. En vader zal nu natuurlijk veel meer thuis zijn, ze zullen met hun drieën bij elkaar horen. Is dit niet wonderheerlijk?

De grote mensen gaan in huis. De vreemde heer is 'n vriend van tante Betsy, die nu spoedig Lidia's moeder wordt. Ze groet moeder en vader Holt zo eenvoudig en vriendelijk; innemend is ze, die tante Betsy.

Ze hebben Gerben z'n werk meegebracht en na 'n poosje gepraat te hebben, gaan ze met hem naar z'n kamertje. Daar bekijken ze alles wat de werkkast nog verbergt. Ze zeggen niet veel en kijken maar.

Dan praat de onbekende heer nog even met de beide andere bezoekers, terwijl Gerben zich bescheiden afwendt.

„Nu moet ik deze jongeman nog even alleen hebben,” zegt tante Betsy’s vriend.

En dan zitten ze samen aan Gerbens tafel. De heer vraagt en Gerben antwoordt. Soms stelt hij ’n vraag zo, dat Gerben maar moet vertellen en vertellen. Nooit is de jongen meester Boomsma zó dankbaar geweest, want op bijna alle vragen kan hij antwoord geven, hij voelt zich rustig en op zijn gemak. De ogen van de vreemde heer kijken zo vriendelijk in de zijne.

De ondervraging duurt wel ’n uur, dan zegt de vreemde heer: „Zo, m’n jongen, ik heb nu wel zowat door je heen gekeken, niet?” En dan gaat hij. Gerben blijft alleen. Wat zal er nu gebeuren?

Even later wordt hij in de kamer geroepen. De vriend is directeur van ’n kunstnijverheidsschool in de stad. Op die school komt Gerben. Mijnheer Lindensteyn zal zorgen voor alles. Nee, Gerben hoeft geen enkel bezwaar te maken, ’t is allemaal in orde. Vader en moeder hebben hun toestemming gegeven en voor Gerben is er niets anders te doen dan de kans te benutten, die hem gegeven wordt. Maar daaraan twijfelt de directeur niet in ’t minst. Hij is ’n jongen, die hard zal werken en hij hoopt, dat de school trots op hem zal zijn! Zo eenvoudig gaat alles, alsof ’t vanzelf spreekt.

Het duizelt Gerben. Kan dit waar zijn? Kan God zó wonderlijk goed voor hem zijn? Z’n gezicht straalt. Hij is vol van dankbaarheid. O, dat dit alles hem gegeven wordt! Hij kan het nog niet begrijpen. Zelfs als hij de lieve goede gezichten van vader en moeder ziet, kan hij het nog niet begrijpen. En ze zijn toch zo blij voor hem.

Hij weet niet, dat de directeur heeft gezegd: „Doe hem maar eerst op onze school, mijnheer Lindensteyn, daar kan hij heel

wat opdoen en kunnen we zien wat er in hem zit en later kan hij verder gaan. Ik voorspel, dat u nog eens trots op die jongen zult zijn." Hij weet dit niet, maar Liesbeth heeft het gehoord, toevallig. Ze komt Gerben tegen in de gang. Ze lacht hem toe en zegt: „Ger, nu kun je werken.”

De jongen grijpt de hand van zijn zusje: „Je hebt 't zo goed met me gemeend, Liesbeth.” En dat heeft ze.

Ze hebben lang gepraat, die avond. Er is zoveel, wat nog gedaan moet worden. Maar als Gerben naar zijn kamer gaat, is er nog iets, wat hij niet mag verzuimen.

„Nu ga je zeker gauw naar bed, m'n jongen?” vraagt moeder. Gerben antwoordt: „k Moet toch allereerst aan meester schrijven, moeke.”

„Ja, jongen, dat moet je doen, vader kan de brief morgenochtend dadelijk meenemen.” Even staat moeder stil en kijkt hem aan:

„Nu ga je gauw van ons weg, Gerben.”

„Vind je 't goed, moeke?”

„Ja, Ger, alles wat voor je geluk is, vinden we goed, vader en ik. Wel te rusten, m'n jongen.”

„Wel te rusten, moeke.”

Nu is 't stil in huis. 'n Stilte vol van dankbaarheid en gelukkige gedachten.

Dit alles is lang geleden. Maar op 't schrijfbureau van mijnheer Lindensteyn staat nog altijd 'n klein donkerbruin paard. Hij toont het graag aan z'n bezoekers.

„Dit is nog 'n stukje jeugdwerk van Gerben Holt, de beeldhouwer,” zegt hij dan. „Ik zou het voor geen geld willen missen.”